

Διαδικασία Διοίκησης και Εκτέλεσης Έργων

Κωδικός:

Δ 3

Έκδοση:

2^η/22/04/2019

Σύνταξη:

Έλεγχος:

Έγκριση:

Διοικητικό Συμβούλιο ΔΕΔΑ

Ι. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός της παρούσας διαδικασίας είναι ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων και των απαιτούμενων ενεργειών για την Διοίκηση και την Εκτέλεση των Έργων της ΔΕΔΑ από την υπογραφή της σχετικής Σύμβασης μέχρι και την οριστική παραλαβή του αντιστοίχου Έργου.

Οι όροι της παρούσας Διαδικασίας, εξαιρουμένων των ήδη εγκεκριμένων με τη Γνώμη Γ5/2018 της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. αποκλίσεων, ισχύουν όπως εκάστοτε τροποποιούνται και ισχύουν τα αντίστοιχα άρθρα του ν.4412/2016 και χωρίς να απαιτείται η έκδοση καμίας προηγούμενης πράξης ή απόφασης οργάνου περί έγκρισης επικαιροποίησής τους.

Τροποποιήσεις, προσθήκες, ειδικές διατάξεις του εθνικού και ενωσιακού δικαίου και, εν γένει, κάθε ρύθμιση, η οποία καταλαμβάνει τις συμβάσεις που ανατίθενται, διοικούνται και εκτελούνται από φορείς του Βιβλίου ΙΙ του ν.4412/2016 όπως η ΔΕΔΑ, υπερισχύουν των όρων της παρούσας Διαδικασίας, εκτός των διατάξεων του άρθρ.222 παρ.7 του Βιβλίου ΙΙ του ν.4412/2016 από τις οποίες εξαιρείται η ΔΕΔΑ.

ΟΡΟΛΟΓΙΑ

Για την υλοποίηση των διαδικασιών έχει χρησιμοποιηθεί ενιαία ορολογία για τις παρακάτω λέξεις ή φράσεις:

Κύριος του Έργου ή Εργοδότης ή Εταιρεία: Η ΔΕΔΑ ΑΕ

Γενική Διεύθυνση: Η υπηρεσία ή το όργανο της Εταιρείας, που ασκεί καθήκοντα και αρμοδιότητες Προϊσταμένης Αρχής (κατά τον ν.4412/2016), ήτοι είναι αρμόδια για την εποπτεία κατασκευής του Έργου, ασκώντας για λογαριασμό, της, αποφασιστικές αρμοδιότητες, ιδίως σε θέματα τροποποίησης των όρων της σύμβασης.

Διεύθυνση Έργων: Η τεχνική υπηρεσία της ΔΕΔΑ ΑΕ που ασκεί καθήκοντα και αρμοδιότητες Διευθύνουσας Υπηρεσίας (κατά τον νόμο 4412/2016), ήτοι είναι αρμόδια για την παρακολούθηση, έλεγχο και διοίκηση της κατασκευής του έργου υπό την εποπτεία της Γενικής Διεύθυνσης.

Έργο: νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών μηχανικού το οποίο επαρκεί αυτό καθαυτό για την εκπλήρωση μίας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας. Η εκτέλεση των εργασιών του επόμενου εδαφίου απαιτεί ιδίως την εφαρμογή μελέτης κατά την έννοια του νόμου 4412/2016 (και συγκεκριμένα κατά την έννοια της περ. 6(α) της παρ.3 του άρθρου 2 του ίδιου ως άνω νόμου), με τη χρήση τεχνικών γνώσεων και μεθόδων.

Οι εργασίες έχουν ως αντικείμενο ένα από τα κάτωθι: α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙ του Προσαρτήματος Α' και στο Παράρτημα Ι του Προσαρτήματος Β' του νόμου 4412/2016, β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου, γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει ο αναθέτων φορέας που ασκεί αποφασιστική επιρροή στο είδος ή στη μελέτη του έργου, Στην έννοια «έργο» συμπεριλαμβάνονται τα κάτωθι: κατασκευή νέων δικτύων διανομής φυσικού αερίου, ή/και η επέκταση των ήδη υπαρχόντων δικτύων, οι συνδέσεις τελικών πελατών της Εταιρείας με το νέο ή το υφιστάμενο δίκτυο, ανακαινίσεις, επισκευές – συντηρήσεις κατά τη λειτουργία ήδη υπαρχόντων δικτύων διανομής φυσικού αερίου και κατεδαφίσεις σχετικών υποδομών.

Βασικό Έργο: όλες οι εργασίες κατασκευής νέων δικτύων διανομής φυσικού αερίου ή/και επέκτασης των ήδη υπαρχόντων δικτύων, συμπεριλαμβανομένων των συνοδών εγκαταστάσεων (σταθμών τομέως, σταθμών εισόδου κλπ.) και του εξοπλισμού τηλεμετάδοσης δεδομένων και εξαιρουμένων των συνδέσεων των τελικών πελατών της Εταιρείας με το νέο ή το υφιστάμενο δίκτυο.

Συνδέσεις τελικών πελατών: Οι εργασίες συνδέσεως των πελατών της Εταιρείας με το νέο ή το υφιστάμενο δίκτυο.

Εντολή Εργασίας: Η εντολή που δίδεται από την Διεύθυνση Έργων της Εταιρείας προς τον Ανάδοχο, στο πλαίσιο της σύμβασής του με την Εταιρεία, για την κατασκευή ενός συγκεκριμένου τμήματος του Έργου εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος και με συγκεκριμένο προϋπολογισμό, και η οποία εκτελείται σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στη σχετική σύμβαση.

Πιστοποιητικό Μηχανικής Περάτωσης: Πιστοποιητικό που εκδίδεται μετά τη λήξη προθεσμίας περάτωσης του συνόλου ή τμημάτων του έργου. (ταυτόσημο της βεβαίωσης περαίωσης του άρθρου 168 του ν.4412/2016).

Οριστική Αναλυτική Επιμέτρηση: Η επιμέτρηση που υποβάλλεται από τον ανάδοχο στον Κύριο του Έργου, στο τέλος κάθε εντολής εργασίας. Διαφέρει από την «τελική επιμέτρηση» του ν.4412/2016 η οποία αφορά το σύνολο του έργου και υποβάλλεται στο τέλος, μετά την υποβολή και της τελευταίας οριστικής αναλυτικής επιμέτρησης.

Ανάδοχος ή Εργολάβος: Η Εργοληπτική Επιχείρηση ή το σχήμα Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, που έχει αναλάβει με σύμβαση από την Εταιρεία την εκτέλεση Έργου.

Σύμβαση: Το γραπτό κείμενο που προσδιορίζει την τελική συμφωνία της Εταιρείας και του Αναδόχου ή Εργολάβου, με το οποίο καθορίζονται οι όροι με τους οποίους ο Ανάδοχος ή ο Εργολάβος θα εκτελέσει το Έργο, οι όροι με τους οποίους η εταιρεία θα παραλάβει το Έργο καταβάλλοντας το αντίτιμο με τον καθοριζόμενο τρόπο και στο οποίο συμπεριλαμβάνονται όλα τα σχετικά τεύχη, σχέδια και προδιαγραφές που εκδίδονται για το σκοπό αυτό.

Κυρίως επιβλέπων: Ο υπάλληλος της Εταιρείας, στον οποίο ανατίθεται με απόφαση του αρμοδίου οργάνου της Εταιρείας το έργο της παρακολούθησης, του ελέγχου και της τήρησης των όρων της σύμβασης, ο οποίος συνεργάζεται με τους Αναδόχους Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου και Επιθεώρησης και προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την προσήκουσα και έγκαιρη εκτέλεση του Έργου, υπό την εποπτεία της Διεύθυνσης Έργων και αποφασίζει επί θεμάτων αρμοδιότητάς του ή εισηγείται στην Διεύθυνση Έργων, σύμφωνα με την παρούσα Διαδικασία.

Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και επίβλεψης Έργου: Το πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, ή η ένωση ή κοινοπραξία φυσικών ή/και νομικών προσώπων, στο οποίο η Εταιρεία αναθέτει την παροχή υπηρεσιών διοίκησης, διαχείρισης, ελέγχου, συντονισμού και επίβλεψης του Έργου, την διατύπωση προτάσεων προς τα αρμόδια όργανα της Εταιρείας επί θεμάτων εκτέλεσης έργων και την άσκηση των καθηκόντων, που ανατίθενται σ' αυτόν βάση της αντίστοιχης σύμβασης και το οποίο υποχρεούται

να παρέχει τις υπηρεσίες αυτές, με τη διάθεση κυρίως συγκεκριμένου επιστημονικού προσωπικού και άλλων μέσων για ορισμένο χρόνο, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός, ή/και για ορισμένο έργο.

Ανάδοχος Επιθεώρησης: Το πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, ή η ένωση ή κοινοπραξία φυσικών ή/και νομικών προσώπων, στο οποίο η Εταιρεία αναθέτει την παροχή υπηρεσιών επιθεώρησης και ελέγχου ποιότητας του Έργου, την διατύπωση προτάσεων προς τα αρμόδια όργανα της Εταιρείας επί θεμάτων επιθεώρησης και ποιότητας του Έργου και την άσκηση των καθηκόντων, που ανατίθενται σ' αυτόν βάση της αντίστοιχης σύμβασης και το οποίο υποχρεούται να παρέχει τις υπηρεσίες αυτές, με τη διάθεση του αναγκαίου επιστημονικού προσωπικού και μέσων για ορισμένο χρόνο, που προσδιορίζεται είτε ημερολογιακά είτε σε συνάρτηση με ορισμένο γεγονός ή/και για ορισμένο έργο και να εκδώσει το πιστοποιητικό ποιότητας του Έργου.

Τεχνικό Συμβούλιο: Το συλλογικό όργανο, που ορίζεται με απόφαση του ΔΣ της Εταιρείας, και το οποίο έχει την αρμοδιότητα να γνωμοδοτεί στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας πριν από την έκδοση αποφάσεών του, όταν τούτο ζητείται από την Γενική Διεύθυνση ή από το Διοικητικό Συμβούλιο, ως η αναθέτουσα αρχή.

ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ

1. Η διοίκηση των Έργων, η παρακολούθηση και ο έλεγχος αυτών ασκούνται από την Διεύθυνση Έργων της Εταιρείας αυτοτελώς ή σε συνεργασία με τον Ανάδοχο Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και επίβλεψης Έργων (ΑΠΥΔΕΕ) του Έργου, και τον Ανάδοχο Επιθεώρησης, εφόσον υπάρχουν, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα Διαδικασία και τις επιμέρους συμβάσεις των προαναφερομένων Αναδόχων. Η Διεύθυνση Έργων της Εταιρείας ορίζει, εφόσον απαιτείται, τον Κυρίως επιβλέποντα για τον έλεγχο και την παρακολούθηση του εκάστοτε Έργου. Στα καθήκοντα του Κυρίως επιβλέποντος περιλαμβάνονται η παρακολούθηση του Έργου και γενικά η τήρηση των όρων της σύμβασης από τον Ανάδοχο του Έργου, σε συνεργασία με τον Ανάδοχο Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και επίβλεψης Έργου, και με τον Ανάδοχο Επιθεώρησης.

2. Ο Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου και ο Ανάδοχος Επιθεώρησης, εφόσον υπάρχουν, δεν πρέπει να έχουν λειτουργική, εταιρική ή άλλη εξάρτηση μεταξύ τους ή με τον Ανάδοχο του Έργου.

3. Ο έλεγχος και η παρακολούθηση μπορούν να ασκηθούν εκτός από τον τόπο των Έργων και σε όλους τους χώρους που κατασκευάζονται τμήματα του Έργου. Ο Ανάδοχος

του Έργου είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση του ελέγχου από υπαλλήλους της Εταιρείας ή από Αναδόχους, που έχουν αναλάβει από την Εταιρεία την παροχή της σχετικής υπηρεσίας ελέγχου, σε εργοτάξια που τυχόν κατασκευάζονται τμήματα του Έργου και γενικά σε όλους τους χώρους, που κρίνει απαραίτητο η Διεύθυνση Έργων της Εταιρείας, ο Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και επίβλεψης Έργου, ή ο Ανάδοχος Επιθεώρησης.

4. Στην περίπτωση που στέλεχος απασχολούμενο στη εταιρεία πρόκειται, λόγω αρμοδιότητας, να χειρισθεί, σε οποιαδήποτε φάση, θέματα υλοποίησης Έργων, για τα οποία υφίστανται ατομικά συμφέροντα του υπαλλήλου ή τρίτων με τους οποίους έχει συγγενικούς ή άλλους δεσμούς, που θα μπορούν να θέσουν σε αμφισβήτηση την αμεροληψία του, πριν προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια οφείλει ν' αναφερθεί γραπτά στον άμεσο Προϊστάμενο του, ο οποίος και θα κρίνει, με γραπτή απόφαση του, αν υπάρχει λόγος εξαίρεσης του από τη συγκεκριμένη υπόθεση. Η παραπάνω αλληλογραφία κοινοποιείται απαραίτητα στο Διευθύνοντα Σύμβουλο.

5. Όταν πρόκειται για σημαντικά ή τεχνικώς πολύπλοκα ή εξειδικευμένης τεχνολογίας Έργα στο σύνολο ή τμήματά τους ή εάν υπάρχει γενικά αδυναμία για το σχεδιασμό, μελέτη, έλεγχο μελέτης, διοίκηση και επίβλεψη του Έργου από τη Διεύθυνση Έργων, επιτρέπεται η ανάθεση καθηκόντων τεχνικού συμβούλου σε ημεδαπό ή αλλοδαπό οίκο ή ιδιώτη τεχνικό, για το σχεδιασμό ή τη μελέτη ή τον έλεγχο μελέτης ή την επίβλεψη, ή τη διοίκηση ολικά ή μερικά, συγκεκριμένου Έργου ή τμήματος ή ομάδας ομοειδών Έργων.

Η ανάθεση γίνεται με σύμβαση που προσδιορίζει και τη σχετική αμοιβή χωρίς δέσμευση από τις διατάξεις για τις αμοιβές μηχανικών ή άλλες σχετικές γενικές ή ειδικές διατάξεις.

Ο τεχνικός σύμβουλος που αναλαμβάνει καθήκοντα σύμφωνα με την παράγραφο αυτή και τα πρόσωπα που χρησιμοποιεί για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του σύμφωνα με τη σύμβαση, υπέχει τις ευθύνες υπαλλήλου της εταιρείας. Σε κάθε περίπτωση η παρούσα οδηγία υπόκειται στις διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας ενωσιακής νομοθεσίας περί συμβάσεων υπηρεσιών.

6. Η διοίκηση των Έργων από την πλευρά του Αναδόχου στους τόπους κατασκευής τους γίνεται από τεχνικούς που έχουν τα κατάλληλα προσόντα και είναι αποδεκτοί από την Διεύθυνση Έργων

---

7. Ο μελετητής του Έργου είναι υποχρεωμένος να συνεργάζεται με τη Διεύθυνση Έργων της εταιρείας για την επίλυση των προβλημάτων που δημιουργούνται κατά την εφαρμογή της μελέτης του και να προβαίνει στις τυχόν αναγκαίες συμπληρώσεις.

8. Η άσκηση του ελέγχου από πλευράς εταιρείας ως προς την εκτέλεση της σύμβασης, δεν μειώνει σε καμία περίπτωση τις ευθύνες του Αναδόχου που απορρέουν από τη σύμβαση και το Νόμο.

9. Η Διεύθυνση Έργων της Εταιρείας κατά την διάρκεια της υλοποίησης του έργου συντάσσει και υποβάλλει αρμοδίως σε τακτά χρονικά διαστήματα, και κατ' ελάχιστον μία φορά τον μήνα, συνοπτικές εκθέσεις προόδου για την πορεία του Έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την υλοποίησή του.

ΕΝΟΤΗΤΑ 1

ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Άρθρο 1 Διοίκηση του έργου – Επίβλεψη

1. Η παρακολούθηση, ο έλεγχος και η διοίκηση των Έργων ασκούνται από την Διεύθυνση Έργων μέσω του Κυρίως επιβλέποντος, του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και επίβλεψης Έργου και του Αναδόχου Επιθεώρησης, εφόσον υπάρχουν, και γενικά προβαίνει σε κάθε ενέργεια που απαιτείται για την καλή και έγκαιρη εκτέλεση των έργων.

2. Η Διεύθυνση Έργων μπορεί, εφόσον το έργο της επίβλεψης δεν έχει ανατεθεί σε Ανάδοχο Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και επίβλεψης Έργου, να ορίζει ως επιβλέποντες και βοηθούς αυτών για το έργο ή τμήματά του ή είδη εργασιών τεχνικούς κατά προτίμηση υπαλλήλους που έχουν την κατάλληλη ειδικότητα, ανάλογα με τα στελέχη που διαθέτει, τις υπηρεσιακές ανάγκες και την αξιολόγηση του έργου και του προσωπικού. Οι επιβλέποντες αποτελούν τους άμεσους βοηθούς του προϊστάμενου της Διεύθυνσης Έργων στην άσκηση των καθηκόντων της που σχετίζονται με το έργο, όπως αυτά ορίζονται στις επί μέρους διατάξεις του παρόντος τίτλου. Δεν αποκλείεται η άσκηση της επίβλεψης από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Έργων. Η Διεύθυνση Έργων όταν ορίζει ομάδα επίβλεψης, περιλαμβάνει τον συντονιστή, τους επιβλέποντες και τους βοηθούς τους, με σαφώς καθορισμένα καθήκοντα στην απόφαση ορισμού, ιδίως σε ό,τι αφορά τις απαιτήσεις υπογραφής εγγράφων και στοιχείων. Για την παραλαβή των αφανών εργασιών και τη σύνταξη των σχετικών πρωτοκόλλων, ορίζει επίσης τριμελή επιτροπή τεχνικών υπαλλήλων. Στα έργα που έχει οριστεί Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και επίβλεψης Έργου, η παραλαβή των αφανών εργασιών γίνεται από δύο εκπροσώπους του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου και τον Κυρίως Επιβλέποντα.

3. Η επίβλεψη αποσκοπεί στην πιστή εκπλήρωση από τον Ανάδοχο των όρων της σύμβασης και στην κατασκευή του έργου, σύμφωνα με τους κανόνες της τέχνης, ώστε να ανταποκρίνεται στον προορισμό του.

4. Η υποχρέωση της επίβλεψης να προβαίνει σε κάθε ενέργεια για την πιστή εκπλήρωση των όρων της σύμβασης από τον Ανάδοχο, δεν μειώνει σε καμιά περίπτωση τις ευθύνες του αναδόχου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις και τη σύμβαση.

5. Η επίβλεψη μπορεί να ασκηθεί, εκτός από τον τόπο των έργων, και σε όλους τους χώρους που κατασκευάζονται τμήματα του έργου.
6. Η Διεύθυνση Έργων κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου συντάσσει και υποβάλλει στην Γενική Διεύθυνση κάθε τρίμηνο, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου και τα σημαντικά προβλήματα που σχετίζονται με την κατασκευή του. Στις εκθέσεις αυτές περιλαμβάνεται υποχρεωτικά ενημέρωση σχετικά με την πορεία εφαρμογής της εγκεκριμένης μελέτης του έργου, με τον εντοπισμό σφαλμάτων της προμέτρησης του έργου, και με την εμφάνιση απρόβλεπτων περιστάσεων που ήδη έλαβαν χώρα ή είναι σε εξέλιξη και εκτίμηση της Διεύθυνσης Έργων για το αν στο επόμενο τρίμηνο προβλέπεται να προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών, καθώς και για το κόστος των εργασιών αυτών, προκειμένου η Γενική Διεύθυνση της Εταιρείας να λάβει γνώση για την μελλοντική εξέλιξη του έργου.
7. Όταν παρίσταται ανάγκη διαπίστωσης πραγματικών περιστατικών, τα οποία δεν καλύπτονται από άλλες διατάξεις της παρούσας Διαδικασίας, το αρμόδιο όργανο ή η αρμόδια υπηρεσία μπορεί να προβαίνει σε αυτοψία, που διενεργείται είτε από κατάλληλο τεχνικό υπάλληλο ή από επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους, που συντάσσουν σχετική έκθεση. Όταν γίνονται τέτοιες αυτοψίες καλείται να παραστεί και ο Ανάδοχος, αν συντρέχει περίπτωση.

Άρθρο 2. Υπερημερία Κυρίου του Έργου

1. Αν ο Κύριος του Έργου καταστεί υπερήμερος ως προς την εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεών του, ο Ανάδοχος δικαιούται να ζητήσει αποζημίωση μόνο για τις θετικές του ζημιές που προκαλούνται μετά την επίδοση από αυτόν σχετικής έγγραφης όχλησης. Η έγγραφη όχληση υποβάλλεται μετά την έναρξη της υπερημερίας του Κυρίου του Έργου, άλλως είναι πρόωρη και δεν επιφέρει τα έννομα αποτελέσματά της. Η ως άνω έγγραφη όχληση πρέπει να περιέχει κατ' ελάχιστον, τα πραγματικά περιστατικά που συνιστούν την υπερημερία του κυρίου του έργου, το είδος των θετικών ζημιών των οποίων θα ζητηθεί η αποζημίωση και την ημερήσια αποζημίωση. Όχληση που δεν έχει το περιεχόμενο αυτό δεν επιφέρει έννομες συνέπειες.

Ως θετικές ζημιές αναγνωρίζονται, ιδίως, η δαπάνη εγκαταστάσεων, η εξυπηρέτηση εγγυητικών καλής εκτέλεσης, ασφάλισης έργου, φύλαξης εργοταξίου, σταλίας του προβλεπόμενου από το οργανόγραμμα προσωπικού, μηχανημάτων, γενικών εξόδων,

καθώς και ενδεχόμενων τόκων προκαταβολής. Ιδιαίτερα για την αποζημίωση των γενικών εξόδων λαμβάνεται υπόψη ο μέσος όρος των γενικών εξόδων στο ποσοστό που αντιστοιχεί στο έργο, όπως προκύπτει από τους δημοσιευμένους ισολογισμούς των τελευταίων πέντε (5) ετών και εφαρμόζεται επί της ημερήσιας αξίας του έργου χωρίς ΓΕ+ΟΕ, απρόβλεπτα, αναθεώρηση και ΦΠΑ.

Σε περίπτωση υπερημερίας από καθυστέρηση πληρωμής λογαριασμού, οι θετικές ζημιές οφείλονται κατά το μέτρο που υπερβαίνουν τον τόκο υπερημερίας.

2. Για τον υπολογισμό της αποζημίωσης λόγω των θετικών ζημιών από σταλίες μηχανικού εξοπλισμού και προσωπικού του αναδόχου λαμβάνεται υπόψη ο μισθωμένος και ο ιδιόκτητος μηχανικός εξοπλισμός του που βρίσκεται επί τόπου του έργου και χρησιμοποιείται στην κατασκευή του, και υπό τις ακόλουθες πρόσθετες προϋποθέσεις:

(α) Ότι ο εξοπλισμός αυτός περιλαμβάνεται και συνοδεύει το χρονοδιάγραμμα του έργου ή τον πίνακα εξοπλισμού που δηλώθηκε στην προσφορά του, όπως ισχύει.

(β) Ότι κατά την προσκόμισή του εξοπλισμού στο εργοτάξιο θα κατατεθούν στην Διεύθυνση Έργων πλήρη στοιχεία με τα οποία να αποδεικνύεται: i) η ιδιοκτησία, ii) το έτος κατασκευής κάθε μηχανήματος, iii) το έτος αγοράς, iv) η αναπόσβεστη λογιστική αξία του μηχανήματος από τα επίσημα βιβλία της εργοληπτικής επιχείρησης, v) η προβλεπόμενη χρονική περίοδος απασχόλησης κάθε μηχανήματος, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα εργασιών και το είδος των εργασιών στο οποίο θα απασχοληθεί, vi) τα μισθωτήρια συμβόλαια για τον μη ιδιόκτητο εξοπλισμό.

(γ) Ότι η σταλία κάθε μηχανήματος θα επισυμβεί μέσα στην περίοδο που το μηχάνημα επρόκειτο να χρησιμοποιηθεί, σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα και στον οριζόμενο στην υποπερίπτωση ν' της περίπτωσης β' χρόνο.

(δ) Για τον καθορισμό της αποζημίωσης για την σταλία ιδιόκτητου μηχανήματος θα λαμβάνονται υπόψη ως μέγιστες αποδεκτές τιμές, αυτές που προκύπτουν από την οριζόμενη στην υποπερίπτωση iv' της περίπτωσης β' αναπόσβεστη λογιστική αξία του μηχανήματος και την πραγματική εναπομένουσα λειτουργική ζωή του μηχανήματος, βάσει του εγχειριδίου του κατασκευαστή. Για τον καθορισμό της σταλίας μισθωμένου μηχανήματος θα λαμβάνονται υπόψη τα νόμιμα παραστατικά στοιχεία.

(ε) Η αποζημίωση λόγω σταλιών ιδιόκτητων μηχανημάτων μη περιλαμβανομένων στον πίνακα μηχανημάτων της προσφοράς του αναδόχου, γίνεται με τις ίδιες προϋποθέσεις, όπως παραπάνω και επιπροσθέτως εφόσον ο Ανάδοχος ενημέρωσε και έλαβε την

έγκριση πριν από την προσκόμιση του μηχανήματος από την Διεύθυνση Έργων, με όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία και απέδειξε την αναγκαιότητα του μηχανήματος, σε περίπτωση δε αντικατάστασης μηχανήματος που περιλαμβάνεται στον πίνακα της προσφοράς, να αποδείξει την αναγκαιότητα της αντικατάστασης.

3. Άλλες ειδικότερες περιπτώσεις υπερημερίας ή εξαιρέσεις περιέλευσης του κυρίου του έργου σε υπερημερία μπορούν να καθορίζονται ειδικώς με την σύμβαση.

Άρθρο 3. Γενικές υποχρεώσεις του αναδόχου

1. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να κατασκευάσει το Έργο κατά τους όρους της σύμβασης και τις σύμφωνες προς αυτή και την παρούσα Διαδικασία έγγραφες εντολές του Κυρίου του Έργου ή των Αναδόχων Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης Επίβλεψης Έργου, ή Επιθεώρησης.

2 Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να τηρεί με ακρίβεια τη διάταξη και τις διαστάσεις των διαφόρων μερών του έργου, όπως προκύπτουν από τα εγκεκριμένα σχέδια ή άλλα στοιχεία της μελέτης, τα οποία δεν επιδέχονται τροποποιήσεων ή αλλαγών, εκτός αν άλλως ορίζεται στις διατάξεις της παρούσας Διαδικασίας ή της σύμβασης.

3. Οι έγγραφες εντολές που δίνονται από το αρμόδιο όργανο για τη συμπλήρωση ή τροποποίηση των στοιχείων της μελέτης, καθώς και η εκτέλεση των εγκεκριμένων συμπληρωματικών εργασιών, είναι υποχρεωτική για τον Ανάδοχο. Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται να λάβει αποζημίωση ή αύξηση τιμών για μεταβολές στα έργα που έγιναν χωρίς έγγραφη διαταγή, έστω και αν αυτές βελτιώνουν το έργο. Αν η χωρίς έγκριση μεταβολή επιφέρει μείωση ποσοτήτων ή διαστάσεων, καταβάλλεται μόνο η αξία των ποσοτήτων των εργασιών που έχουν πράγματι εκτελεσθεί χωρίς να αποκλείεται εφαρμογή των διατάξεων για κακοτεχνία.

4. Κατ' εξαίρεση, σε επείγουσες περιπτώσεις, η εντολή της Διεύθυνσης Έργων για τροποποιήσεις ή συμπληρώσεις μπορεί να δίνεται και προφορικά στον τόπο των έργων. Στην περίπτωση αυτή πρέπει να γίνει σχετική καταχώρηση στο ημερολόγιο του έργου. Αν τη διαταγή αυτή δίνει ο επιβλέπων, οφείλει να ενημερώσει αμελλητί εγγράφως τη Διεύθυνση Έργων, για την έκδοση κανονικής εντολής η οποία εκδίδεται εντός τριών εργασίμων ημερών από την ανωτέρω έγγραφη ενημέρωση. Αν η εντολή αυτή διαφοροποιεί μερικά ή ολικά τις εντολές του επιβλέποντα, ο Ανάδοχος αποζημιώνεται

για τις εργασίες που έχει εκτελέσει, σύμφωνα με την εντολή της επίβλεψης μέχρι τη λήψη της εντολής της Διεύθυνσης Έργων.

5. Αν δεν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση, ο Ανάδοχος υποχρεούται να διαθέσει για το έργο όλο το απαιτούμενο προσωπικό, υλικά, μηχανήματα, οχήματα, αποθηκευτικούς χώρους, εργαλεία και οποιαδήποτε άλλα μέσα. Ο Ανάδοχος, σε κάθε περίπτωση βαρύνεται με όλες τις απαιτούμενες δαπάνες για την ολοκλήρωση του έργου, όπως είναι οι δαπάνες των μισθών και ημερομισθίων του προσωπικού, οι δαπάνες όλων των εργοδοτικών επιβαρύνσεων, οι δαπάνες για τη μετακίνηση του προσωπικού του, οι δαπάνες των υλικών και της μεταφοράς, διαλογής, φύλαξης, φθοράς τους κ.λπ., οι δαπάνες λειτουργίας, συντήρησης, απόσβεσης, μίσθωσης μηχανημάτων και οχημάτων, οι φόροι, τέλη, δασμοί, ασφαλιστικές κρατήσεις ή επιβαρύνσεις, οι δαπάνες εφαρμογής των σχεδίων κατασκευής των σταθερών σημείων, καταμετρήσεων, δοκιμών, προσπελάσεων προς το έργο και στις θέσεις για τη λήψη υλικών, σύστασης και διάλυσης εργοταξίων, οι δαπάνες αποζημιώσεων ζημιών στο προσωπικό του, στον κύριο του έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και γενικά κάθε είδους δαπάνη απαραίτητη για την καλή και έντεχνη εκτέλεση του έργου.

6. Οι φόροι, τέλη, δασμοί, κρατήσεις και οποιεσδήποτε άλλες νόμιμες επιβαρύνσεις βαρύνουν τον Ανάδοχο, όπως ισχύουν κατά το χρόνο που δημιουργείται η υποχρέωση καταβολής τους. Κατ' εξαίρεση, φόροι του Δημοσίου, λοιπά τέλη που βαρύνουν άμεσα το εργολαβικό αντάλλαγμα, βαρύνουν τον Ανάδοχο μόνο στο μέτρο που ίσχυαν κατά το χρόνο υποβολής της προσφοράς. Μεταγενέστερες αυξομειώσεις, αυξομειώνουν αντίστοιχα το οφειλόμενο εργολαβικό αντάλλαγμα. Τα δύο προηγούμενα εδάφια δεν ισχύουν για το φόρο εισοδήματος ή τις παρακρατήσεις έναντι του φόρου αυτού.

7. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση για την τήρηση των διατάξεων της εργατικής νομοθεσίας, των διατάξεων και κανονισμών για την πρόληψη ατυχημάτων στο προσωπικό του ή στο προσωπικό του Κυρίου του Έργου ή σε οποιονδήποτε τρίτο και για τη λήψη μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος. Σχετικά με τη λήψη μέτρων ασφαλείας είναι υποχρεωμένος να εκπονεί με ευθύνη του κάθε σχετική μελέτη (μελέτη προσωρινής σήμανσης έργων κ.λπ.) και να λαμβάνει όλα τα σχετικά μέτρα. Ο Ανάδοχος υπέχει την πλήρη και αποκλειστική ευθύνη για κάθε ζημία που προκαλείται προς οιονδήποτε από την παράβαση των παραπάνω υποχρεώσεων, ευθυνόμενος, εκτός άλλων, και για την καταβολή των σχετικών αποζημιώσεων, ενώ είναι υποχρεωμένος να προσκομίσει σχετικά ασφαλιστήρια συμβόλαια όπως προβλέπεται στην σύμβαση. Ο Ανάδοχος οφείλει να λαμβάνει μέτρα προστασίας, σύμφωνα με την ισχύουσα

νομοθεσία στο Σχέδιο Ασφάλειας και Υγείας (ΣΑΥ), όπως αυτό ρυθμίζεται με τις αποφάσεις του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων ΔΙΠΑΔ/οικ.177/ 2.3.2001 (Β' 266), ΔΕΕΠΠ/85/ 14.5.2001 (Β' 686) και ΔΙΠΑΔ/οικ889/ 27.11.2002 (Β' 16), στο χρονοδιάγραμμα των εργασιών, καθώς και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις ή άλλες αναγκαίες αναπροσαρμογές των μελετών κατά τη φάση της μελέτης και της κατασκευής του έργου.

8. Ανεξάρτητα από την υποχρέωση του Αναδόχου να διαθέτει όλο το προσωπικό που απαιτείται για τη διεύθυνση της κατασκευής και την κατασκευή του έργου, η διακήρυξη μπορεί να ορίζει κατ' εκτίμηση τον αριθμό τεχνικού προσωπικού κατά ειδικότητα και βαθμίδα εκπαίδευσης, που πρέπει να διαθέτει κατ' ελάχιστο Ανάδοχος κατά την εκτέλεση της σύμβασής του. Ο αριθμός αυτός προσαρμόζεται, σύμφωνα με τις απαιτήσεις του έργου, με βάση το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του. Η Διεύθυνση Έργων, αυτοτελώς ή μέσω του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου, μπορεί πάντα να διατάσσει την απομάκρυνση του προσωπικού που κρίνεται δικαιολογημένα ακατάλληλο ή την ενίσχυση των συνεργείων του Αναδόχου.

9. Αν ο Ανάδοχος καθυστερεί τις πληρωμές των αποδοχών του προσωπικού που έχει προσλάβει και χρησιμοποιεί στο έργο, η Διεύθυνση Έργων μετά από γραπτή όχληση των ενδιαφερομένων, καλεί τον Ανάδοχο να εξοφλήσει τους δικαιούχους μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες. Αν ο Ανάδοχος δεν εξοφλήσει τους δικαιούχους, τότε η Διεύθυνση Έργων συντάσσει καταστάσεις πληρωμής των οφειλόμενων και πληρώνει απευθείας τους δικαιούχους από τις πιστώσεις του Έργου, για λογαριασμό του Αναδόχου και έναντι του λαβείν του. Σε εφαρμογή της παραγράφου αυτής μπορεί να πληρωθούν οι αποδοχές μέχρι και των τριών (3) τελευταίων μηνών πριν από την όχληση των ενδιαφερομένων. Προϋπόθεση της πληρωμής είναι να υπάρχει οφειλή του Κυρίου του Έργου εκ της κατασκευής του αποδεικνυόμενη ή όπως προκύπτει από υποβληθέντα ή συντασσόμενο από την Διεύθυνση Έργων λογαριασμό.

10. Ο Ανάδοχος έχει όλη την ευθύνη για την ανεύρεση και χρησιμοποίηση πηγών αδρανών υλικών ή άλλων υλικών, που δεν προέρχονται από το εμπόριο, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από τη σύμβαση. Οι πηγές αυτές, πριν από τη χρησιμοποίησή τους, πρέπει να εγκριθούν από τη Διεύθυνση Έργων, που μπορεί να απαγορεύσει τη χρήση ακατάλληλων ή απρόσφορων για τα έργα πηγών. Αν διαπιστωθεί ότι ο Ανάδοχος εμπορεύεται τα εξορυσσόμενα από τις πηγές αυτές του έργου αδρανή υλικά κηρύσσεται έκπτωτος με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας. Τα υλικά που ανευρίσκονται κατά την κατασκευή του έργου ή προέρχονται από καθαίρεση παλιών έργων, ανήκουν στον κύριο του έργου. Ο ανάδοχος αποζημιώνεται για τις

δαπάνες εξαγωγής ή διαφύλαξής τους, αν η σύμβαση δεν ορίζει διαφορετικά και οφείλει να παίρνει τα κατάλληλα μέτρα, για να αποτραπεί ή να είναι όσο το δυνατόν μικρότερη η βλάβη των υλικών κατά την εξαγωγή τους. Χρησιμοποίηση των υλικών από τον ανάδοχο γίνεται μετά από έγγραφη συναίνεση της υπηρεσίας και αφού συνταχθεί σχετικό πρωτόκολλο μεταξύ της διευθύνουσας υπηρεσίας και του αναδόχου.

11. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να ειδοποιήσει αμέσως τον Ανάδοχο Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου και τη Διεύθυνση Έργων, αν κατά την κατασκευή των έργων βρεθούν αρχαιότητες ή οποιαδήποτε έργα τέχνης. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται οι διατάξεις για τις αρχαιότητες. Για την καθυστέρηση των έργων ή διακοπή τους από αυτή την αιτία, έχουν εφαρμογή οι σχετικές διατάξεις του νόμου 4412/2016.

12. Ο Ανάδοχος έχει την υποχρέωση να μην παρεμποδίζει την εκτέλεση οποιωνδήποτε άλλων έργων ή εργασιών φορέα του δημόσιου τομέα, που είναι δυνατόν να επηρεάζονται από τις εργασίες της εργολαβίας του, να προστατεύει τις υπάρχουσες κατασκευές και εκμεταλλεύσεις από κάθε βλάβη ή διακοπή λειτουργίας τους και χωρίς μείωση της ευθύνης του να αποκαθιστά ή να συμβάλει στην άμεση αποκατάσταση των βλαβών ή διακοπών.

13. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εξασφαλίσει την απρόσκοπτη άσκηση της επίβλεψης σε όλους τους χώρους που κρίνει απαραίτητο η Διεύθυνση Έργων, ο Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου, ή ο Ανάδοχος Επιθεώρησης. Ο διευθύνων εκ μέρους του Αναδόχου του Έργου υποχρεούται, μετά από ειδοποίηση της Διεύθυνσης Έργων ή του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου, να συνοδεύει τους υπαλλήλους που επιβλέπουν, διευθύνουν ή επιθεωρούν τα έργα, κατά τις μεταβάσεις για επίβλεψη, έλεγχο ή επιθεώρηση στον τόπο των έργων ή στους άλλους τρόπους παραγωγής, καθώς και των συμβούλων και εμπειρογνομόνων, εάν υφίστανται.

15. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος κάθε τρίμηνο να συντάσσει και να στέλνει στην Γενική Διεύθυνση, μέσω της Διεύθυνσης Έργων, συνοπτικές ανακεφαλαιωτικές εκθέσεις για την πορεία του έργου, αναλόγου περιεχομένου με τις αντίστοιχες εκθέσεις της Διεύθυνσης Έργων που προβλέπονται στην παρ. 7 του άρθρου 1. Οι εκθέσεις αυτές δεν θεωρούνται ως αιτήματα του Αναδόχου, ούτε ως παραιτήσεις από δικαιώματά του και οι απαντήσεις επ' αυτών δεν συνιστούν βλαπτικές πράξεις, κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 38.

---

16. Επιπλέον των ανωτέρω στη φάση της Μηχανικής Περάτωσης και πάντως πριν από την υπογραφή του Πιστοποιητικού Μηχανικής Περάτωσης ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος (εφόσον δεν προβλέπεται διαφορετικά στην σύμβαση):

(α) να παραδώσει τα τροποποιημένα σχέδια που έχουν προκύψει από αλλαγές κατά την εφαρμογή της Μελέτης (ως έχουν κατασκευασθεί σχέδια - AS BUILT)

(β) να παραδώσει τα τεχνικά έντυπα και έγγραφα των κατασκευαστών του εξοπλισμού (MECHANICAL CATALOGUES).

(γ) να παραδώσει τους καταλόγους των ανταλλακτικών εφόσον δεν έχουν ζητηθεί με την κατάθεση της προσφοράς.

(δ) να εκτελέσει το πρόγραμμα της εκπαίδευσης του προσωπικού της Εταιρείας επί των νέων εγκαταστάσεων.

(ε) να εκτελέσει τις δοκιμές, να εκδώσει τα αντίστοιχα πιστοποιητικά και να παραδώσει οτιδήποτε πέραν των παραπάνω που προβλέπεται στην Σύμβαση.

στ. να παραδώσει το Βιβλίο Συγκολλήσεων

ζ. να παραδώσει τα πιστοποιητικά των υδραυλικών ή πνευματικών δοκιμών

η. να παραδώσει τις ραδιογραφίες (αν υπάρχουν)

17. Ο Ανάδοχος έχει, εκτός των υποχρεώσεων, που ορίζονται με την παρούσα Διαδικασία και με την σύμβασή του, και τις κατωτέρω ειδικές υποχρεώσεις:

(α) Ο Ανάδοχος ευθύνεται αποκλειστικά για την αδιάκοπη και χωρίς εμπόδια πρόοδο των εργασιών για την εκτέλεση και ολοκλήρωση του Έργου.

(β) Ο Ανάδοχος έχει αποκλειστική ευθύνη και υποχρέωση να διευκολύνει την ασφαλή και ομαλή ροή της κυκλοφορίας στο υπάρχον οδικό δίκτυο παίρνοντας όλα τα κατά τους οικείους κανονισμούς μέτρα. Οι σχετικές δαπάνες περιλαμβάνονται στις τιμές προσφοράς του, και δεν αποτελούν πρόσθετη δαπάνη για τον κύριο του έργου.

(γ) Ο Ανάδοχος οφείλει να καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια να διευθετήσει με πνεύμα φιλικό και καλής πίστης κάθε πρόβλημα που τυχόν ανακύπτει κατά την κατασκευή με τους όμορους ιδιοκτήτες κατά μήκος της ζώνης των εργασιών.

(δ) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να φροντίζει για την έγκαιρη και απρόσκοπτη προμήθεια όλων των αναγκαίων υλικών, πλην αυτών που του δίδονται από την Εταιρεία, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην σύμβαση, έτσι ώστε να μην δημιουργούνται καθυστερήσεις στη διάρκεια του Έργου.

(ε) Όλες οι απαιτούμενες από τον Κύριο του Έργου και τον Ανάδοχο εγκαταστάσεις (υπόστεγα αποθήκευσης, εργαστήρια, γραφεία κλπ), για την εκτέλεση των εργασιών, θα ανεγερθούν με φροντίδα, δαπάνες και ευθύνη του Αναδόχου σε θέσεις που θα εγκριθούν από την Διεύθυνση Έργων, υπό την επιφύλαξη της σχετικής έγκρισης από τις αρμόδιες Αρχές, όπου απαιτείται.

(στ) Στις περιπτώσεις που απαιτείται αντιστήριξη ή άλλη τεχνική κατασκευή για την προστασία γειτονικής κατασκευής, ο Ανάδοχος υποχρεούται να προβεί έγκαιρα στις απαραίτητες κατασκευές, καθώς και στην λήψη κάθε άλλου μέτρου, για την αποφυγή πρόκλησης ζημιών σε πρόσωπα ή πράγματα προς τρίτους ή και στο Έργο, χωρίς καμία απολύτως πρόσθετη επιβάρυνση του Κυρίου του Έργου.

(ζ) Ο Ανάδοχος οφείλει να ανακοινώσει αμέσως στην Διεύθυνση Έργων και στον Ανάδοχο Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου τις σχετικές αποφάσεις ή εντολές των πάσης φύσεως Αρχών ή Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας.

(η) Ο Ανάδοχος υποχρεούται να μεριμνήσει εμπροθέσμως για την έκδοση κάθε αναγκαίας άδειας διοικητικής ή άλλης αρχής για την εκτέλεση του Έργου, εφόσον υπέχει σχετική συμβατική υποχρέωση.

(θ) Σε κάθε περίπτωση, εάν ο Κύριος του Έργου υποχρεωθεί με δικαστική απόφαση ή πράξη Δημόσιας Αρχής να καταβάλει οποιοδήποτε ποσό για αποζημίωση ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο, σε οποιονδήποτε τρίτο εξαιτίας παραβίασεως εκ μέρους του Αναδόχου των υποχρεώσεών του, που απορρέουν από τη σύμβαση ή από το Νόμο, ο Κύριος του Έργου δικαιούται να παρακρατήσει κάθε ποσό που τυχόν υποχρεωθεί να καταβάλλει σύμφωνα με τα ανωτέρω από το λαβείν του Αναδόχου ή ελλείψει τούτου από τις εις χείρας του Κυρίου του Έργου εγγυήσεις.

18. Στην περίπτωση που ο Ανάδοχος κρίνει βάσιμα ότι θα επέλθει οποιαδήποτε ζημιά στο Έργο ή σε τρίτους, εξαιτίας παρέμβασης των αρμοδίων οργάνων του Κυρίου του Έργου ή των Αναδόχων Παροχής Υπηρεσιών Διοικήσεως και Επίβλεψης Έργου, ή του Αναδόχου Επιθεώρησης, οφείλει να υποβάλλει αμέσως εγγράφως τις απόψεις του στον Διεύθυνση Έργων.

19. Ο Ανάδοχος μπορεί να επιρρίψει την ευθύνη στον Κύριο του Έργου, μόνον στην περίπτωση που τα αρμόδια όργανά του απορρίψουν εγγράφως τις πιο πάνω απόψεις του Αναδόχου και προκληθεί ζημιά, που επισυνέβη συνεπεία αυτής της απόρριψης.

20. Πέραν των ανωτέρω, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τους όρους εκτέλεσης του Έργου, που έχουν τεθεί με την διακήρυξη και με την σύμβαση.

Άρθρο 4. Διεύθυνση έργου από την πλευρά του Αναδόχου

Η διεύθυνση των έργων από την πλευρά του Αναδόχου στους τόπους κατασκευής τους γίνεται από τεχνικούς που έχουν τα κατάλληλα προσόντα και είναι αποδεκτοί από την Διεύθυνση Έργων. Η επί του τόπου των έργων παρουσία τεχνικού στελέχους ή τεχνικού υπαλλήλου του Αναδόχου είναι υποχρεωτική και ανάλογη με τη φύση και το μέγεθος του κατασκευαζόμενου έργου. Η ελάχιστη τεχνική στελέχωση του εργοταξίου σε κάθε έργο καθορίζεται, στη διακήρυξη, με την οποία μπορεί να τίθενται και επιπλέον απαιτήσεις αναφορικά με τα προσόντα των υπαλλήλων του Αναδόχου. Προκειμένου για έργα προϋπολογισμού πάνω από τρία εκατομμύρια (3.000.000,00) ευρώ, η αναλογία αυτή καθορίζεται τουλάχιστον σε τρεις (3) τεχνικούς ανάλογων προσόντων και πείρας, από τους οποίους ένας (1) τουλάχιστον πρέπει να είναι διπλωματούχος ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος (Α.Ε.Ι.) και ένας (1) τουλάχιστον πτυχιούχος ανωτάτου τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος (Α.Τ.Ε.Ι.). Για το προσωπικό που αποτελεί την ελάχιστη στελέχωση, απαιτείται προσκόμιση στη Διεύθυνση Έργων βεβαίωσης του οικείου ασφαλιστικού φορέα, στην οποία θα αναγράφεται και ο χρόνος ασφάλισης των εργαζομένων.

Η παράβαση των διατάξεων του άρθρου αυτού αποτελεί πειθαρχικό αδίκημα για τον οικονομικό φορέα (ανάδοχο κατασκευής έργου), τα στελέχη και τους υπαλλήλους του, καθώς επίσης και παράπτωμα για τους υπαλλήλους της Διευθύνουσας Υπηρεσίας της ΔΕΔΑ κατά την έννοια του Κανονισμού Λειτουργίας και του Κανονισμού Επαγγελματικής Δεοντολογίας της εν λόγω εταιρείας.

Άρθρο 5. Υποχρεώσεις μελών αναδόχου κοινοπραξίας

1. Οι εγγυήσεις εκτέλεσης του έργου εκδίδονται υπέρ όλων των μελών της κοινοπραξίας.
2. Τα μέλη της αναδόχου κοινοπραξίας ευθύνονται έναντι του Κυρίου του Έργου εις ολόκληρο για κάθε υποχρέωση που απορρέει από τη σύμβαση ή από το νόμο.
3. Όλα τα μέλη της κοινοπραξίας οφείλουν κατά την κατάρτιση και υπογραφή της σύμβασης να καταθέσουν συμβολαιογραφική πράξη διορισμού κοινού εκπροσώπου της κοινοπραξίας έναντι του Κυρίου του Έργου και των υπηρεσιών. Με την ίδια πράξη ορίζεται υποχρεωτικά και ο αναπληρωτής του εκπροσώπου. Ο αναπληρωτής εκπροσωπεί την κοινοπραξία σε κάθε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του εκπροσώπου, καθώς και σε περιπτώσεις θανάτου ή ανικανότητας αυτού. Ο

εκπρόσωπος και ο αναπληρωτής του πρέπει να είναι φυσικό πρόσωπο από τα μέλη της κοινοπραξίας ή από τους νόμιμους εκπροσώπους των εταιριών που κοινοπρακτούν. Ο εκπρόσωπος ή ο αναπληρωτής του μπορούν να διορίζουν άλλους πληρεξούσιους για τη διενέργεια συγκεκριμένων πράξεων κατά την εκπροσώπηση της κοινοπραξίας, εφόσον δόθηκε σε αυτούς τέτοια εξουσία με την πράξη διορισμού τους. Με την επιφύλαξη των διατάξεων της επόμενης παραγράφου ο διορισμός του εκπροσώπου και του αναπληρωτή και η αποδοχή του από αυτούς διαρκούν καθ' όλη τη διάρκεια του έργου και μέχρι την πλήρη εκκαθάριση των σχέσεων της κοινοπραξίας με τον κύριο του έργου. Μαζί με την πράξη διορισμού κατατίθενται κατά την υπογραφή της σύμβασης και δηλώσεις αποδοχής του διορισμού τους από τον εκπρόσωπο και από τον αναπληρωτή του. Ο διορισμός του εκπροσώπου και του αναπληρωτή του και οι δηλώσεις αποδοχής πρέπει να είναι χωρίς αίρεση ή όρους και να εκτείνονται σε όλα τα θέματα που αφορούν την εκτέλεση της σύμβασης, στα οποία περιλαμβάνεται και η είσπραξη του εργολαβικού ανταλλάγματος και ο διορισμός αντικλήτου.

4. Αντικατάσταση του εκπροσώπου ή του αναπληρωτή του ή και των δύο γίνεται μόνο από κοινού από όλα τα μέλη της κοινοπραξίας με συμβολαιογραφική πράξη. Μόνο μετά την κοινοποίηση της πράξης αυτής και των δηλώσεων αποδοχής του διορισμού τους από τους διοριζόμενους παύει η εξουσία εκπροσώπησης αυτών που είχαν διορισθεί πριν.

Άρθρο 6. Ευθύνες οργάνων της Εταιρείας

Τα όργανα είναι υπαίτια για:

α) Για τους επιβλέποντες το έργο: η καθυστέρηση να ενημερώσει αμελλητί τη Διεύθυνση Έργων για τροποποιητικές προφορικές εντολές με εγγραφή τους στο ημερολόγιο του έργου, η καθυστέρηση στην ενημέρωση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Έργων για την εκ μέρους του αναδόχου παραβίαση του χρονοδιαγράμματος κατασκευής ή την κατασκευή ελαττωματικών εργασιών ή την ενσωμάτωση ελαττωματικών υλικών ή την παράλειψη τήρησης των νόμιμων μέτρων ασφάλειας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

β) Για τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Έργων: η παράλειψη κίνησης και διεκπεραίωσης της διαδικασίας έκπτωσης του αναδόχου παρά τη συνδρομή των αναγκαίων προϋποθέσεων, η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των επιμετρήσεων, λογαριασμών και βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών του έργου, η παράλειψη αμελλητί κοινοποίησης

του εγκεκριμένου λογαριασμού στον ανάδοχο και η πρόσκληση για την προσκόμιση των δικαιολογητικών πληρωμής και η χορήγηση εντολών για εκτέλεση εργασιών οι οποίες δεν προβλέπονται από την αρχική ή εγκεκριμένη συμπληρωματική σύμβαση, ούτε άλλως πως είναι επιτρεπτή η εκτέλεσή τους κατά τις κείμενες διατάξεις.

γ) Για τον προϊστάμενο και τα λοιπά όργανα της Γενικής Διεύθυνσης : η παράλειψη έγκαιρης έγκρισης των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων και των Πρωτοκόλλων προσωρινής και οριστικής παραλαβής, η χορήγηση παράτασης προθεσμίας χωρίς να υφίστανται οι νόμιμες προϋποθέσεις και η παράλειψη έκδοσης απόφασης σε ένσταση του αναδόχου κατά απόφασης κήρυξης έκπτωσης, εντός της δέμηνης προθεσμίας της παραγράφου 7 του άρθρου 24 .

Οι υπάλληλοι της Εταιρείας ευθύνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό Λειτουργίας της Εταιρείας και τον Κανονισμό Επαγγελματικής Δεοντολογίας της Εταιρείας.

Άρθρο 7. Κοινοποίηση στον Ανάδοχο - Εκπροσώπηση

1. Η επικοινωνία των οργάνων της Εταιρείας που εκτελούν έργα με τον Ανάδοχο συντελείται: (α) με τηλεομοιοτυπία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 2672/1998, είτε (β) με δικαστικό επιμελητή, κατόπιν παραγγελίας του αρμόδιου οργάνου είτε πληρεξουσίου νομικού εκπροσώπου του είτε (γ) με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο (e-mail) κατά τις κείμενες διατάξεις, είτε (δ) μέσω ταχυδρομείου ή ταχυταχυδρομείου. Η κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και της απόφασης έκπτωσης του άρθρου 24, της ειδικής διαταγής του άρθρου 23, γίνεται αποκλειστικά κατά την περ. β' ανωτέρω.

Για την κοινοποίηση, σύμφωνα με την περ. β' συντάσσεται σχετικό αποδεικτικό επιδόσεως. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι οικείες διατάξεις Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας. Ο Ανάδοχος γνωστοποιεί στη Διεύθυνση Έργων τη νόμιμη εκπροσώπηση του ή τους πληρεξούσιους του.

2. Όταν πρόκειται για υπογραφή του χρονοδιαγράμματος, των επιμετρήσεων, του πρωτοκόλλου παραλαβής αφανών εργασιών, των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδος νέων εργασιών (Π.Κ.Τ.Μ.Ν.Ε.), των Ανακεφαλαιωτικών Πινάκων Εργασιών, συμπληρωματικών συμβάσεων, των εντολών αλλαγών (VARIATION ORDERS), των ανακεφαλαιωτικών πινάκων, των πιστοποιήσεων με τα στοιχεία που τις συνοδεύουν και της επί τόπου παρακολούθησης και διοίκησης κατασκευής του έργου, ο Ανάδοχος

μπορεί να αντιπροσωπευθεί από τεχνικό στέλεχος της επιχείρησης ή άλλο τεχνικό που έχει τα νόμιμα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα.

Ο ανωτέρω τεχνικός μπορεί να είναι ολικά ή μερικά και πληρεξούσιος ή εκπρόσωπος του αναδόχου.

Άρθρο 8. Χρονοδιάγραμμα κατασκευής

1. Σε κάθε σύμβαση κατασκευής έργου ορίζεται προθεσμία για την περάτωσή του στο σύνολό του και κατά τμήματα. Μέσα σε προθεσμία που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από δεκαπέντε (15) ημέρες και να υπερβαίνει τις τριάντα (30) ημέρες από την υπογραφή της σύμβασης, εκτός εάν άλλως προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη, ο Ανάδοχος με βάση την ολική και τις τμηματικές προθεσμίες, συντάσσει και υποβάλλει στη Διεύθυνση Έργων το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του Έργου.

Η Διεύθυνση Έργων εγκρίνει μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες το χρονοδιάγραμμα του Έργου και μπορεί να τροποποιήσει τις προτάσεις του Αναδόχου ιδίως αναφορικά με την κατασκευαστική αλληλουχία και την επίτευξη των χρονικών οροσήμων της σύμβασης.

Μέσα σε προθεσμία, που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από πέντε (5) ημέρες και να υπερβαίνει τις δέκα (10) ημέρες από την αποδεδειγμένη παραλαβή της εκάστοτε εντολής εργασίας, ο Ανάδοχος συντάσσει και υποβάλει στην Διεύθυνση Έργων το χρονοδιάγραμμα κατασκευής του έργου που περιλαμβάνεται στην εντολή εργασίας εντός του συγκεκριμένου χρόνου, που τάσσεται μ' αυτήν. Στην εντολή εργασίας τάσσεται και ο αναγκαίος χρόνος κινητοποίησης και προετοιμασίας του αναδόχου, που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των 30 ημερών, ο οποίος λαμβάνεται υπόψη κατά την σύνταξη του χρονοδιαγράμματος και είναι δεσμευτικός για τον Ανάδοχο μόνον ως προς τα απώτατα όρια, που ορίζονται με την εντολή εργασίας.

Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα του Έργου και τα επιμέρους χρονοδιαγράμματα των εντολών εργασιών αποτελούν συμβατικά στοιχεία του Έργου και είναι δεσμευτικά για τον Ανάδοχο.

2. Αν η έγκριση του χρονοδιαγράμματος του Έργου δεν γίνει μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες ή αν μέσα στις προθεσμίες αυτές δεν ζητήσει γραπτά η Διεύθυνση Έργων διευκρινίσεις ή αναμορφώσεις ή συμπληρώσεις, το χρονοδιάγραμμα θεωρείται ότι έχει εγκριθεί.

3. Αναπροσαρμογές του χρονοδιαγράμματος εγκρίνονται όταν μεταβληθούν οι προθεσμίες, το αντικείμενο ή οι ποσότητες των εργασιών.
4. Η έναρξη των εργασιών του Έργου από μέρους του αναδόχου δεν μπορεί να καθυστερήσει πέρα των τριάντα (30) ημερών από την υπογραφή της σύμβασης. Η μη τήρηση των ανωτέρω προθεσμιών με υπαιτιότητα του αναδόχου συνεπάγεται την επιβολή των κυρώσεων σε βάρος του αναδόχου και αποτελεί λόγο έκπτωσης αυτού.
5. Το εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα του Έργου αποτελεί το αναλυτικό πρόγραμμα κατασκευής του έργου. Το χρονοδιάγραμμα αναλύει ανά μονάδα χρόνου η οποία καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης και πάντως ανά ημερολογιακό τρίμηνο τις εργασίες που προβλέπεται να εκτελεσθούν. Το χρονοδιάγραμμα συντάσσεται με τη μορφή τετραγωνικού πίνακα που περιλαμβάνει την πιο πάνω χρονική ανάλυση των ποσοτήτων ανά εργασία ή ομάδα εργασιών και συνοδεύεται από γραμμικό διάγραμμα και σχετική έκθεση. Σε έργα προϋπολογισμού άνω του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ είναι υποχρεωτική η σύνταξη τευχών ή διαγραμμάτων με τη μέθοδο της δικτυωτής ανάλυσης
6. Οποιαδήποτε αναθεώρηση του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος προϋποθέτει την έγκριση του Κυρίου του Έργου. Σε περίπτωση, που το αίτημα του Αναδόχου για την αναθεώρηση του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος του Έργου δεν εγκριθεί από την Διεύθυνση Έργων, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου σύμφωνα με το υφιστάμενο εγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα.
7. Ο Ανάδοχος του Έργου υποχρεούται επίσης μέσα σε ένα (1) μήνα από την υπογραφή της σύμβασης να συντάξει και να υποβάλει οργανόγραμμα του εργοταξίου, στο οποίο θα περιγράφονται λεπτομερώς τα πλήρη στοιχεία στελεχών, εξοπλισμού και μηχανημάτων που θα περιλαμβάνει η εργοταξιακή ανάπτυξη για την εκτέλεση του έργου, όπως περιγράφονταν στην διακήρυξη του Έργου .

Άρθρο 9. Ημερολόγιο του έργου – Εγκατάσταση του Αναδόχου

1. Μετά την υπογραφή της σύμβασης και πριν την έναρξη εργασιών γίνεται αποδοχή από τον κύριο του έργου του χώρου εγκατάστασης (γραφεία, αποθήκες) του Αναδόχου και υπογράφεται το σχετικό Πρωτόκολλο Εγκατάστασης.
2. Για κάθε εργολαβία, με μέριμνα του αναδόχου τηρείται ημερολόγιο σε βιβλιοδετημένα διπλότυπα αριθμημένα φύλλα. Το ημερολόγιο συμπληρώνεται καθημερινά και αναγράφονται, με συνοπτικό τρόπο, σε αυτό ιδίως:

-
- (α) στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες που επικρατούν κατά τη διάρκεια του εικοσιτετραώρου,
- (β) αριθμητικά στοιχεία για το απασχολούμενο προσωπικό κατά κατηγορίες, καθώς και το προσωπικό σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη,
- (γ) τα χρησιμοποιούμενα μηχανήματα, καθώς και τα μηχανήματα σε ημεραργία λόγω υπερημερίας του εργοδότη,
- (δ) θέση και περιγραφή των εργασιών. Αναφορά για τις εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει πρόοδος ή δεν εκτελούνται, αλλά και οι σχετικοί λόγοι,
- (ε) ώρα έναρξης και πέρας κρίσιμων εργασιών εντός της ημέρας,
- (στ) αφίξεις και αναχωρήσεις κύριου εξοπλισμού,
- (ζ) συνθήκες κυκλοφοριακών ρυθμίσεων. Επίσης καταγράφονται τροποποιήσεις ή προβλήματα με τις ρυθμίσεις και τον σχετικό εξοπλισμό,
- (η) τα προσκομιζόμενα υλικά, τις εκτελούμενες εργασίες,
- (θ) τις εργαστηριακές δοκιμές εάν υφίστανται,
- (ι) καθυστερήσεις, δυσκολίες, ατυχήματα, ζημιές, μη συνήθεις συνθήκες που προκαλούν καθυστερήσεις, επίσης περιλαμβάνεται ο χρόνος προσωρινής αναστολής ή επανάληψης εργασιών,
- (ια) τις εντολές και παρατηρήσεις των οργάνων επίβλεψης,
- (ιβ) έκτακτα περιστατικά,
- (ιγ) σημαντικές επισκέψεις ή επικοινωνίες με το Δημόσιο ή τοπικές αρχές ή παρόδιους ιδιοκτήτες, και
- (ιδ) κάθε άλλο σχετικό με το έργο σημαντικό πληροφοριακό στοιχείο.

3. Το ημερολόγιο τηρείται με μέριμνα του Αναδόχου, υπογράφεται από τον εκπρόσωπό του και από εντεταλμένο όργανο της επίβλεψης όταν αυτό παρίσταται στο εργοτάξιο. Το ένα αποκοπτόμενο φύλλο περιέρχεται στη Διεύθυνση Έργων εντός επτά (7) ημερών, με μέριμνα του εντεταλμένου οργάνου της επίβλεψης, εκτός αν άλλως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Οι εγγραφές στο ημερολόγιο αποτελούν πληροφοριακά στοιχεία για τις καιρικές συνθήκες, τη δύναμη απασχολούμενου προσωπικού και μηχανημάτων και γενικά για την παροχή εικόνας προόδου του έργου.

4. Η Διεύθυνση Έργων μπορεί πάντα να ορίσει την εγγραφή στο ημερολόγιο συμπληρωματικών πληροφοριών ή άλλων στοιχείων που προσιδιάζουν στο συγκεκριμένο έργο ή να ζητήσει από τον Ανάδοχο την τήρηση και άλλων στατιστικών στοιχείων. Εφόσον κριθεί αναγκαίο, είναι δυνατό να ζητηθεί από τη Διεύθυνση Έργων να καταγράφονται γεγονότα ή καταστάσεις με σκαριφήματα, φωτογραφίες, καταγραφές με video ή άλλες μεθόδους καταγραφής οπτικών μέσων. Σε εκτεταμένα έργα, για κάθε εργοτάξιο σε διακριτή γεωγραφική ενότητα θα πρέπει να τηρούνται χωριστές ημερήσιες αναφορές προόδου ή ημερολόγιο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα συμβατικά τεύχη. Στις περιπτώσεις μικρών έργων μπορεί η Διεύθυνση Έργων να ορίσει την τήρηση του ημερολογίου κατά άλλο συνοπτικότερο τρόπο, την τήρησή του κατά εβδομάδα ή άλλο χρονικό διάστημα ή και τη μη τήρηση ημερολογίου.

5. Εφόσον ο Ανάδοχος παραλείπει την υποχρέωσή του για καθημερινή τήρηση ημερολογίου, επιβάλλεται ειδική ποινική ρήτρα που καθορίζεται στα συμβατικά τεύχη και δεν μπορεί να είναι μικρότερη των εκατό (100), ούτε ανώτερη των πεντακοσίων (500) ΕΥΡΩ, για κάθε ημέρα παράλειψης, αναλόγως με το ύψος της συμβατικής δαπάνης του έργου. Η ειδική ποινική ρήτρα επιβάλλεται από τη Διεύθυνση Έργων, ύστερα από ειδική πρόσκληση του Προϊσταμένου της, στην οποία ο επιβλέπων αναφέρει εγγράφως την παράλειψη τήρησης.

Άρθρο 10. Προθεσμίες

1. Κάθε σύμβαση, εκτός από την προθεσμία για την περάτωση του συνόλου του έργου (συνολική προθεσμία), περιλαμβάνει και προθεσμίες για την ολοκλήρωση συγκεκριμένων τμημάτων αυτού (τμηματικές προθεσμίες). Σε περιπτώσεις μικρών έργων ή έργων που από τη φύση τους δεν επιδέχονται προσδιορισμό τμημάτων ή χαρακτηριστικών επί μέρους δραστηριοτήτων, μπορεί η σύμβαση να μην προβλέπει τμηματικές προθεσμίες. Η προθεσμία, που τάσσεται από την Διεύθυνση Έργων με την εντολή εργασίας για την εκτέλεση συγκεκριμένου τμήματος του Έργου εντάσσεται στην έννοια των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών.

2. Όλες οι προθεσμίες (συνολική και τμηματικές) αρχίζουν από την υπογραφή της σύμβασης, εκτός αν στα συμβατικά τεύχη ορίζεται διαφορετικά. Η προθεσμία που τάσσεται ειδικά με τις εντολές εργασίας αρχίζει από την αποδεδειγμένη παραλαβή από τον Ανάδοχο των αντιστοίχων εντολών εργασίας.

3. Μέσα στη συνολική προθεσμία πρέπει να έχουν τελειώσει όλες οι επί μέρους εργασίες του έργου και να έχουν ολοκληρωθεί οι προβλεπόμενες από τη σύμβαση δοκιμές. Το ίδιο ισχύει αναλογικά και για τις τμηματικές προθεσμίες.

4. Με την σύμβαση ορίζονται οι τμηματικές προθεσμίες και αφορούν:

α. Αποκλειστικές Τμηματικές Προθεσμίες για παράδοση τμημάτων του Έργου που η έγκαιρη αποπεράτωσή τους έχει ιδιαίτερη σημασία για τον Κύριο του Έργου, όπως είναι η κατασκευή τμημάτων του έργου που μπορεί να χρησιμοποιηθούν αυτοτελώς, η συμπλήρωση εργασιών που αποτελούν προϋπόθεση ή συνδυάζονται με τις εργασίες άλλου έργου, εκτός της εργολαβίας στην οποία αναφέρεται η συγκεκριμένη σύμβαση, η εκτέλεση εργασιών για εξασφάλιση του έργου από καιρικές συνθήκες.

β. Ενδεικτικές Τμηματικές Προθεσμίες, ως σταθμοί ενδιάμεσου ελέγχου της προόδου του έργου.

5. Όλες οι καθοριζόμενες τμηματικές προθεσμίες θεωρούνται ως ενδεικτικές, εκτός αν ρητώς ορίζονται από τη σύμβαση ως αποκλειστικές.

6. Οι προθεσμίες που τάσσονται από τις εντολές εργασίες είναι αποκλειστικές και υποχρεωτικές για τον Ανάδοχο.

7. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συνεχίσει την κατασκευή του έργου για επιπλέον της συνολικής προθεσμίας χρονικό διάστημα ίσο προς το ένα τρίτο (1/3) αυτής και πάντως όχι μικρότερο των τριών (3) μηνών (οριακή προθεσμία). Η συνολική προθεσμία υπολογίζεται με βάση την αρχική συμβατική προθεσμία και τις παρατάσεις που εγκρίθηκαν ύστερα από σχετικό αίτημα του αναδόχου μέσα στην αρχική συμβατική προθεσμία και δεν οφείλονται σε υπαιτιότητά του.

8. Παράταση της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών εγκρίνεται:

(α) Είτε «με αναθεώρηση», όταν η καθυστέρηση του συνόλου των εργασιών του έργου ή του αντίστοιχου τμήματος δεν οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του Αναδόχου ή προκύπτει από αύξηση του αρχικού συμβατικού αντικειμένου.

(β) Είτε «χωρίς αναθεώρηση», για το σύνολο ή μέρος των υπολειπόμενων εργασιών, όταν η παράταση κρίνεται σκόπιμη για το συμφέρον του έργου, έστω και αν η καθυστέρηση του συνόλου ή μέρους των υπολειπόμενων εργασιών οφείλεται σε αποκλειστική υπαιτιότητα του Αναδόχου. Σε περίπτωση έγκρισης παράτασης προθεσμίας «χωρίς αναθεώρηση» για το σύνολο των υπολειπόμενων εργασιών του

Έργου ή μιας τμηματικής προθεσμίας του, επιβάλλονται οι σχετικές ποινικές ρήτρες, ανεξάρτητα από την έγκριση της παράτασης αυτής.

9. Κατά την έγκριση των παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών, εκτιμάται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπαίτιο για την επιμήκυνση του χρόνου συμβαλλόμενο μέρος, για το σύνολο ή για μέρος των έργων. Οι διατάξεις της περίπτωσης αυτής δεν επηρεάζουν την κατάπτωση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της.

10. Η έγκριση των παρατάσεων προθεσμιών γίνεται από την Γενική Διεύθυνση, ύστερα από αίτημα του αναδόχου στην Διεύθυνση Έργων. Το αίτημα πρέπει να υποβάλλεται πριν από τη λήξη της ισχύουσας συνολικής προθεσμίας περαιώσεως του έργου ή των Αποκλειστικών Τμηματικών Προθεσμιών. Η σχετική απόφαση επί του αιτήματος εκδίδεται από την Γενική Διεύθυνση όχι αργότερα από την πάροδο ενός (1) μήνα από την υποβολή του αιτήματος του Αναδόχου.

Η αίτηση, αν υπάρχει, κατατίθεται στη Διεύθυνση Έργων που διατυπώνει πάντοτε τη γνώμη της προς την Γενική Διεύθυνση. Όταν πρόκειται για παράταση «χωρίς αναθεώρηση», ο Διευθυντής της Διεύθυνσης Έργων, κατόπιν εισήγησης του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου, εάν υπάρχει, και σε αντιπαράσταση με τον Ανάδοχο, καταρτίζει πίνακα διαχωρισμού των εργασιών, σε εκείνες που μπορούσαν να εκτελεσθούν σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο και στις λοιπές εργασίες. Οι πρώτες διαχωρίζονται και κατά αναθεωρητική περίοδο, μέσα στην οποία μπορούσε και έπρεπε να εκτελεσθούν. Ο πίνακας αποτελεί πράξη της Διεύθυνσης Έργων και ο Ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση κατά του πίνακα διαχωρισμού, μόνο αν τον υπογράψει με επιφύλαξη. Σε περίπτωση άρνησης του αναδόχου να συμπράξει στην κατάρτιση ή να υπογράψει τον πίνακα διαχωρισμού εργασιών εφόσον συντρέχει περίπτωση χορήγησης παράτασης της προθεσμίας του έργου χωρίς αναθεώρηση του κοινοποιείται ο πίνακας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 7 της παρούσας Διαδικασίας, ο δε Ανάδοχος δικαιούται να υποβάλει ένσταση. Ο πίνακας εγκρίνεται με ή χωρίς διορθώσεις από τη Γενική Διεύθυνση, στην οποία διαβιβάζεται μαζί με την ένσταση του αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση διατυπώνεται και η γνώμη της Διεύθυνσης Έργων στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Μετά την έγκριση του πίνακα, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της διαφοράς

11. Οι Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών και τα Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών που τους συνοδεύουν συντάσσονται από τη Διευθύνουσα Υπηρεσία και υπογράφονται από τον ανάδοχο ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος αρνηθεί την υπογραφή, του κοινοποιείται ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας και τα πρωτόκολλα, είτε: α) με τηλεομοιοτυπία, είτε β) με όργανο της υπηρεσίας ή οποιοδήποτε άλλο δημόσιο όργανο είτε γ) με δικαστικό επιμελητή, κατόπιν παραγγελίας του αρμόδιου οργάνου είτε πληρεξουσίου νομικού εκπροσώπου του είτε δ) με email ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπέγραψε τα σχετικά έγγραφα με επιφύλαξη, δικαιούται να υποβάλει ένσταση. Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών και τα πρωτόκολλα νέων τιμών εγκρίνονται με ή χωρίς διορθώσεις από την προϊσταμένη αρχή, στην οποία διαβιβάζονται μαζί με την ένσταση του αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, τον τρόπο κανονισμού των τιμών και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση διατυπώνεται και η γνώμη της Διευθύνουσας Υπηρεσίας στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Μετά την έγκριση του Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της διαφοράς.

Άρθρο 11. Ποινικές ρήτρες για παραβίαση προθεσμιών έργου

1. Με τη σύμβαση ορίζονται οι ποινικές ρήτρες οι οποίες καταπίπτουν υπέρ του Κυρίου του Έργου, αν ο Ανάδοχος υπερβεί, με υπαιτιότητά του, τη συνολική, τις τεθείσες τμηματικές προθεσμίες κατασκευής του έργου. Οι ποινικές ρήτρες καταπίπτουν με αιτιολογημένη απόφαση της Διεύθυνσης Έργων και παρακρατούνται από τον αμέσως επόμενο λογαριασμό του έργου. Η κατάπτωση των ποινικών ρητρών για υπέρβαση της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας και των αποκλειστικών τμηματικών προθεσμιών δεν ανακαλείται. Οι ποινικές ρήτρες για υπέρβαση των ενδεικτικών τμηματικών προθεσμιών ανακαλούνται υποχρεωτικά, αν το έργο περατωθεί μέσα στην εγκεκριμένη συνολική προθεσμία δηλαδή εγκεκριμένη προθεσμία και χορηγηθείσα οριακή προθεσμία εφόσον συντρέχει περίπτωση.

2. Η ποινική ρήτρα που επιβάλλεται στον Ανάδοχο για κάθε ημέρα υπέρβασης της εγκεκριμένης συνολικής προθεσμίας ορίζεται σε δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου και επιβάλλεται για αριθμό ημερών ίσο με το είκοσι τοις εκατό (20%) της προβλεπόμενης από τη σύμβαση αρχικής συνολικής προθεσμίας. Για τις επόμενες ημέρες μέχρι ακόμα δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αρχικής συνολικής

προθεσμίας, η ποινική ρήτρα για κάθε ημέρα ορίζεται σε είκοσι τοις εκατό (20%) της μέσης ημερήσιας αξίας του έργου.

Ως μέση ημερήσια αξία νοείται το πηλίκο της αξίας της σύμβασης δηλαδή του συνολικού χρηματικού ποσού της σύμβασης, μαζί με το ποσό των συμπληρωματικών συμβάσεων και χωρίς το Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.), προς την εγκεκριμένη προθεσμία του έργου δηλαδή αρχική συνολική προθεσμία και όλες οι παρατάσεις που έχουν εγκριθεί μετά από σχετικό αίτημα του αναδόχου.

Οι ποινικές ρήτρες που επιβάλλονται για την υπέρβαση της εγκεκριμένης προθεσμίας δεν επιτρέπεται να υπερβούν συνολικά ποσοστό έξι τοις εκατό (6%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α..

3. Εφόσον στη σύμβαση ορίζονται τμηματικές προθεσμίες, ορίζεται υποχρεωτικά και το ποσοστό των ποινικών ρητρών ανά ημέρα υπέρβασης, καθώς και ο συνολικός χρόνος για την επιβολή τους. Το συνολικό ποσό της ποινικής ρήτρας για υπέρβαση των τμηματικών προθεσμιών δεν μπορεί να ξεπεράσει σε ποσοστό το τρία τοις εκατό (3%) της αξίας της σύμβασης, χωρίς Φ.Π.Α..

Άρθρο 12. Επιτάχυνση εργασιών

Ο Κύριος του Έργου για την κάλυψη ή περιορισμό των καθυστερήσεων του έργου, αν ευθύνεται για αυτές ο Ανάδοχος, μπορεί να δώσει εντολή στον Ανάδοχο να επιταχύνει τις εργασίες, εκτελώντας τις απαραίτητες πρόσθετες εργασίες και παίρνοντας τα απαραίτητα πρόσθετα μέτρα, χωρίς καμία επιπλέον αποζημίωση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2**ΕΓΓΥΗΣΕΙΣ – ΕΠΙΜΕΤΡΗΣΕΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ – ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ****Άρθρο 13. Προκαταβολές**

1. Εφόσον προβλέπεται στα έγγραφα της σύμβασης, χορηγείται στον Ανάδοχο προκαταβολή μέχρι του πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α., ή κατ' ανώτατο μέχρι 15% κατά τα οριζόμενα της παρ. 3α και 3β του παρόντος, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην διακήρυξη. Η χορήγηση οποιασδήποτε προκαταβολής γίνεται μετά την εγκατάσταση εργοταξίου από τον Ανάδοχο επί τόπου του έργου. Για το ποσό αυτό βαρύνεται ο ανάδοχος με τόκο. Δεν οφείλονται από τον Ανάδοχο τόκοι για χορηγηθείσα προκαταβολή για το αναπόσβεστο τμήμα της προκαταβολής και για το χρονικό διάστημα διακοπής των εργασιών από υπαιτιότητα του κυρίου του έργου. Το ποσοστό του επιτοκίου καθορίζεται ειδικά και ανέρχεται σε ποσοστό ίσο με το μικρότερο επιτόκιο των εντόκων γραμματίων του Δημοσίου δωδεκάμηνης ή αν δεν εκδίδονται τέτοια εξάμηνης διάρκειας προσαυξημένο κατά 0,25 ποσοστιαίες μονάδες και αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

2. Η προκαταβολή που προβλέπεται από τη διακήρυξη εγκρίνεται με απόφαση της Διεύθυνσης Έργων μετά από αίτηση του Αναδόχου και καταβάλλεται στον Ανάδοχο μετά από υποβολή λογαριασμού και έγκριση αυτού από τη Διεύθυνση Έργων στο σύνολό της ή τμηματικά.

3. Η διακήρυξη μπορεί να προβλέπει προκαταβολές:

α) Μέχρι πέντε τοις εκατό (5%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α για δαπάνες πρώτων εγκαταστάσεων, μελέτες και άλλα έξοδα εκκίνησης του έργου. Η προκαταβολή αυτή μπορεί να οριστεί μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) στις περιπτώσεις έργων με σημαντικές μελέτες ή σημαντικές εγκαταστάσεις, προσκομίσεις μηχανικού εξοπλισμού και άλλες παρόμοιες περιπτώσεις μεγάλων αρχικών δαπανών.

β) Μέχρι δέκα τοις εκατό (10%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α, για δαπάνες προμηθειών υλικών ή μηχανημάτων που πρόκειται να εγκατασταθούν ή ενσωματωθούν στο έργο. Σε κάθε περίπτωση το άθροισμα των προβλεπόμενων προκαταβολών δεν μπορεί να είναι ανώτερο του δεκαπέντε τοις εκατό (15%) της αξίας της σύμβασης χωρίς αναθεώρηση και Φ.Π.Α.

4. Η απόσβεση της προκαταβολής γίνεται τμηματικά με παρακράτηση από κάθε πληρωμή προς τον Ανάδοχο, μεταγενέστερη του χρόνου λήψης της προκαταβολής

εκατοστιαίου ποσοστού (Π%), που εφαρμόζεται στο ποσό της πληρωμής και προκύπτει από τη σχέση:

$$\Pi = \rho/\Sigma \times 100 \times 1,10$$

όπου: ρ είναι το ποσό της προκαταβολής σε ευρώ και Σ, πάλι σε ευρώ, το μέρος του συμβατικού ποσού που δεν έχει ακόμα πληρωθεί στον Ανάδοχο κατά τη χορήγηση της προκαταβολής. Αν διάφορα ποσά ρ1, ρ2, ρ3 κ.λπ. χορηγηθούν ως τμηματική παροχή της προκαταβολής, τότε το ποσοστό παρακράτησης προκύπτει από τη σχέση:

$$\Pi = 100 \times 1,10 \times (\rho1/\Sigma1 + \rho2/\Sigma2 + \rho3/\Sigma3 + \dots)$$

όπου Σ1, Σ2, Σ3 κ.λπ. είναι τα αντίστοιχα με το Σ ποσά όταν χορηγήθηκαν τμηματικά οι προκαταβολές ρ1, ρ2, ρ3 κ.λπ..

5. Μαζί με την παρακράτηση για τμηματική απόσβεση της προκαταβολής γίνεται και παρακράτηση των δεδουλευμένων τόκων στο μέχρι τότε αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής. Οι τόκοι υπολογίζονται για το χρονικό διάστημα μετρούμενο σε ημέρες μέχρι την ημερομηνία υποβολής του σχετικού λογαριασμού.

6. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για δαπάνες που δεν σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το έργο. Στην περίπτωση α' της παραγράφου 3 ο Ανάδοχος υποχρεούται να δίνει στην υπηρεσία στο τέλος κάθε μήνα συνοπτική κατάσταση για τις καταβολές που έχει πραγματοποιήσει σε βάρος της προκαταβολής και το υπόλοιπό της με ένδειξη του τραπεζικού λογαριασμού στον οποίο είναι κατατεθειμένο.

7. Η προκαταβολή της περίπτωσης β' της παραγράφου 3 κατατίθεται υποχρεωτικά σε δεσμευμένο τραπεζικό λογαριασμό και χρησιμοποιείται μόνο για την πληρωμή της προμήθειας των υλικών ή μηχανημάτων, για τα οποία έχει χορηγηθεί και για τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από τη χορήγησή της σχετικά προτιμολόγια. Οι πληρωμές από το δεσμευμένο αυτόν λογαριασμό γίνονται με επιταγές του αναδόχου, μετά από σχετική παροχή σύμφωνης γνώμης της Διεύθυνσης Έργων προς την τράπεζα. Η σύμφωνη γνώμη παρέχεται με βάση τα προσκομιζόμενα οριστικά τιμολόγια ή άλλα έγγραφα και αποδεικτικά στοιχεία δαπανών (φορτωτικές, εκκαθαρίσεις δασμών κ.λπ.) ή για την επιστροφή της προκαταβολής ή μέρους της που δεν χρησιμοποιήθηκε. Η σύμβαση μπορεί να ορίζει στην περίπτωση της προκαταβολής αυτής και άλλους συμπληρωματικούς όρους για την παρακολούθηση της διάθεσης των υλικών και μηχανημάτων που αγοράστηκαν με αυτή.

8. Ο Ανάδοχος μπορεί πάντα να ζητήσει ταχύτερη απόσβεση της προκαταβολής, από αυτή που προβλέπεται στην παράγραφο 5.

9. Εάν η σύμβαση διαλυθεί με υπαιτιότητα του αναδόχου, το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής πρέπει να επιστραφεί, το αργότερο σε τρεις (3) μήνες από τη διάλυση της σύμβασης. Μετά την προθεσμία αυτή στο αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής οφείλεται ο νόμιμος τόκος υπερημερίας, αντί του ειδικού τόκου που ορίζεται, σύμφωνα με την παράγραφο 1. Αν η σύμβαση διαλυθεί ή περιοριστεί με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου, το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, που δεν συμψηφίζεται προς εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του αναδόχου κατά του Κυρίου του Έργου επιστρέφεται, μέσα σε έξι (6) μήνες από τη διάλυση ή τη λήξη των λοιπών εργασιών στην περίπτωση περιορισμού του έργου. Κατά το εξάμηνο αυτό διάστημα δεν υπολογίζεται τόκος στο αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής, μετά την παρέλευσή του όμως, οφείλεται και στην περίπτωση αυτή ο νόμιμος τόκος υπερημερίας.

Άρθρο 14. Εγγυήσεις

1. Για την παροχή εγγυήσεων ή και εξασφαλίσεων εφαρμόζεται το άρθρο 302 του ν.4412/2016. Ειδικότερα ο κύριος του έργου ζητά από τους προσφέροντες να παράσχουν, κατά περίπτωση, τα ακόλουθα είδη εγγυήσεων:

α) «Εγγύηση καλής εκτέλεσης», το ύψος της οποίας καθορίζεται σε ποσοστό έως πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας της σύμβασης χωρίς να υπολογίζεται ο ΦΠΑ και κατατίθεται πριν ή κατά την υπογραφή της σύμβασης.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης καταπίπτει στην περίπτωση παράβασης των όρων της σύμβασης, όπως αυτή ειδικότερα ορίζει.

Δεν απαιτείται εγγύηση καλής εκτέλεσης για τις συμβάσεις αξίας ίσης ή κατώτερης από το ποσό των είκοσι χιλιάδων (20.000) ευρώ.

Σε περίπτωση τροποποίησης της σύμβασης κατά το άρθρο 337 του Ν. 4412/2016, η οποία συνεπάγεται αύξηση της συμβατικής αξίας, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να καταθέσει προ της τροποποίησης, συμπληρωματική εγγύηση το ποσοστό της οποίας ανέρχεται σε ποσοστό έως 5% επί του ποσού της αύξησης εκτός ΦΠΑ.

Η εγγύηση καλής εκτέλεσης της σύμβασης καλύπτει συνολικά και χωρίς διακρίσεις την εφαρμογή όλων των όρων της σύμβασης και κάθε απαίτηση του Κυρίου του Έργου έναντι του Αναδόχου. Οι εγγυήσεις καλής εκτέλεσης επιστρέφονται στο σύνολό τους

μετά την οριστική ποσοτική και ποιοτική παραλαβή του συνόλου του αντικειμένου της σύμβασης.

β) «Εγγύηση προκαταβολής», στην περίπτωση χορήγησης προκαταβολής, ισόποση με την προκαταβολή. Η προκαταβολή είναι έντοκη από της καταβολής, επιβαρυνόμενη με το ύψος επιτοκίου που καθορίζεται με Απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. Όταν, σύμφωνα με τα έγγραφα της σύμβασης, προσκομίζεται και εγγύηση καλής εκτέλεσης, η τελευταία καλύπτει και την παροχή ισόποσης προκαταβολής προς τον Ανάδοχο, χωρίς να απαιτείται η κατάθεση εγγύησης προκαταβολής. Αν από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται μεγαλύτερο ύψος προκαταβολής, αυτή λαμβάνεται με την κατάθεση από τον Ανάδοχο εγγύησης προκαταβολής που θα καλύπτει τη διαφορά μεταξύ του ποσού της εγγύησης καλής εκτέλεσης και του ποσού της καταβαλλόμενης προκαταβολής. Η απόσβεση της προκαταβολής και η επιστροφή της εγγύησης καλής εκτέλεσης πραγματοποιούνται, σύμφωνα με τους όρους των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Η προκαταβολή και η εγγύηση προκαταβολής μπορεί να χορηγούνται τμηματικά εφ' όσον τούτο ορίζεται στους όρους της διακήρυξης και στα έγγραφα της σύμβασης. Η προκαταβολή απαγορεύεται να χρησιμοποιηθεί για λόγους που δε σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με το αντικείμενο της σύμβασης.

γ) «Εγγύηση καλής λειτουργίας» για την αποκατάσταση των ελαττωμάτων που ανακύπτουν ή των ζημιών που προκαλούνται από δυσλειτουργία των έργων κατά την περίοδο εγγύησης καλής λειτουργίας, εφόσον από τα έγγραφα της σύμβασης προβλέπεται η προσκόμιση τέτοιας εγγύησης. Το ύψος της εγγύησης καλής λειτουργίας καθορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης σε συγκεκριμένο χρηματικό ποσό.

2. Οι εγγυήσεις της προηγούμενης παραγράφου εκδίδονται από πιστωτικά ιδρύματα που λειτουργούν νόμιμα στα κράτη - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου ή στα κράτη-μέλη της ΣΔΣ και έχουν, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, το δικαίωμα αυτό. Μπορούν, επίσης, να εκδίδονται από το Ε.Τ.Α.Α. Τ.Σ.Μ.Ε.Δ.Ε. ή να παρέχονται με γραμμάτιο του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων με παρακατάθεση σε αυτό του αντίστοιχου χρηματικού ποσού. Αν συσταθεί παρακαταθήκη με γραμμάτιο παρακατάθεσης χρεογράφων στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα τοκομερίδια ή μερίσματα που λήγουν κατά τη διάρκεια της εγγύησης επιστρέφονται μετά τη λήξη τους στον υπέρ ου η εγγύηση δικαιούχο.

3. Οι εγγυήσεις του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία: (α) την ημερομηνία έκδοσης, (β) τον εκδότη, (γ) τον Κύριο του Έργου προς τον

οποίο απευθύνονται, (δ) τον αριθμό της εγγύησης, (ε) το ποσό που καλύπτει η εγγύηση, (στ) την πλήρη επωνυμία, τον Α.Φ.Μ. και τη διεύθυνση του οικονομικού φορέα υπέρ του οποίου εκδίδεται η εγγύηση, (ζ) τους όρους ότι: (i) η εγγύηση παρέχεται ανέκκλητα και ανεπιφύλακτα, ο δε εκδότης παραιτείται του δικαιώματος της διαιρέσεως και της διζήσεως, και (ii) ότι σε περίπτωση κατάπτωσης αυτής, το ποσό της κατάπτωσης υπόκειται στο εκάστοτε ισχύον τέλος χαρτοσήμου, (θ) την ημερομηνία λήξης ή τον χρόνο ισχύος της εγγύησης, (ι) την ανάληψη υποχρέωσης από τον εκδότη της εγγύησης να καταβάλει το ποσό της εγγύησης ολικά ή μερικά εντός πέντε (5) ημερών μετά από απλή έγγραφη ειδοποίηση εκείνου προς τον οποίο απευθύνεται και ια) (μόνο στην περίπτωση των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης και προκαταβολής) τον αριθμό και τον τίτλο της σχετικής σύμβασης.

4. Ο Κύριος του Έργου επικοινωνεί με τους φορείς που φέρονται να έχουν εκδώσει τις εγγυητικές επιστολές προκειμένου να διαπιστώσει την εγκυρότητά τους. Αν διαπιστωθεί η πλαστότητα εγγυητικής επιστολής, ο οικονομικός φορέας αποκλείεται από το διαγωνισμό και υποβάλλεται μηνυτήρια αναφορά στον αρμόδιο εισαγγελέα.

5. Οι κρατήσεις της παρ. 12 του άρθρου 16 μπορεί να αντικατασταθούν οποτεδήποτε από τον Ανάδοχο, μερικά ή ολικά, με ισόποση εγγυητική επιστολή. Οι εγγυήσεις αυτές περιορίζονται κατά ποσοστό πέντε τοις εκατό (5%) επί της αξίας των εργασιών που περιλαμβάνονται στις εγκεκριμένες από την αρμόδια υπηρεσία επιμετρήσεις. Η μείωση αποφασίζεται από την αρμόδια υπηρεσία, ύστερα από αίτηση του αναδόχου, συνοδευόμενη από ειδικό απολογισμό των εργασιών των οποίων έχουν εγκριθεί οι επιμετρήσεις. Η εγγύηση καλής εκτέλεσης όπως συμπληρώθηκε κατόπιν της υπογραφής συμπληρωματικών συμβάσεων, μειώνεται αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής, στο ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%), όπως διαμορφώθηκε, κατόπιν τροποποιήσεων της σύμβασης, σύμφωνα με την περίπτωση β' της παρ. 1 και το άρθρο 337 του ν.4412/2016.

6. Το σύνολο των εγγυήσεων καλής εκτέλεσης επιστρέφεται χωρίς καθυστέρηση, αμέσως μετά την έγκριση του Πρωτοκόλλου Οριστικής Παραλαβής, και την έγκριση του τελικού λογαριασμού του έργου.

Άρθρο 15. Επιμετρήσεις

1. Κατά τη διάρκεια της κατασκευής του έργου λαμβάνονται επί τόπου όλα τα αναγκαία στοιχεία για την επιμέτρηση των ποσοτήτων των εκτελούμενων εργασιών. Τα

επί τόπου επιμετρητικά στοιχεία λαμβάνονται από κοινού από την επίβλεψη και τον εκπρόσωπο του αναδόχου, καταχωρούνται σε επιμετρητικά φύλλα εις διπλούν, που υπογράφονται από τα δύο μέρη και καθένα παίρνει από ένα αντίγραφο.

Όταν πρόκειται να εκτελεστούν εργασίες των οποίων η ποσοτική τους επαλήθευση δεν είναι δυνατόν να γίνει στην τελική της μορφή (π.χ. Εργασίες εκσκαφών, τσιμεντένιες βάσεις, σίδερα, κ.λπ.) ο Ανάδοχος οφείλει να ζητήσει από τον κύριο του έργου τη συγκρότηση της επιτροπής της παρ. 2 του άρθρου 1 της παρούσας Διαδικασίας, αποτελούμενη από εκπρόσωπο της εταιρείας, του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου και του ίδιου, προκειμένου να προβούν από κοινού σε καταμέτρηση και να συντάξουν Πρωτόκολλο Παραλαβής Αφανών Εργασιών. Το πρωτόκολλο παραλαβής αφανών εργασιών συνοδεύει υποχρεωτικά την επιμέτρηση των σχετικών εργασιών και δεν προσβάλλεται αυτοτελώς παρά μόνον από κοινού με την προσβολή της εγκριτικής πράξης της επιμέτρησης. Επίσης για την περίπτωση της παραλαβής φυσικού εδάφους, εάν απαιτείται η Γενική Διεύθυνση συγκροτεί Επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν υποχρεωτικά ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Έργων και επιβλέπων.

2. Στο τέλος κάθε μήνα ή σε άλλη χρονική περίοδο που ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης, ο Ανάδοχος συντάσσει επιμετρήσεις κατά διακριτά μέρη του έργου για τις εργασίες που εκτελέστηκαν τον προηγούμενο μήνα. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει για κάθε εργασία συνοπτική περιγραφή της με ένδειξη του αντίστοιχου άρθρου του τιμολογίου ή των πρωτοκόλλων κανονισμού τιμών μονάδας νέων εργασιών που εκτελέστηκαν και τα αναγκαία γι' αυτό επιμετρητικά σχέδια, στοιχεία και διαγράμματα, με βάση τα στοιχεία απευθείας καταμέτρησης των εργασιών ή των πρωτοκόλλων της παραγράφου 3.

Οι επιμετρήσεις, συνοδευόμενες από τα αναγκαία επιμετρητικά στοιχεία και σχέδια, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, υποβάλλονται, από τον Ανάδοχο στη επίβλεψη για έλεγχο το αργότερο είκοσι ημέρες (20) μετά το τέλος του επομένου της εκτελέσεώς τους μηνός, αφού υπογραφούν από αυτόν με την ένδειξη «όπως συντάχθηκαν από τον ανάδοχο».

Οι επιμετρήσεις συντάσσονται με μέριμνα και δαπάνη του αναδόχου και υπόκεινται στον έλεγχο του Αναδόχου Επίβλεψης, του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου και της Διεύθυνσης Έργων, ο οποίος ολοκληρώνεται με την εγκριτική απόφαση της τελευταίας.

Η Διεύθυνση Έργων, μέσα σε σαράντα πέντε (45) ημέρες από την υποβολή των επιμετρήσεων από τον Ανάδοχο, έχει την υποχρέωση να προβεί σε έλεγχο και διόρθωση των υπολογισμών, να εγκρίνει τις επιμετρήσεις και να κοινοποιήσει στον Ανάδοχο τις επιμετρήσεις που έχουν ελεγχθεί και διορθωθεί. Η κοινοποίηση αυτή θεωρείται πράξη της Διεύθυνσης Έργων, κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 38, και ο Ανάδοχος, εάν δεν αποδέχεται τις διορθώσεις, μπορεί να ασκήσει το προβλεπόμενο δικαίωμα της ένστασης.

Εάν οι υποβαλλόμενες επιμετρήσεις παρουσιάζουν ελλείψεις, που καθιστούν αδύνατο τον έλεγχο ή τη διόρθωσή τους, η Διεύθυνση Έργων επιστρέφει τις επιμετρήσεις στον Ανάδοχο μέσα στην πιο πάνω προθεσμία των σαράντα πέντε (45) ημερών και τον καλεί για την συμπλήρωση των συγκεκριμένων ελλείψεων. Τα στοιχεία που λείπουν και κρίνονται απαραίτητα από τη Διεύθυνση Έργων πρέπει να αναφέρονται στην πρόσκληση συγκεκριμένα και αριθμημένα. Ο Ανάδοχος μέσα σε ένα (1) μήνα υποχρεούται να επανυποβάλει τις επιμετρήσεις συμπληρώνοντας όλα τα στοιχεία που του ζητήθηκαν με την πρόσκληση. Μετά την πιο πάνω επανυποβολή των επιμετρήσεων, η Διεύθυνση Έργων δεν μπορεί να τις επιστρέψει εκ νέου στον ανάδοχο προς συμπλήρωση, αλλά υποχρεούται μέσα σε ένα (1) μήνα να τις ελέγξει, να τις διορθώσει, να τις εγκρίνει και να τις κοινοποιήσει στον Ανάδοχο.

Οι επιμετρήσεις, εάν δεν επιστραφούν εγκεκριμένες ή διορθωμένες ή για συμπλήρωση μέσα στην πιο πάνω προθεσμία των σαράντα πέντε (45) ημερών ή εάν, μετά την επανυποβολή τους, αυτές δεν ελεγχθούν, διορθωθούν, εγκριθούν και κοινοποιηθούν στον ανάδοχο, μέσα στην πιο πάνω μηνιαία προθεσμία, θεωρούνται αυτοδίκαια εγκεκριμένες, μόνο υπό την έννοια ότι μπορούν να συμπεριληφθούν από τον Ανάδοχο σε επόμενο λογαριασμό.

Οι επιμετρήσεις του έργου, εγκεκριμένες από τη Διεύθυνση Έργων ή αυτοδίκαια εγκεκριμένες, μπορεί να ελεγχθούν εκ νέου από την επιτροπή προσωρινής παραλαβής και αν διαπιστωθεί η ύπαρξη αχρεωστήτως καταβληθέντος εργολαβικού ανταλλάγματος, αυτό είναι επιστρεπτέο ύστερα από σύνταξη αρνητικού λογαριασμού, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παράγραφο 8 του άρθρου 16. Οι αυτοδίκαια εγκεκριμένες επιμετρήσεις υπόκεινται στον έλεγχο της Διεύθυνσης Έργων σε επόμενο λογαριασμό.

3. Εφόσον η επιμέτρηση υποβάλλεται στο τέλος της εντολής εργασίας, αυτή λογίζεται ως «οριστική αναλυτική επιμέτρηση» της σχετικής εντολής εργασίας. Εάν με την σύμβαση ορίζεται ότι υποβάλλονται επιμέρους επιμετρήσεις ανά μήνα ή άλλη χρονική

περίοδο, που ορίζεται από την σύμβαση, δύο (2) μήνες το αργότερο μετά την έκδοση του Πιστοποιητικού Μηχανικής Περάτωσης εκάστης εντολής εργασίας, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να υποβάλει στη Διεύθυνση Έργων επί μέρους επιμετρήσεις που λείπουν και την «οριστική αναλυτική επιμέτρηση» της σχετικής εντολής εργασίας, δηλαδή τελικό συνοπτικό πίνακα που ανακεφαλαιώνει τις ποσότητες όλων των τμηματικών οριστικών αναλυτικών επιμετρήσεων της εντολής εργασίας. Αν αυτές έχουν ελεγχθεί από τη Διεύθυνση Έργων, οι ποσότητες τίθενται όπως διορθώθηκαν, έστω και αν εκκρεμούν κατ' αυτών ενστάσεις του Αναδόχου ή αιτήσεις θεραπείας. Η καταχώρηση αυτή στην τελική επιμέτρηση δεν αποτελεί παραίτηση του Αναδόχου από τέτοιες αιτήσεις ή ενστάσεις που έχουν ασκηθεί νόμιμα, ούτε παρέχει το δικαίωμα σε αυτόν να υποβάλει νέες. Για τις επιμέρους επιμετρήσεις, που δεν έχουν ακόμη ελεγχθεί από την Διεύθυνση Έργων, καταχωρούνται οι ποσότητες των επιμετρήσεων όπως συντάχθηκαν από τον Ανάδοχο πριν από τον έλεγχο της υπηρεσίας. Η οριστική αναλυτική επιμέτρηση υπογράφεται από τον Ανάδοχο με την ένδειξη «όπως συντάχθηκε από τον ανάδοχο». Η Διεύθυνση Έργων έχει υποχρέωση να προβεί στον έλεγχο της οριστικής αναλυτικής επιμέτρησης της σχετικής εντολής, μέσα σε δύο (2) μήνες από την υποβολή της και να κοινοποιήσει στον Ανάδοχο την ελεγμένη και διορθωμένη επιμέτρηση. Το τελευταίο εδάφιο της παρ. 2 έχει εφαρμογή για την τελική επιμέτρηση.

4. Σε περίπτωση που δεν υποβληθεί από τον Ανάδοχο οριστική αναλυτική επιμέτρηση, το αργότερο εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση προς αυτόν της βεβαίωσης περαίωσης των εργασιών ή του Πιστοποιητικού Μηχανικής Περάτωσης, επιβάλλεται σε βάρος του, για κάθε συμπληρωμένο μήνα καθυστέρησης, ειδική ποινική ρήτρα ποσοστού δύο χιλιοστών (2%) επί του συνολικού ποσού που έχει καταβληθεί στον Ανάδοχο μέχρι τότε για την όλη σύμβαση. Η ποινική ρήτρα επιβάλλεται με απόφαση της Διεύθυνσης Έργων και για έξι (6) το πολύ μήνες καθυστέρησης. Ανεξάρτητα από την επιβολή της ποινικής ρήτρας και μετά την πάροδο του χρόνου επιβολής της, η οριστική αναλυτική επιμέτρηση εκάστης εντολής εργασίας συντάσσεται από τον Ανάδοχο Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου (εφόσον υπάρχει) και εγκρίνεται από την Διεύθυνση Έργων, άλλως συντάσσεται και εγκρίνεται από την Διεύθυνση Έργων, που μπορεί να χρησιμοποιήσει γι' αυτό ιδιώτες τεχνικούς και συνεργεία καταλογίζοντας τη σχετική δαπάνη σε βάρος του Αναδόχου. Η οριστική αναλυτική επιμέτρηση που συντάσσεται με αυτόν τον τρόπο κοινοποιείται στον Ανάδοχο.

5. Μαζί με την οριστική αναλυτική επιμέτρηση κάθε εντολής εργασίας ο Ανάδοχος μπορεί να υποβάλει και κάθε άλλο αίτημά του που σχετίζεται με δικαίωμά του από την

εκτέλεση της συγκεκριμένης εντολής εργασίας, αν αυτό δεν έχει αποσβεστεί και η σχετική αξίωση παραγραφεί, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 37 ή αν το σχετικό δικαίωμα δεν έχει αποσβεστεί ή χαθεί από κάποια άλλη αιτία. Μετά την υποβολή της οριστικής αναλυτικής επιμέτρησης κάθε εντολής εργασίας, ο Ανάδοχος μπορεί να εγείρει σχετικές απαιτήσεις μόνο για οψιγενείς αιτίες αφορώσες την συγκεκριμένη εντολή εργασίας.

6. Μαζί με την τελική επιμέτρηση ο ανάδοχος μπορεί να υποβάλει και κάθε άλλο αίτημά του που σχετίζεται με δικαίωμά του από την εκτέλεση της σύμβασης, αν αυτό δεν έχει αποσβεστεί και η σχετική αξίωση παραγραφεί ή αν το σχετικό δικαίωμα δεν έχει αποσβεστεί ή χαθεί από κάποια άλλη αιτία. Μετά την υποβολή της τελικής επιμέτρησης, ο ανάδοχος μπορεί να εγείρει σχετικές απαιτήσεις μόνο για οψιγενείς αιτίες.

Με την επιφύλαξη μικρότερων προθεσμιών που προβλέπονται στο νόμο 4412/2016 τα εν γένει δικαιώματα του αναδόχου από τη σύμβαση αποσβέννυνται και οποιαδήποτε εξ αυτών αξίωση παραγράφεται, εάν αυτά δεν ασκηθούν, με σχετική αίτησή του προς τη Διεύθυνση Έργων, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την εμφάνιση της γενεσιουργού τους αιτίας.

7. Στις περιπτώσεις συμβάσεων που προβλέπουν πληρωμή με κατ' αποκοπή τίμημα, τελική επιμέτρηση είναι η επιβεβαίωση κατασκευής των επιμέρους εργασιών ποιοτικά και ποσοτικά, όπως προβλέπονται στη σύμβαση. Για την πραγματοποίηση των τμηματικών πληρωμών εφαρμόζονται επιμέρους ποσοστά εκτέλεσης εργασιών κατά τμήματα του έργου, όπως ορίζεται στη σύμβαση.

Άρθρο 16. Λογαριασμοί - Πιστοποιήσεις

1. Η πληρωμή στον Ανάδοχο του εργολαβικού ανταλλάγματος γίνεται τμηματικά, με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί μέσα στα όρια του χρονοδιαγράμματος εργασιών.

Αν από τον Ανάδοχο κατασκευασθούν εργασίες πέρα από τις προβλεπόμενες στο χρονοδιάγραμμα, ο Κύριος του Έργου έχει το δικαίωμα να αναβάλει την πληρωμή των επιπλέον εργασιών, ώστε να συμπέσει με τα προβλεπόμενα στο χρονοδιάγραμμα.

2. Η πραγματοποίηση τόσο των τμηματικών πληρωμών όσο και της οριστικής πληρωμής του εργολαβικού ανταλλάγματος, καθώς και η εκκαθάριση όλων των αμοιβαίων απαιτήσεων από την εργολαβική σύμβαση, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τις πιστοποιήσεις.

3. Μετά τη λήξη κάθε μήνα ή άλλης χρονικής περιόδου που ορίζει η σύμβαση για τις τμηματικές πληρωμές, ο Ανάδοχος συντάσσει λογαριασμό των ποσών από εργασίες που εκτελέστηκαν, τα οποία οφείλονται σ' αυτόν. Οι λογαριασμοί αυτοί στηρίζονται στις επιμετρήσεις των εργασιών και στα πρωτόκολλα παραλαβής αφανών εργασιών. Απαγορεύεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες που δεν έχουν επιμετρηθεί. Κατ' εξαίρεση, για τμήματα του έργου, για τα οποία, κατά την κρίση του Κυρίως επιβλέποντος μηχανικού ή του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου, κατά περίπτωση, δεν ήταν δυνατή η σύνταξη επιμετρήσεων κατά διακριτά και αυτοτελώς επιμετρήσιμα τμήματα του έργου, επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στο λογαριασμό εργασίες βάσει προσωρινών επιμετρήσεων, για τις οποίες όμως έχουν ληφθεί επιμετρητικά στοιχεία. Η αξία των εργασιών που πιστοποιούνται βάσει προσωρινών επιμετρήσεων απαγορεύεται να υπερβαίνει το 20% της αξίας του συνόλου των πιστοποιούμενων εργασιών του τρέχοντος λογαριασμού.

4. Αν δεν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση, ημιτελείς εργασίες μπορεί να περιληφθούν στο λογαριασμό με έγκριση της Διεύθυνσης Έργων, αν η φύση τους είναι τέτοια που, ενδεχόμενη διακοπή του έργου, δε θα κατέστρεφε την ημιτελή εργασία. Οι εργασίες αυτές καταχωρούνται σε χωριστό μέρος του λογαριασμού και περιλαμβάνονται με προσωρινή τιμή μειωμένη, ώστε να είναι δυνατή η αυτοτελής αποπεράτωση της εργασίας με το υπόλοιπο της προβλεπόμενης τιμής.

5. Στο λογαριασμό μπορεί να περιληφθούν επίσης, τα υλικά που εισκομίσθηκαν επι τόπου του έργου με έγκριση της Διεύθυνσης Έργων, μετά από εισήγηση του Κυρίως Επιβλέποντος μηχανικού ή του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργων, στα εργοτάξια ή σε αποθήκες που δηλώθηκαν και εγκρίθηκαν. Οι ποσότητες των υλικών αυτών δεν μπορεί να υπερβαίνουν αυτές που απαιτούνται για την εκτέλεση των προσεχών εργασιών του εγκεκριμένου προγράμματος, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στη σύμβαση. Οι ποσότητες των υλικών περιλαμβάνονται χωριστά στο συνοπτικό πίνακα εργασιών που συνοδεύει το λογαριασμό, στον οποίο αναφέρονται επίσης και οι θέσεις αποθήκευσης των υλικών. Για τα περιλαμβανόμενα στους λογαριασμούς υλικά ο Ανάδοχος έχει ακέραιη την ευθύνη, μέχρι την ενσωμάτωσή τους και την παραλαβή του έργου. Τα υλικά περιλαμβάνονται σε χωριστό τμήμα των λογαριασμών, με τιμές που δεν μπορεί να είναι ανώτερες των τιμών πρακτικού της Επιτροπής Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων (ΕΔΤΔΕ) ή άλλου αρμόδιου οργάνου το οποίο θα οριστεί με νόμο, του χρόνου της δημοπρασίας ή του τελευταίου διατιθέμενου πρακτικού και που βρίσκονται σε συνάρτηση προς την αντίστοιχη συμβατική τιμή, ώστε το υπόλοιπο μέρος της τιμής να αρκεί για την ολοκλήρωση της εργασίας, στην οποία θα ενσωματωθούν τα

υλικά. Ποσοστά γενικών εξόδων και οφέλους της επόμενης παραγράφου δεν υπολογίζονται στα υλικά.

6. Στους λογαριασμούς περιλαμβάνονται επίσης η αναθεώρηση τιμών, αποζημιώσεις κάθε είδους που έχουν εγκριθεί, αντίτιμο απολογιστικών εργασιών που εκτελέστηκαν μέσω της εργολαβίας και κάθε άλλη εγκεκριμένη δαπάνη που καταβάλλεται στον Ανάδοχο. Στον λογαριασμό περιλαμβάνεται ακόμη και το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους Εργοληπτικής εταιρείας. Αν γίνεται ρητή μνεία στα έγγραφα της σύμβασης μπορεί να προστίθεται στην εκτιμώμενη αξία της σύμβασης ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους, που ορίζεται σε δεκαοκτώ τοις εκατό (18%) ανεξαρτήτως πηγής χρηματοδότησης. Από τους λογαριασμούς αφαιρούνται όλες οι εκκαθαρισμένες απαιτήσεις του εργοδότη και ιδίως ποινικές ρήτρες, περικοπές τιμών των άρθρων 23 και 34, συμπληρωματική κράτηση εγγύησης, αν γι' αυτή δεν έχουν κατατεθεί εγγυητικές επιστολές, οπότε γίνεται σχετική μνεία, απόσβεση προκαταβολών, παρακράτηση αξίας χορηγούμενων υλικών, πληρωμές που έγιναν σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου και γενικά κάθε απαίτηση του εργοδότη που δεν έχει ικανοποιηθεί με άλλον τρόπο.

7. Οι λογαριασμοί συντάσσονται πάντοτε ανακεφαλαιωτικοί και συνοδεύονται ιδίως από ανακεφαλαιωτικό συνοπτικό πίνακα των εγκεκριμένων επιμετρήσεων εργασιών που εκτελέστηκαν από την αρχή του έργου, πίνακα και αναλυτική επιμέτρηση των εργασιών οι οποίες πιστοποιούνται τμηματικά και προσωρινά, τα παραστατικά στοιχεία των απολογιστικών εργασιών, τον πίνακα του υπολογισμού της αναθεώρησης και από τις αποφάσεις που αναγνωρίζουν αποζημιώσεις ή επιβάλλουν ποινικές ρήτρες ή περικοπές ή άλλες απαιτήσεις του εργοδότη. Από κάθε νεότερο λογαριασμό αφαιρούνται τα ποσά που πληρώθηκαν με τους προηγούμενους λογαριασμούς, καθώς και ποσά που δεν αντιστοιχούν σε εγκεκριμένες επιμετρήσεις ή αφορούν σε λάθη εγκεκριμένων λογαριασμών. Για την υποβολή, τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού δεν απαιτείται η προσκόμιση δικαιολογητικών πληρωμής.

8. Οι λογαριασμοί υποβάλλονται στον Ανάδοχο Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου, ο οποίος αφού τους ελέγξει και τους διορθώσει, τους υποβάλει στη Διεύθυνση Έργων που τους ελέγχει, τους διορθώνει και τους εγκρίνει μέσα σε ένα (1) μήνα συνολικά. Αν ο λογαριασμός που έχει υποβληθεί έχει ασάφειες ή ανακρίβειες, σε βαθμό που να είναι δυσχερής η διόρθωσή του, η Διεύθυνση Έργων με εντολή της προς τον Ανάδοχο, επισημαίνει τις ανακρίβειες ή ασάφειες που διαπιστώθηκαν από τον έλεγχο και παραγγέλλει την ανασύνταξη και επανυποβολή του. Στην περίπτωση αυτή η

οριζόμενη μηνιαία προθεσμία για τον έλεγχο και την έγκριση του λογαριασμού αρχίζει από την επανυποβολή, ύστερα από την ανασύνταξη από τον Ανάδοχο. Ο έλεγχος του λογαριασμού μπορεί να γίνει και από συνεργείο της Διεύθυνσης Έργων, στο οποίο συμμετέχει ο Κυρίως επιβλέπων του έργου. Ο Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργων υπογράφει τον λογαριασμό και τον υποβάλλει στην Διεύθυνση Έργων η οποία αρμοδίως εγκρίνει ότι οι ποσότητες είναι σύμφωνες με τις επιμετρήσεις και τα επιμετρητικά στοιχεία, οι τιμές σύμφωνες με τη σύμβαση και τις σχετικές διατάξεις και γενικά ότι έχουν διενεργηθεί στο λογαριασμό όλες οι περικοπές ή εκπτώσεις ποσών, που προκύπτουν από το νόμο και την εφαρμογή της σύμβασης. Ο εγκεκριμένος λογαριασμός αποτελεί την πιστοποίηση για την πληρωμή του αναδόχου («πληρωτέο εργολαβικό αντάλλαγμα»). Προϋπόθεση πληρωμής της πιστοποίησης είναι η προσκόμιση από τον Ανάδοχο όλων των απαιτούμενων δικαιολογητικών πληρωμής. Το τιμολόγιο μπορεί να προσκομίζεται μεταγενεστέρως κατά την είσπραξη του ποσού της πιστοποίησης.

Λογαριασμός που πληρώθηκε χωρίς έλεγχο, λόγω παρέλευσης της πιο πάνω μηνιαίας προθεσμίας (πλασματική έγκριση), ελέγχεται, διορθώνεται και εγκρίνεται μέσα σε προθεσμία τριών (3) μηνών από την υποβολή ή επανυποβολή του και οι προκύπτουσες διαφοροποιήσεις λαμβάνονται υπόψη σε επόμενο λογαριασμό. Η Διεύθυνση Έργων μπορεί να εγκρίνει τον λογαριασμό και χωρίς την υπογραφή του Κυρίως Επιβλέποντα ή/και του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου.

Όταν συντρέχει περίπτωση σύνταξης αρνητικού λογαριασμού είτε ενδιάμεσα κατά την εξέλιξη του έργου είτε και κατά τον τελικό λογαριασμό αυτός μπορεί να συνταχθεί από τη Διεύθυνση Έργων και το ποσό του πρέπει να καταβληθεί από τον Ανάδοχο μέσα σε ένα (1) μήνα από την κοινοποίηση του λογαριασμού σε αυτόν, άλλως καταπίπτουν ισόποσα σε βάρος του οι εγγυητικές επιστολές που έχουν κατατεθεί στον κύριο του έργου εφόσον δεν υπάρχει ανεξόφλητο εργολαβικό αντάλλαγμα. Αν ασκηθεί ένσταση ή αίτηση θεραπείας κατά του αρνητικού λογαριασμού, η κατάπτωση της εγγυητικής επιστολής αναστέλλεται μέχρι την έκδοση απόφασης επ' αυτών.

9. Αν η πληρωμή ενός λογαριασμού καθυστερήσει χωρίς υπαιτιότητα του Αναδόχου, πέρα του διμήνου από την υποβολή του ή την επανυποβολή του, οφείλεται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου Ζ του Ν. 4152/2013, τόκος υπερημερίας. Ο Ανάδοχος μπορεί να διακόψει τις εργασίες, αφού κοινοποιήσει στη Διεύθυνση Έργων ειδική έγγραφη δήλωση.

10. Για την πληρωμή της δαπάνης κατασκευής του έργου επιτρέπεται πάντοτε η έκδοση ενταλμάτων προπληρωμής, χωρίς να εφαρμόζεται στην περίπτωση αυτή άλλη σχετική γενική ή ειδική διάταξη.

11. Απαγορεύεται η εκχώρηση του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η κατάσχεσή του στα χέρια του κυρίου του έργου, καθ' όλη τη διάρκεια της εκτέλεσής του και για ένα (1) μήνα μετά την περαίωσή του. Κατ' εξαίρεση επιτρέπονται: (α) η αρχική ή η εκ των υστέρων εκχώρηση, εν όλω ή εν μέρει, του πληρωτέου εργολαβικού ανταλλάγματος, όπως αυτό προσδιορίζεται στους λογαριασμούς που υποβάλλονται και εγκρίνονται, σύμφωνα με τη διάταξη της παραγράφου 8, κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου, όταν πρόκειται για την κάλυψη οφειλής του αναδόχου από την προμήθεια υλικών και μηχανημάτων προς εκτέλεση του έργου ή από παροχή εργασίας που παρασχέθηκε από εργάτες ή υπαλλήλους αυτού, στην εκτέλεση του έργου ή σε αναγνωρισμένες τράπεζες ή νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και (β) η κατάσχεση του εργολαβικού ανταλλάγματος από τους προμηθευτές υλικών και μηχανημάτων του έργου ή από τους εργάτες και τους υπαλλήλους του, όπως και τους υπεργολάβους που αποδεδειγμένα χρησιμοποιούνται στο έργο από τον Ανάδοχο. Επιτρέπεται επίσης ο συμψηφισμός εκκαθαρισμένων απαιτήσεων του Κυρίου του Έργου κατά του Αναδόχου, που προέρχονται από την εκτέλεση άλλων έργων και μέχρι ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) από κάθε πιστοποίηση του εκτελούμενου έργου. Με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας μπορεί να ορίζεται ότι επιτρέπεται η εκχώρηση από μέρους του αναδόχου απαίτησης από εγκεκριμένη πιστοποίηση ή μέρους της προς τον κύριο του έργου για την εξόφληση οποιασδήποτε οφειλής του προς αυτόν και να καθορίζονται οι όροι και η διαδικασία αυτής.

12. Όλες οι πληρωμές που γίνονται στον Ανάδοχο κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου με βάση τις πιστοποιήσεις αποτελούν πάντοτε καταβολές έναντι του εργολαβικού ανταλλάγματος που εκκαθαρίζεται μετά την οριστική παραλαβή του Έργου. Σε κάθε πληρωμή προς τον Ανάδοχο πραγματοποιούνται κρατήσεις, οι οποίες ανέρχονται σε πέντε τοις εκατό (5%) στην πιστοποιούμενη αξία των εργασιών μετά της αναλογούσας αναθεώρησης και σε δέκα τοις εκατό (10%) στην αξία των υλικών που περιλαμβάνονται προσωρινά στην πιστοποίηση.

13. Μετά τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής ο ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «προτελικό λογαριασμό», με βάση τις ποσότητες που περιλαμβάνονται στο σχετικό πρωτόκολλο. Μετά τη διενέργεια της οριστικής παραλαβής και την έγκριση του πρωτοκόλλου ο Ανάδοχος συντάσσει και υποβάλλει «τελικό λογαριασμό». Για τον

προτελικό και τελικό λογαριασμό εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις του άρθρου αυτού. Με την έγκριση του τελικού λογαριασμού εκκαθαρίζονται οι εκατέρωθεν απαιτήσεις από την σύμβαση εκτέλεσης, εκτός από τις απαιτήσεις που προκύπτουν από μεταγενέστερες διαδικασίες διοικητικής, συμβιβαστικής ή δικαστικής επίλυσης διαφορών.

Άρθρο 17. Αναθεωρητική περίοδος για τις βασικές τιμές ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων

1. Οι βασικές τιμές των ημερομισθίων, υλικών, μισθωμάτων και μηχανημάτων του παρόντος αναθεωρούνται ενιαία για όλη τη χώρα κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος), με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου, οι αναθεωρημένες τιμές παραμένουν σταθερές.

2. Οι συμβατικές τιμές κάθε σύμβασης αναθεωρούνται κατά ημερολογιακό τρίμηνο (αναθεωρητική περίοδος) και με βάση τα στοιχεία και δεδομένα της εικοστής ημέρας του πρώτου μήνα της περιόδου αυτής. Σε όλη τη διάρκεια της κάθε αναθεωρητικής περιόδου οι αναθεωρημένες συμβατικές τιμές παραμένουν σταθερές.

3. Η αναθεώρηση υπολογίζεται για τις εργασίες που πραγματικά εκτελέστηκαν μέσα στο προβλεπόμενο από το άρθρο 8 χρονοδιάγραμμα. Εργασίες που, για οποιονδήποτε λόγο, εκτελέστηκαν σε αναθεωρητική περίοδο μεταγενέστερη της προβλεπόμενης από το χρονοδιάγραμμα, θεωρούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης ότι εκτελέστηκαν στην αναθεωρητική περίοδο κατά την οποία έπρεπε να εκτελεστούν. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν πριν από την προβλεπόμενη από το χρονοδιάγραμμα αναθεωρητική περίοδο, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση το χρόνο της πραγματικής εκτέλεσής τους. Για τις εργασίες που εκτελέστηκαν μετά την πάροδο της αρχικής συμβατικής προθεσμίας, η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση τους συντελεστές που ίσχυαν κατά την τελευταία αναθεωρητική περίοδο του αρχικού χρονοδιαγράμματος κατασκευής του έργου, εφόσον η καθυστέρηση οφείλεται σε υπαιτιότητα του αναδόχου. Στην περίπτωση αυτή επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από το άρθρο 11 κυρώσεις, καθώς και οι παρεπόμενες χρηματικές κυρώσεις, που προβλέπονται κατά τις κείμενες διατάξεις.

4. Για την εφαρμογή της προηγούμενης παραγράφου κατά την έγκριση παρατάσεων της συνολικής ή των τμηματικών προθεσμιών των συμβάσεων των δημόσιων έργων εκτιμάται και προσδιορίζεται πάντοτε το υπαίτιο για την επιμήκυνση του χρόνου

συμβαλλόμενο μέρος για το σύνολο ή για μέρος των έργων ή κατά κονδύλια εργασιών. Οι διατάξεις της παραγράφου αυτής δεν επηρεάζουν την κατάπτωση των ποινικών ρητρών, αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της.

5. Ως χρόνος εκκίνησης για τον υπολογισμό της αναθεώρησης κάθε εργολαβικής σύμβασης ορίζεται το ημερολογιακό τρίμηνο μέσα στο οποίο:

α) υποβλήθηκε η προσφορά, αν πρόκειται για σύμβαση, που καταρτίσθηκε ύστερα από δημοπρασία ή

β) εκδόθηκε η σχετική εγκριτική απόφαση, αν πρόκειται για σύμβαση που καταρτίσθηκε χωρίς δημοπρασία, και υπό τον όρο ότι η εγκριτική αυτή απόφαση δεν ορίζει άλλο χρόνο.

Οι τιμές της σύμβασης παραμένουν σταθερές για τις εργασίες που εκτελούνται ή που έπρεπε να εκτελεστούν μέσα στο τρίμηνο που θεωρείται χρόνος εκκίνησης και στο αμέσως επόμενο ημερολογιακό τρίμηνο. Κατ' εξαίρεση η σταθερότητα των τιμών περιορίζεται μόνο στο ημερολογιακό τρίμηνο εκκίνησης όταν πρόκειται για έργα οποιασδήποτε κατηγορίας συνολικού εκτιμώμενου προϋπολογισμού δημοπράτησης ή ανάθεσης ύψους ενάμισι εκατομμυρίου (1.500.000 ευρώ) χωρίς ΦΠΑ,

6. Η αναθεώρηση (αύξηση ή μείωση) για κάθε αναθεωρητική περίοδο υπολογίζεται με βάση τον τύπο:

$$\Delta T_n = T \left(\frac{A_n}{A_0} - 1 \right) * (1 - s)$$

όπου είναι:

T: η υπόψη τιμή της σύμβασης,

ΔT_n : η αναθεώρηση της παραπάνω τιμής στην υπόψη αναθεωρητική περίοδο n,

A_0 : τιμή που προκύπτει αφού συμπληρωθεί με βασικές τιμές του χρόνου εκκίνησης το οριζόμενο για την τιμή T άρθρο ανάλυσης τιμών ή συνδυασμός άρθρων με τα βάρη τους, όπως προσδιορίζονται από τη σύμβαση, σύμφωνα με την παράγραφο 8,

A_n : τιμή που προκύπτει όπως παραπάνω με τις βασικές τιμές της αναθεωρητικής περιόδου n,

s ή σ: σταθερός συντελεστής που αντιπροσωπεύει το μη αναθεωρούμενο μέρος της τιμής, όπως προσδιορίζεται με σχετική απόφαση του Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών

και Δικτύων μεταξύ του 0,07 και 0,20 κατά κατηγορίες ή μέγεθος έργων και ανάλογα με τον αριθμό των αναθεωρητικών περιόδων, που μεσολαβούν μεταξύ του χρόνου εκκίνησης και της συγκεκριμένης κάθε φορά αναθεωρητικής περιόδου.

7. Ο σταθερός συντελεστής «σ» στον τύπο της αναθεώρησης της παραγράφου 6 ορίζεται από τη σχέση:

$$\sigma = \sigma_1 + 0,01v,$$

όπου σ_1 είναι συντελεστής που καθορίζεται ενιαία για όλες τις κατηγορίες ή και χωριστά για καθεμία από τις κατηγορίες των δημόσιων έργων και ανέρχεται σε $\sigma_1 = 0,12$ για όλες τις κατηγορίες έργων, ή όπως αυτός τυχόν αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Υποδομών, μεταφορών και Δικτύων, και

«ν» είναι ακέραιος αριθμός ίσος με τη μονάδα για την πρώτη αναθεωρητική περίοδο που υπολογίζεται αναθεώρηση για τη συγκεκριμένη σε κάθε περίπτωση εργολαβία και που αυξάνεται κατά μία μονάδα για καθεμιά από τις επόμενες αναθεωρητικές περιόδους της συγκεκριμένης εργολαβίας. Ο ν παύει να αυξάνει όταν το «σ» γίνει 0,20.

8. Η αναθεώρηση της τιμής κάθε συμβατικού κονδυλίου γίνεται με βάση τα αντίστοιχα άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών που ορίζονται με τα συμβατικά τεύχη. Όταν πρόκειται για κονδύλια που δεν ταυτίζονται με άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή σε περιπτώσεις κατ' αποκοπή τιμών ή σύνθετων τιμών τα συμβατικά τεύχη ή τα πρωτόκολλα νέων τιμών καθορίζουν για την αναθεώρησή τους παρεμφερή άρθρα εγκεκριμένων αναλύσεων ή ομάδα τέτοιων κονδυλίων με τα αντίστοιχα βάρη καθενός άρθρου.

9. Τα περιλαμβανόμενα στις πιστοποιήσεις υλικά θεωρούνται ως μερική εκτέλεση των εργασιών, για τις οποίες προορίζονται και η αναθεώρηση της πιστοποιούμενης αξίας τους γίνεται, όταν πιστοποιούνται, με τους συντελεστές των κονδυλίων στα οποία προβλέπεται να χρησιμοποιηθούν. Όταν εκτελεσθούν οι εργασίες, η αναθεώρηση υπολογίζεται μόνο στο υπόλοιπο μέρος της αξίας τους, ύστερα από αφαίρεση της αξίας των υλικών που είχαν πιστοποιηθεί σε προηγούμενη αναθεωρητική περίοδο.

10. Η προηγούμενη παράγραφος εφαρμόζεται ανάλογα και στις εργασίες που μένουν ημιτελείς σε μια αναθεωρητική περίοδο.

11. Η αξία των υλικών που χορηγούνται από τον φορέα κατασκευής του έργου δεν υπόκειται σε καμιά αναθεώρηση. Για την αναθεώρηση των τιμών των εργασιών που ορίζονται στη σύμβαση χωρίς την αξία των υλικών τα αντίστοιχα ποσά A_v και A_o που περιέχονται στον τύπο του παρόντος άρθρου υπολογίζονται αφού η σχετική ανάλυση

συμπληρωθεί με μηδενική την αξία του υλικού. Αν οι τιμές περιλαμβάνουν την αξία των υλικών, τότε εφαρμόζεται ο ίδιος συντελεστής και στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού, εκτός αν ρητά ορίζεται στη σύμβαση άλλος τρόπος υπολογισμού της αναθεώρησης στην εκπιπτόμενη αξία του υλικού.

12. Στις περιπτώσεις που στη σύμβαση προβλέπεται η προμήθεια εξοπλισμού ή σημαντικής αξίας μηχανημάτων για τη λειτουργία ή εγκατάσταση στο έργο και προσδιορίζεται χωριστά το αντάλλαγμα για την προμήθεια, μπορεί για το αντάλλαγμα αυτό να οριστεί με τη σύμβαση άλλος τρόπος αναθεώρησης.

13. Η αναθεώρηση δεν εφαρμόζεται στα ποσά αποζημιώσεων που αναγνωρίζονται διοικητικά ή δικαστικά, εκτός αν τα ποσά αυτά είναι συνάρτηση τιμών για τις οποίες προβλέπεται στη συγκεκριμένη περίπτωση αναθεώρηση, σύμφωνα με ό,τι προκύπτει από τη σχετική δικαστική απόφαση ή διοικητική πράξη.

14. Το ποσό της αναθεώρησης καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου, χωρίς να απαιτείται η προηγούμενη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών.

15. Πέρα από την προβλεπόμενη στις διατάξεις του άρθρου αυτού αναθεώρηση τιμών αποκλείεται η αναπροσαρμογή του εργολαβικού ανταλλάγματος ή η διάλυση των συμβάσεων δημόσιων έργων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 288 ή 388 του Αστικού Κώδικα ένεκα της αυξομείωσης των τιμών.

16. Η διαπίστωση των βασικών τιμών ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων, μηχανημάτων όπως και των εργοδοτικών επιβαρύνσεων στα ημερομίσθια γίνεται από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημόσιων Έργων (ΕΔΤΔΕ), που προβλέπεται από το άρθρο 9 της κοινής απόφασης των Υπουργών Προεδρίας της Κυβέρνησης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων αριθμ. 80885/5439/6.8.1992 (Β' 573) και ισχύουν και για τα έργα, που εκτελούνται με την παρούσα Διαδικασία.

17. Η αναθεώρηση υπολογίζεται με βάση συντελεστές που κοινοποιούνται μηχανογραφικά. Στην περίπτωση της παραγράφου 12, αν δεν δίνονται μηχανογραφικά οι συντελεστές με μηδενική την αξία των υλικών, συντάσσεται ειδικό φύλλο υπολογισμού του συντελεστή. Το ίδιο εφαρμόζεται και σε κάθε περίπτωση που ο σχετικός συντελεστής δεν δίνεται μηχανογραφικά. Στις περιπτώσεις κονδυλίων αναλύσεων με πληθώρα εξειδικευμένων παραμέτρων ή ποιοτήτων υλικών διαφόρων προελεύσεων ή κυμαινόμενων μέσα στο αυτό άρθρο συντελεστών μεταφοράς, η αναθεώρηση γίνεται με το μηχανογραφικά κοινοποιούμενο συντελεστή της αντιπροσωπευτικότερης σχετικής περίπτωσης.

18. Στις πιστοποιήσεις εμφανίζονται συνολικά τα ποσά αναθεώρησης κάθε αναθεωρητικής περιόδου, όπως προκύπτουν από το σχετικό πίνακα. Οι ποσότητες εργασιών που έχουν εκτελεσθεί ή έπρεπε να εκτελεσθούν μέσα σε κάθε αναθεωρητική περίοδο προκύπτουν από σχετικούς πίνακες κατανομής των εργασιών που απαιτούνται για τον υπολογισμό της αναθεώρησης. Με τους πίνακες αυτούς γίνεται και η εφαρμογή της παραγράφου 3 βάσει του χρονοδιαγράμματος του έργου, όπως αυτό οριστικοποιήθηκε ως εγκεκριμένο πρόγραμμα κατασκευής και με ανοχή εκτιμήσεων δέκα τοις εκατό (10%) προς τα πάνω ή προς τα κάτω από τη συνολική αξία εκτελεστέων εργασιών κατά αναθεωρητική περίοδο όπως προκύπτει από το πρόγραμμα αυτό.

19. Η αναθεώρηση κάθε αναθεωρητικής περιόδου περιλαμβάνεται στην πρώτη πιστοποίηση μετά την κοινοποίηση των συντελεστών της περιόδου αυτής. Μέχρι τότε υπολογίζεται η αναθεώρηση προσωρινά με τους συντελεστές της τελευταίας αναθεωρητικής περιόδου για την οποία έχουν κοινοποιηθεί οι συντελεστές αναθεώρησης. Για να περιληφθεί σε πιστοποίηση η αναθεώρηση δεν απαιτείται να έχει εγκριθεί ειδικό κονδύλιο για την αναθεώρηση και η πληρωμή γίνεται από τις εγκεκριμένες για το έργο πιστώσεις.

20. Κατ' εξαίρεση από το Δ' τρίμηνο του 2012 και εντεύθεν, ο σταθερός συντελεστής s στον τύπο αναθεώρησης της παραγράφου 6 ορίζεται από τη σχέση s (ή σ) = 1.

Με απόφαση του Υπουργού Υποδομών και Μεταφορών μπορεί να ορίζονται συντελεστές αναθεώρησης αν διαπιστωθεί από τις αρμόδιες υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας Υποδομών μεγάλη απόκλιση από τις τιμές του Γ' τριμήνου του 2012.

Άρθρο 18. Απολογιστικές εργασίες

1. Κατά την εκτέλεση οποιασδήποτε σύμβασης κατασκευής έργου, ο Ανάδοχος όταν του δοθεί ειδική εντολή από τη Διεύθυνση Έργων είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει και αναγκαίες απολογιστικές εργασίες, μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ και έως του κατώτατου ορίου του άρθρου 235 του ν. 4412/2016, εφόσον επιτρέπεται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 337 του ν.4412/2016. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των πρόσθετων επειγουσών εργασιών του άρθρου 19. Στην περίπτωση αυτή καταβάλλεται στον Ανάδοχο και περιλαμβάνεται στην πιστοποίηση η πραγματική δαπάνη που προκύπτει, σύμφωνα με τα νόμιμα αποδεικτικά πληρωμής για την εκτέλεση των εργασιών. Η δαπάνη αυτή δεν υπόκειται στην έκπτωση της δημοπρασίας. Καταβάλλεται επίσης στον Ανάδοχο το

εργολαβικό ποσοστό για γενικά έξοδα και όφελος Αναδόχου, όπως ορίζεται στα έγγραφα της σύμβασης. Στο ποσοστό αυτό εφαρμόζεται η ρητή ή η τεκμαρτή έκπτωση της δημοπρασίας.

2. Στις περιπτώσεις συμβάσεων έργου που ανατίθενται με βάση το σύστημα προσφοράς της μειοδοσίας στο ποσοστό των γενικών εξόδων και οφέλους για εκτέλεση απολογιστικών εργασιών, σύμφωνα με το άρθρο 126 του νόμου 4412/2016, εφαρμόζονται τα εξής:

Η Διευθύνουσα Υπηρεσία μπορεί να ορίζει τον αριθμό του απαιτούμενου προσωπικού κατά ειδικότητα, τον αριθμό και είδος μηχανημάτων ή άλλων μέσων και να διατάσσει την αντικατάσταση των ακατάλληλων. Μπορεί επίσης, εφόσον έχει προβλεφθεί στα έγγραφα της σύμβασης, να ορίζει το είδος και την ποσότητα των απαιτούμενων υλικών. Η Διευθύνουσα Υπηρεσία εγκρίνει τα ανώτατα όρια αμοιβής του προσωπικού του αναδόχου κατά ειδικότητα με τη δυνατότητα να ορίσει διάφορα όρια για ορισμένο αριθμό εργαζομένων κάθε ειδικότητας ανάλογα με την απόδοσή τους.

3. Η παρακολούθηση της δαπάνης και ο απολογισμός της χρήσης των υλικών ή άλλων μέσων που αγοράζονται με δαπάνη του κυρίου του έργου, γίνεται όπως ορίζεται με τη σύμβαση. Στη δαπάνη αυτή προστίθεται το εργολαβικό ποσοστό μειωμένο κατά την έκπτωση της σχετικής δημοπρασίας.

4. Οι εργοδοτικές επιβαρύνσεις και όλες οι ισχύουσες κρατήσεις ή εισφορές υπέρ τρίτων στη δαπάνη του έργου, εκτός φόρου εισοδήματος και Φ.Π.Α., καταβάλλονται από τον ανάδοχο και αποδίδονται σε αυτόν, με το εργολαβικό ποσοστό, μειωμένο κατά την έκπτωση της δημοπρασίας.

5. Αποζημιώσεις προσωπικού των απολογιστικών εργασιών βαρύνουν τον κύριο του έργου μόνο για το διάστημα που το προσωπικό ασχολήθηκε στις απολογιστικές εργασίες και αν η λύση της σύμβασής του γίνεται με τη βούληση του κυρίου του έργου και κατά τη διάρκεια κατασκευής του έργου.

6. Ο κύριος του έργου ευθύνεται για εργατικά ατυχήματα που συμβαίνουν κατά την κατασκευή του έργου μόνο αν αυτά οφείλονται σε υπαιτιότητα των οργάνων του ή των οργάνων του φορέα κατασκευής του έργου.

7. Για τις απολογιστικές εργασίες συντάσσεται από τον ανάδοχο επιμέτρηση και απολογισμός της δαπάνης και για την παραλαβή τους εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των άρθρων 34 και 35 της παρούσας διαδικασίας. Ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης και οι υποχρεώσεις του αναδόχου κατά το χρόνο αυτόν ορίζονται με τη σύμβαση.

8. Στις περιπτώσεις που η σύμβαση της απολογιστικής εκτέλεσης προβλέπει την κατασκευή εργασιών με υπεργολαβίες, ολικά ή μερικά, για την εκτέλεση της υπεργολαβίας από τον υπεργολάβο δεν εφαρμόζονται οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, αλλά ό,τι ορίζεται σχετικά στη σύμβαση του κυρίου του έργου με τον ανάδοχο.

9. Σε κάθε περίπτωση απολογιστικής εκτέλεσης εργασιών τηρείται ειδικό ημερολόγιο στο οποίο καταγράφονται καθημερινά το απασχολούμενο προσωπικό κατά ειδικότητα, μηχανήματα ή άλλα μέσα, τα εισκομιζόμενα υλικά και καύσιμα, οι εκτελούμενες εργασίες περιγραφικά και κατά θέση του έργου και κάθε άλλο στοιχείο για την τεκμηρίωση της ορθολογιστικής διαχείρισης των μέσων, των υλικών και της αξιοποίησης του ανθρώπινου δυναμικού. Τα φύλλα του ημερολογίου αυτού συνοδεύουν τους απολογισμούς των έργων και τίθενται υπόψη της επιτροπής προσωρινής παραλαβής. Μετά την έναρξη της καθημερινής εργασίας παραδίδεται στον εκπρόσωπο της διευθύνουσας υπηρεσίας ειδικό δελτίο που περιλαμβάνει ονομαστική κατάσταση του απασχολούμενου προσωπικού και κατάσταση των μηχανημάτων.

Άρθρο 19. Επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες

Υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 337 του ν. 4412/2016, αν υπάρχει ανάγκη να εκτελεσθούν επείγουσες και απρόβλεπτες πρόσθετες εργασίες μπορεί να εγκριθεί από την Γενική Διεύθυνση η εκτέλεσή τους πριν από τη σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και μέχρι του ποσού που αντιστοιχεί στο 15% της αξίας της σύμβασης χωρίς ΦΠΑ. Στο ανωτέρω ποσοστό περιλαμβάνεται σωρευτικά και η αξία των απολογιστικών εργασιών της παραγράφου του άρθρου 18. Για την έγκριση αυτή η Διεύθυνση Έργων συντάσσει τεχνική περιγραφή των εργασιών, με αιτιολόγηση του επείγοντος και εκτίμηση της δαπάνης, με βάση τις συμβατικές τιμές μονάδας ή ενδεικτικές τιμές για νέες εργασίες. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες αυτές, που επιτρέπεται να περιλαμβάνονται στις σχετικές πιστοποιήσεις και πριν από την έγκριση Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών και που ενσωματώνονται στον επόμενο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών. Οι εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχει εγκεκριμένη νέα τιμή περιλαμβάνονται στους σχετικούς λογαριασμούς με τις ενδεικτικές τιμές μειωμένες κατά είκοσι τοις εκατό (20%).

Άρθρο 20. Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους. Αυξομειώσεις εργασιών - Νέες εργασίες

1.α) Το έργο εκτελείται, σύμφωνα με τη σύμβαση και τα τεύχη και σχέδια που τη συνοδεύουν. Ο Κύριος του Έργου έχει το δικαίωμα αν προκύψει ανάγκη εκτέλεσης συμπληρωματικών εργασιών που δεν περιλαμβάνονται στο αρχικό ανατεθέν έργο, ούτε στην πρώτη συναφθείσα σύμβαση και οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απροβλέπτων περιστάσεων κατά την εκτέλεση του έργου, όπως αυτό περιγράφεται στην αρχική σύμβαση, να συνάπτει σύμβαση με τον ανάδοχο του έργου με την προϋπόθεση ότι οι συμπληρωματικές εργασίες δεν μπορούν τεχνικά ή οικονομικά να διαχωριστούν από την κύρια σύμβαση, ή όταν αυτές οι εργασίες, μολοντί μπορούν να διαχωριστούν από την αρχική σύμβαση είναι απόλυτα αναγκαίες για την τελειοποίησή της χωρίς να μεταβάλλουν τη συνολική της φύση.

β) Το συνολικό ποσό των συμβάσεων αυτών στο οποίο συμπεριλαμβάνεται και η αμοιβή για τη σύνταξη των απαιτούμενων μελετών για τις συμπληρωματικές εργασίες απαγορεύεται να υπερβαίνει το ποσοστό του πενήντα τοις εκατό (50%) του ποσού της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς την αναθεώρηση και το ΦΠΑ.

Οι συμπληρωματικές συμβάσεις συνολικού ύψους μέχρι 15% της αξίας της αρχικής σύμβασης δύνανται να τροποποιούνται άνευ νέας διαδικασίας σύναψης σύμβασης, εφόσον πληρούνται αθροιστικά η περίπτωση α' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου και η παράγραφος 2 του άρθρου 337 του ν. 4412/2016.

Για τις εργασίες των άρθρων 18 και 19 υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 337 του ν. 4412/2016, δεν απαιτείται εκ των προτέρων η σύνταξη Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) της παραγράφου 2 ή σύμβασης για την εκτέλεση ή την πληρωμή τους.

Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον ανάδοχο του έργου και, προκειμένου να υπογραφεί η σύμβαση για την εκτέλεσή τους, απαιτείται γνώμη του τεχνικού συμβουλίου. Για τον καθορισμό τιμών μονάδας στις εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης λαμβάνονται οι τιμές της αρχικής σύμβασης και για τον κανονισμό τιμών μονάδας στις νέες εργασίες της συμπληρωματικής σύμβασης εφαρμόζονται οι παράγραφοι 4, 5 και 6.

2. Κάθε σύμβαση επόμενη της αρχικής συνοδεύεται από Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών (Α.Π.Ε.) που περιλαμβάνει ιδίως τις ενδείξεις των εργασιών, τις τιμές μονάδας των εργασιών, τα μεγέθη των ποσοτήτων, τις δαπάνες του προϋπολογισμού

δημοπράτησης του αρχικά ανατεθέντος έργου, του προϋπολογισμού της αμέσως προηγούμενης σύμβασης και του προϋπολογισμού της προς κατάρτιση νέας σύμβασης.

Περιλαμβάνει ακόμη και το κονδύλιο των απρόβλεπτων, καθώς και την προβλεπόμενη δαπάνη για αναθεώρηση, και Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.). Οι δαπάνες για εγκεκριμένες αποζημιώσεις μη υποκείμενες σε Φ.Π.Α. περιλαμβάνονται σε διακριτή ενότητα του Α.Π.Ε. για την καταγραφή της οικονομικής εικόνας του έργου.

3. Τροποποιήσεις της σύμβασης χωρίς αύξηση της αξίας της μπορούν να γίνουν:

α) Με το κονδύλιο των απρόβλεπτων δαπανών που περιλαμβάνονται στην αρχική σύμβαση καλύπτονται ιδίως δαπάνες που προκύπτουν από εφαρμογή νέων κανονισμών ή κανόνων που καθιερώθηκαν ως υποχρεωτικοί μετά την ανάθεση του έργου, καθώς και από προφανείς παραλείψεις ή σφάλματα της προμέτρησης της μελέτης ή από απαιτήσεις της κατασκευής οι οποίες καθίστανται απαραίτητες για την αρτιότητα και λειτουργικότητα του έργου, παρά την πλήρη εφαρμογή των σχετικών προδιαγραφών κατά την κατάρτιση των μελετών του έργου και υπό την προϋπόθεση να μην τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» του έργου, δηλαδή ή όλη κατασκευή, καθώς και τα βασικά διακριτά στοιχεία της, όπως προβλέπονται από την αρχική σύμβαση. Για τη διάθεση του κονδυλίου των απρόβλεπτων δαπανών συντάσσεται Α.Π.Ε. που δεν μπορεί να συμπεριλάβει συμπληρωματικές εργασίες, οι οποίες κατέστησαν αναγκαίες λόγω απρόβλεπτων περιστάσεων. Τα ποσά των απρόβλεπτων δαπανών ανέρχονται σε ποσοστό εννέα τοις εκατό (9%) επί της αξίας της αρχικής σύμβασης, χωρίς το συνυπολογισμό των κονδυλίων αναθεώρησης και Φ.Π.Α., για έργα συνολικού προϋπολογισμού ίσου ή μεγαλύτερου του ορίου εφαρμογής της Κοινοτικής Νομοθεσίας, σύμφωνα με την απόφαση Δ17α/08/78/ΦΝ 357/3.11.1995 (Β'941) και δεκαπέντε τοις εκατό (15%) για έργα προϋπολογισμού μικρότερου του ως άνω ορίου, σύμφωνα με την απόφαση Δ17α/07/45/ΦΝ 380/27.5.1996 (409 Β'). Το ποσό των απρόβλεπτων δαπανών επανυπολογίζεται κατά την υπογραφή της σύμβασης, ανάλογα με την προσφερθείσα έκπτωση ώστε να διατηρείται σταθερή η ποσοστιαία αναλογία.

β) Οι συμβατικές ποσότητες εργασιών μίας σύμβασης εκτέλεσης έργου επιτρέπεται να μειωθούν και η δαπάνη που εξοικονομείται («επί έλασσον δαπάνη») να χρησιμοποιηθεί για την εκτέλεση άλλων ερμηγασίων της ίδιας εργολαβίας, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

αα) Αναφέρεται ρητά η δυνατότητα αυτή στη διακήρυξη, τη σύμβαση και τα συμβατικά τεύχη.

ββ) Δεν τροποποιείται το «βασικό σχέδιο» της προκήρυξης, ούτε οι προδιαγραφές του έργου, όπως περιγράφονται στα συμβατικά τεύχη, ούτε να καταργείται ομάδα εργασιών της αρχικής σύμβασης.

γγ) Δεν θίγεται η πληρότητα, ποιότητα και λειτουργικότητα του έργου.

δδ) Δεν χρησιμοποιείται για την πληρωμή νέων εργασιών που δεν υπήρχαν στην αρχική σύμβαση.

εε) Δεν υπερβαίνει η δαπάνη αυτή, κατά τον τελικό εγκεκριμένο Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών του έργου, ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της συμβατικής δαπάνης ομάδας εργασιών του έργου ούτε, αθροιστικά, ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) της δαπάνης της αρχικής αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεώρηση τιμών και απρόβλεπτες δαπάνες. Στην αθροιστική αυτή ανακεφαλαίωση λαμβάνονται υπόψη μόνο οι μεταφορές δαπάνης από μία ομάδα εργασιών σε άλλη.

Τα ποσά που εξοικονομούνται, εφόσον υπερβαίνουν τα ανωτέρω όρια (20% ή και 10%), μειώνουν ισόποσα τη δαπάνη της αξίας σύμβασης χωρίς Φ.Π.Α., αναθεωρήσεις και απρόβλεπτες δαπάνες. Για τη χρήση των «επί έλασσον δαπανών» απαιτείται σε κάθε περίπτωση η σύμφωνη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Διεύθυνσης.

Ο προϋπολογισμός των έργων στα οποία εφαρμόζεται η παράγραφος αυτή αναλύεται σε Ομάδες Εργασιών, οι οποίες συντίθενται από εργασίες που υπάγονται σε ενιαία υποσύνολα του τεχνικού αντικειμένου των έργων, έχουν παρόμοιο τρόπο κατασκευής και επιδέχονται το ίδιο ποσοστό έκπτωσης στις τιμές μονάδας τους.

4. Όλα τα όρια ή ποσοστά του άρθρου αυτού αναφέρονται στα αρχικά ποσά και τιμές της σύμβασης μαζί με τα απρόβλεπτα και δεν περιλαμβάνονται σε αυτά αναθεώρηση τιμών, μεταγενέστερη τροποποίησή τους ή οποιαδήποτε αποζημίωση.

5. Αν στον Ανακεφαλαιωτικό Πίνακα Εργασιών περιλαμβάνονται και εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν τιμές μονάδας, ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας συνοδεύεται από πρωτόκολλο που κανονίζει τις τιμές για τις εργασίες αυτές. Ο κανονισμός τιμών μονάδας νέων εργασιών γίνεται με υποχρεωτική εφαρμογή κατά σειρά των κατωτέρω περιπτ. α), β) και γ) ως εξής:

α) για εργασίες για τις οποίες υπάρχουν συμβατικές τιμές για παρόμοιες ή ανάλογες εργασίες, οι τιμές καθορίζονται ανάλογα προς αυτές,

β) για εργασίες για τις οποίες δεν υπάρχουν παρόμοιες ή ανάλογες συμβατικές τιμές αλλά περιλαμβάνονται σε εγκεκριμένα ή συμβατικά αναλυτικά τιμολόγια (αναλύσεις τιμών), οι τιμές καθορίζονται, σύμφωνα με τα τιμολόγια αυτά και

γ) για εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στις προηγούμενες περιπτώσεις οι τιμές καθορίζονται με βάση τα πραγματικά στοιχεία κόστους.

Η εξακρίβωση του κόστους γίνεται από επιτροπή που συγκροτείται από τη Διεύθυνση Έργων και αποτελείται από τρεις (3) τεχνικούς υπαλλήλους, που έχουν την αντίστοιχη ικανότητα. Στα μέλη της επιτροπής περιλαμβάνεται και ο Κυρίως Επιβλέπων του Έργου. Σε περίπτωση που δεν επαρκεί το τεχνικό προσωπικό η επιτροπή συγκροτείται από δύο (2) τεχνικούς υπαλλήλους, μη αποκλεισμένης της συμμετοχής στην επιτροπή του Κυρίως Επιβλέποντα και του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Έργων. Η Γενική Διεύθυνση μπορεί σε κάθε περίπτωση να διατάξει τη διενέργεια δοκιμαστικών εργασιών από τον ανάδοχο και να συγκροτήσει άλλη επιτροπή από τεχνικούς υπαλλήλους. Η περίπτωση γ) εφαρμόζεται μόνο για το μέρος της νέας τιμής που δεν μπορεί να κανονιστεί, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α) ή β). Στην «ανάλυση της τιμής» διαχωρίζονται τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με την περίπτωση γ) από τα τμήματα που κανονίζονται, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α) ή β).

Για εργασίες που είναι παρεμφερείς προς συμβατικές ή ήδη καθορισμένες νέες, οι τιμές κατά τα παραπάνω συντάσσονται μόνο για τα επιπλέον ή επί ελάττον στοιχεία κόστους.

Ο κανονισμός νέων τιμών γίνεται με τις βασικές τιμές ιδίως των ημερομισθίων, υλικών και μισθωμάτων μηχανημάτων, σύμφωνα με τα πρακτικά διαπίστωσης βασικών τιμών υλικών εργατικών και μισθωμάτων από την Επιτροπή Διαπίστωσης Τιμών Δημοσίων Έργων Ε.Δ.Τ.Δ.Ε. του Γ' Τριμήνου 2012. Οι προκύπτουσες από πρόσφατα στοιχεία κόστους τιμές ανάγονται στο χρόνο εκκίνησης της αναθεώρησης με αντίστροφη εφαρμογή του σχετικού τύπου της αναθεώρησης.

Οι τιμές που κανονίζονται, σύμφωνα με την περίπτωση β) υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, ρητή ή τεκμαρτή. Η ρητή ή τεκμαρτή έκπτωση εφαρμόζεται και στην περίπτωση α), αν η έκπτωση δεν περιλαμβάνεται στην όμοια ή ανάλογη εργασία, καθώς και στο μέρος της τιμής της περίπτωσης γ) που κανονίζεται, σύμφωνα με τις περιπτώσεις α) ή β).

Οι τιμές ιδίως των υλικών των μηχανικών εξοπλισμών, των συσκευών, που δεν περιλαμβάνονται στις βασικές τιμές, υπόκεινται στη σχετική έκπτωση της δημοπρασίας, αν αποδεδειγμένα τα είδη αυτά υπάρχουν ευρέως διαδεδομένα στο εμπόριο.

6. Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που κανονίζεται, σύμφωνα με την περίπτωση β) της παρ. 5 ή το μέρος της τιμής της περίπτωσης γ), που κανονίζεται, σύμφωνα με την περίπτωση β) της παραγράφου 5, ανάγεται στο επίπεδο των τιμών της προσφοράς, πολλαπλασιαζόμενη με σταθερό συντελεστή που αφορά στη συμβατική ομάδα ομοειδών εργασιών στην οποία εντάσσεται η υπόψη νέα εργασία. Ο σταθερός συντελεστής «σ» προκύπτει από τον τύπο:

$\sigma = A: B$ όπου:

A: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, που εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές του προϋπολογισμού υπηρεσίας του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης και

B: Η δαπάνη της συμβατικής ομάδας ομοειδών εργασιών, στην οποία εντάσσεται η νέα εργασία, με τιμές των ισχυουσών εγκεκριμένων αναλύσεων τιμών του χρόνου δημοπράτησης του έργου ή άλλου ισχύοντος για την εργολαβία χρόνου εκκίνησης της αναθεώρησης.

Η τιμή μονάδας νέας εργασίας που από τη φύση της δεν εντάσσεται σε κάποια από τις συμβατικές ομάδες ομοειδών εργασιών καθορίζεται πολλαπλασιαζόμενη με συντελεστή που υπολογίζεται με τον ίδιο παραπάνω τύπο $\sigma = A/B$ όπου οι δαπάνες A και B αφορούν στις εργασίες του προϋπολογισμού υπηρεσίας που θεωρούνται ότι αποτελούν μια ομάδα εργασιών. Για τον υπολογισμό των δαπανών, με βάση τις οποίες προσδιορίζονται τα ανωτέρω πηλικά λαμβάνονται υπόψη μόνο οι εργασίες εκείνες του προϋπολογισμού υπηρεσίας, οι οποίες είτε υπάρχουν αυτούσιες στις εκάστοτε ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών ή εγκεκριμένα τιμολόγια δημοπράτησης έργων είτε υπάρχουν ως αυτούσια τμήματα εργασιών των αναλύσεων ή τιμολογίων αυτών. Στις περιπτώσεις που ο προϋπολογισμός υπηρεσίας περιλαμβάνει «κατ' αποκοπήν τιμές» ή οι τιμές του τιμολογίου είναι αναλυτικές ή περιληπτικές για ολοκληρωμένα τμήματα σύνθετων εργασιών ή είναι κατ' αποκοπήν τιμές για ευρύτερα τμήματα του έργου ή για όλο το έργο, με τα έγγραφα της σύμβασης εγκρίνεται υποχρεωτικά και ανάλυση της τιμής των εργασιών αυτών ή βασικών επί μέρους συνιστωσών εργασιών που επηρεάζουν άμεσα την «κατ' αποκοπήν τιμή» και που περιλαμβάνονται στις ανωτέρω ισχύουσες εγκεκριμένες αναλύσεις τιμών.

Οι νέες τιμές μονάδας εργασιών που καθορίζονται με τις διατάξεις του παρόντος άρθρου προσαυξάνονται με το ποσοστό γενικών εξόδων και οφέλους του αναδόχου που ισχύει για τη σύμβαση, αν αυτό για την περίπτωση α' της παραγράφου 6 δεν περιέχεται στην παρόμοια ή ανάλογη τιμή.

7. Οι Ανακεφαλαιωτικοί Πίνακες Εργασιών και τα Πρωτόκολλα Κανονισμού Τιμών Μονάδας Νέων Εργασιών που τους συνοδεύουν συντάσσονται από τη Διεύθυνση Έργων και υπογράφονται από τον ανάδοχο ανεπιφύλακτα ή με επιφύλαξη. Αν ο ανάδοχος αρνηθεί την υπογραφή, του κοινοποιείται ο ανακεφαλαιωτικός πίνακας και τα πρωτόκολλα, σύμφωνα με το άρθρο 7. Στην περίπτωση αυτή, όπως και στην περίπτωση που ο ανάδοχος υπέγραψε τα σχετικά έγγραφα με επιφύλαξη, δικαιούται να υποβάλει ένσταση. Ο Ανακεφαλαιωτικός Πίνακας Εργασιών και τα πρωτόκολλα νέων τιμών εγκρίνονται με ή χωρίς διορθώσεις από την Γενική Διεύθυνση, στην οποία διαβιβάζονται μαζί με την ένσταση του αναδόχου, την αιτιολογική έκθεση για την ανάγκη των τροποποιήσεων, τον τρόπο κανονισμού των τιμών και κάθε σχετική πληροφορία. Αν έχει υποβληθεί ένσταση διατυπώνεται και η γνώμη της Διεύθυνσης Έργων στο περιεχόμενο της ένστασης αυτής. Μετά την έγκριση του Ανακεφαλαιωτικού Πίνακα Εργασιών, ο ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις σχετικές εργασίες χωρίς αυτό να θίγει τα δικαιώματά του για επίλυση της διαφοράς.

8. Η εκτέλεση των συμπληρωματικών εργασιών είναι υποχρεωτική για τον Ανάδοχο.

Άρθρο 21

Σύμπραξη στην κατασκευή του μελετητή Πρόσθετες εγγυήσεις - Ευθύνη

1. Όταν η μελέτη του έργου έχει εκπονηθεί από ιδιωτικό μελετητικό γραφείο, η Διευθύνουσα Υπηρεσία ειδοποιεί εγγράφως τον μελετητή για την έναρξη κατασκευής του έργου που έχει μελετήσει και για κάθε τροποποίηση της μελέτης εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 2.

2. Επιτρέπεται η τροποποίηση της εγκεκριμένης μελέτης, κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου, μόνο για τη διόρθωση σφαλμάτων της ή τη συμπλήρωση ελλείψεων της ή για λόγους που υπαγορεύονται από απρόβλεπτες περιστάσεις. Προς τούτο υποβάλλεται πρόταση της διευθύνουσας υπηρεσίας του έργου προς τη Γενική Διεύθυνση, η οποία αποφασίζει ύστερα από γνώμη του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου. Αν η τροποποίηση αποδίδεται σε σφάλματα και ελλείψεις της μελέτης και ο μελετητής αποδέχεται την ευθύνη του, τροποποιεί τη μελέτη κατά την παρ.5 του άρθρ. 23, εφόσον δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του εργοδότη. Σε κάθε άλλη περίπτωση την τροποποίηση αναλαμβάνει ο ανάδοχος του έργου σε συνεργασία με μελετητή που διαθέτει τα νόμιμα προσόντα. Για να εισαχθεί το θέμα στο Τεχνικό Συμβούλιο πρέπει η τροποποιητική μελέτη να είναι σε στάδιο αντίστοιχο με την προς τροποποίηση και να έχει τεθεί υπόψη του αρχικού μελετητή που διατυπώνει εγγράφως τη γνώμη του σε εύλογη, κατά την κρίση της διευθύνουσας υπηρεσίας, προθεσμία. Κατά τη συζήτηση στο συμβούλιο καλούνται προς ακρόαση ο αρχικός μελετητής, ο ανάδοχος του έργου ή εκπρόσωποί τους και εκπρόσωπος της υπηρεσίας που ενέκρινε

την αρχική μελέτη, οι οποίοι υποβάλλουν γραπτό υπόμνημα. Η Γενική Διεύθυνση εκδίδει την απόφαση περί αποδοχής της πρότασης τροποποίησης της μελέτης, μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών από την έκδοση της γνωμοδότησης του συμβουλίου και η κοινοποίηση της απόφασης στην υπηρεσία τήρησης των μητρώων, αποτελεί προϋπόθεση για την πληρωμή των εργασιών της τροποποιητικής μελέτης. Αν η ανάγκη τροποποίησης της μελέτης αποδίδεται σε σφάλματα ή ελλείψεις της και δεν έχουν παραγραφεί οι αξιώσεις του κυρίου του έργου κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ.5 του άρθρ. 23. Ο μελετητής της αρχικής μελέτης μπορεί να ασκήσει αίτηση θεραπείας κατά της απόφασης περί τροποποίησης της μελέτης, αν αυτή αποδίδεται σε σφάλματα ή παραλείψεις της μελέτης. Η άσκηση αίτησης θεραπείας αναστέλλει τις εις βάρος του μελετητή οικονομικές συνέπειες και την έναρξη της πειθαρχικής διαδικασίας, όχι όμως την εφαρμογή της τροποποιημένης μελέτης. Η απόφαση κοινοποιείται στα αρμόδια για την κίνηση της πειθαρχικής διαδικασίας κατά του μελετητή και των υπαιτίων υπαλλήλων όργανα, αν η ανάγκη τροποποίησης οφείλεται σε λάθη ή παραλείψεις της μελέτης.

3. Αν δεν έχει περάσει η εξαετία που προβλέπεται από την παράγραφο 1 του άρθρου 188 του ν.4412/2016, για την παραγραφή των αξιώσεων του εργοδότη κατά του μελετητή, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 5 του αυτού άρθρου 188. Στην περίπτωση αυτή, καθ' όλη τη διάρκεια κατασκευής του έργου, ο μελετητής φέρει πλήρως την ευθύνη της μελέτης του.

4. Για την πληρότητα των εκπονούμενων μελετών, τον αρτιότερο σχεδιασμό, την καλύτερη διοίκηση και επίβλεψη και την έντεχνη κατασκευή του έργου, υποχρεούνται ο μελετητής, ο ανάδοχος κατασκευής του έργου και ο τεχνικός σύμβουλος να ασφαλίζουν τη μελέτη, την κατασκευή του έργου και τις υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου αντίστοιχα, κατά παντός κινδύνου, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων ζημιών από ανωτέρα βία.

Με απόφαση του Υπουργού, Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων ορίζονται τα έργα, οι μελέτες και οι υπηρεσίες που υπάγονται στην ασφάλιση, οι ασφαλιζόμενοι κίνδυνοι, η διάρκεια της ασφάλισης, η διαδικασία διαπίστωσης της επέλευσης του κινδύνου και της καταβολής του ασφαλισματος, τα ελάχιστα όρια ασφαλιστικών καλύψεων, οι αποδεκτές εξαιρέσεις και οι μέγιστες απαλλαγές, η έναρξη εφαρμογής της υποχρέωσης ασφάλισης και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Μέχρι την έκδοση της ανωτέρω απόφασης τα έργα των οποίων ο προϋπολογισμός χωρίς το ΦΠΑ υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ ασφαλιζονται υποχρεωτικά.

Άρθρο 22. Βλάβες στα έργα - Αποζημιώσεις

1. Μέχρι την οριστική παραλαβή ο Ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου για βλάβες από οποιαδήποτε αιτία εκτός αν αυτές οφείλονται σε υπαιτιότητα του κυρίου του έργου ή αν προβλέπεται διαφορετικά στη σύμβαση.

Κατ' εξαίρεση για βλάβες του έργου ή των μόνιμων εγκαταστάσεων του Αναδόχου στον τόπο των έργων που προέρχονται από ανωτέρα βία, αναγνωρίζεται στον Ανάδοχο δικαίωμα αποζημίωσης ανάλογης με τη ζημία, το ποσό της οποίας καθορίζεται με συνεκτίμηση του είδους και της έκτασης των βλαβών και των ειδικών συνθηκών σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση.

2. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να διορθώσει μέσα σε οριζόμενη από τον Κύριο του Έργου εύλογη προθεσμία τα ελαττώματα του έργου, που θα διαπιστωθούν κατά τη διάρκεια της κατασκευής και μέχρι την οριστική παραλαβή. Αν η προθεσμία αυτή περάσει άπρακτη, ο Κύριος του Έργου μπορεί να εκτελέσει τη διόρθωση σε βάρος του Αναδόχου με οποιονδήποτε τρόπο, με την επιφύλαξη πάντοτε του δικαιώματός του να κηρύξει τον Ανάδοχο έκπτωτο. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η διόρθωσή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες γίνεται σχετική μείωση του εργολαβικού ανταλλάγματος.

3. Ο Ανάδοχος δεν δικαιούται καμιά αποζημίωση από τον Κύριο του Έργου για οποιαδήποτε βλάβη επέρχεται στα έργα, για οποιαδήποτε φθορά ή απώλεια υλικών και γενικά για οποιαδήποτε ζημία που οφείλεται σε αμέλεια, απρονοησία ή ανεπιτηδειότητα αυτού ή του προσωπικού του ή σε μη χρήση των κατάλληλων μέσων ή σε οποιαδήποτε άλλη αιτία, εκτός από τις περιπτώσεις υπαιτιότητας του φορέα κατασκευής του έργου ή ανωτέρας βίας, σύμφωνα με την παράγραφο 1. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις βλάβες που τον βαρύνουν με δικές του δαπάνες.

4. Για να αναγνωρισθεί η αποζημίωση των βλαβών που προξενήθηκαν από ανωτέρα βία ο ανάδοχος πρέπει να δηλώσει γραπτώς στη Διεύθυνση Έργων, το είδος και την έκταση των βλαβών, καθώς και τη δαπάνη για την επανόρθωσή της κατά το μέτρο που μπορεί αυτή να εκτιμηθεί. Η δήλωση περιλαμβάνει επίσης υποχρεωτικά περιγραφή της αιτίας των βλαβών, που χαρακτηρίζεται ως ανωτέρα βία και αίτημα αποζημίωσης για αποκατάστασή τους.

5. Η δήλωση υποβάλλεται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την επέλευση της βλάβης. Αν πρόκειται για έργο που έχει περατωθεί και δεν έχει ακόμα παραληφθεί οριστικά η προθεσμία αυτή ορίζεται σε είκοσι (20) ημέρες. Η Διεύθυνση Έργων προβαίνει αμέσως σε αυτοψία για την εξακρίβωση του περιεχομένου της δήλωσης και ιδιαίτερα του είδους και της έκτασης των βλαβών, του χρόνου και των συνθηκών που τις προκάλεσαν και μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή της δήλωσης του Αναδόχου ζητά από την Γενική Διεύθυνση να ορίσει επιτροπή από υπαλλήλους, η οποία οφείλει να προβεί σε επιτόπια εξέταση σε αντιπαράσταση με τον

ανάδοχο και να συντάξει σχετικό πρωτόκολλο διαπίστωσης των βλαβών μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη σύστασή της. Στο πρωτόκολλο εκτίθενται τα αίτια, ο χρόνος και οι ειδικές συνθήκες από τις οποίες επήλθαν οι βλάβες, με περιγραφή όλων των στοιχείων που έχουν εξακριβωθεί. Επίσης εξετάζεται η ύπαρξη ή όχι της ευθύνης του αναδόχου, προσδιορίζεται με λεπτομέρεια το είδος και η έκταση των βλαβών και προτείνεται ο τρόπος και η δαπάνη που απαιτείται για την επανόρθωσή τους. Αν το έργο χρησιμοποιείται, η υπηρεσία που το χρησιμοποιεί ειδοποιεί αμελλητί τη Διεύθυνση Έργων για παρουσιαζόμενες βλάβες.

6. Το πρωτόκολλο της προηγούμενης παραγράφου επέχει θέση πράξης της Διεύθυνσης Έργου για την υποβολή ένστασης του αναδόχου, σύμφωνα με την παρούσα Διαδικασία. Η ένσταση είναι απαράδεκτη εφόσον το πρωτόκολλο υπογράφηκε από τον Ανάδοχο χωρίς καμιά επιφύλαξη. Αν ο Ανάδοχος δεν παραστεί ή αρνηθεί να υπογράψει το πρωτόκολλο, ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Έργου του το κοινοποιεί. Η ένσταση ειδικά στην περίπτωση αυτή υποβάλλεται μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία πέντε (5) ημερών από την υπογραφή με επιφύλαξη του πρωτοκόλλου ή από την κοινοποίηση αυτού. Υπό την επιφύλαξη του τελευταίου εδαφίου της παραγράφου 1, η αποζημίωση αναγνωρίζεται με απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης που εγκρίνει με τροποποίηση ή όχι το πρωτόκολλο και αποφασίζει επί της ενστάσεως.

Η αποζημίωση προσδιορίζεται πάντοτε με βάση τους συμβατικούς όρους και τιμές. Όταν η αποκατάσταση των βλαβών διατάσσεται αφού τελειώσει το έργο και έχουν απομακρυνθεί οι εργοταξιακές εγκαταστάσεις του Αναδόχου, κανονίζονται εύλογες τιμές μονάδας για την εκτέλεση εργασιών αποκατάστασης ή εκτελούνται απολογιστικά.

7. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να εκτελέσει τις εργασίες που έχουν διαταχθεί για την αποκατάσταση της βλάβης. Αν από τις βλάβες που προξενήθηκαν στα έργα δημιουργείται κίνδυνος για την ασφάλεια προσώπων ή για πρόκληση σημαντικών ζημιών σε τρίτους ή περαιτέρω σημαντικής βλάβης των έργων, ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Έργου μπορεί να εγκρίνει και πριν από την επίδοση της δήλωσης του Αναδόχου, σύμφωνα με την παράγραφο 5 την κατασκευή αναγκαίων επειγόντων έργων, στο μέτρο του δυνατού, έστω και αν αυτά δεν αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης που συνάφθηκε με τον Ανάδοχο. Η διαταγή γι' αυτά μνημονεύει απαραίτητα τις διατάξεις της παραγράφου αυτής και κοινοποιείται στην Γενική Διεύθυνση. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να προβεί στην κατασκευή των διατασσόμενων εργασιών χωρίς χρονοτριβή, διαθέτοντας γι' αυτό όλο το δυναμικό της οργάνωσής του. Η Διεύθυνση Έργων μπορεί, όταν διαπιστώσει ανεπάρκεια της οργάνωσης του αναδόχου για την

αποτελεσματική αντιμετώπιση των κινδύνων, να εγκρίνει την κατασκευή μέρους ή και του συνόλου των διατασσόμενων εργασιών με οποιονδήποτε άλλον πρόσφορο τρόπο. Όλες οι δαπάνες για την εκτέλεση των ανωτέρω εργασιών καταβάλλονται από τις πιστώσεις που διατίθενται για την κατασκευή του έργου και βαρύνουν τελικά τον κύριο του έργου, εκτός αν με την απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης που εγκρίνει το πρωτόκολλο καταλογισθεί η δαπάνη συνολικά ή μερικά σε βάρος του Αναδόχου, ως υπαιτίου για τη βλάβη που προξενήθηκε στα έργα.

8. Η εκτέλεση των εργασιών για την αποκατάσταση των βλαβών από ανωτέρα βία μπορεί να δικαιολογήσει παράταση των προθεσμιών εκτέλεσης των εργασιών για εύλογο χρονικό διάστημα.

9. Η διαδικασία των παραγράφων 5 έως 7 εφαρμόζεται ανάλογα και για τον καθορισμό της αποζημίωσης του αναδόχου για εργασίες αποκατάστασης ή πρόληψης κινδύνων σε έργα που εκτελέστηκαν, καθώς και σε περιπτώσεις κατά τις οποίες οι βλάβες οφείλονται σε υπαιτιότητα του Κυρίου του Έργου ή σε άλλη αιτία που εξαιρείται από την ευθύνη του Αναδόχου.

10. Εργασίες για αποκατάσταση βλαβών που οφείλονται σε χρήση έργου, που παραδόθηκε σε χρήση πριν από την παραλαβή του κατά τις διατάξεις του παρόντος, εκτελούνται μόνο μετά από έγγραφη εντολή της Διεύθυνσης Έργου. Η εντολή αυτή κοινοποιείται απαραίτητα στην Γενική Διεύθυνση. Για διαπίστωση της εκτέλεσης των εργασιών αυτών συντάσσεται ειδικό πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Έργου και του Αναδόχου. Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής εφαρμόζονται ανάλογα κατά τα λοιπά οι παράγραφοι 7 και 8.

Άρθρο 23. Ποιότητα στα έργα. - Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.)

1. Το Π.Π.Ε. ενσωματώνει και κωδικοποιεί όλες τις απαιτήσεις των συμβατικών τευχών, περιγράφει τις φάσεις ανάπτυξης του έργου και τις αντίστοιχες δραστηριότητες, είναι σε πλήρη εναρμόνιση και περιλαμβάνει το χρονοδιάγραμμα του έργου, καθορίζει τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης του έργου και τον τρόπο και τις λεπτομέρειες συγκέντρωσης και αρχειοθέτησης των στοιχείων κατά την κατασκευή, ώστε να ικανοποιούνται οι απαιτήσεις ιχνηλασιμότητας.

Το Π.Π.Ε. αποτελεί το εσωτερικό κανονιστικό έγγραφο του έργου και παρέχει όλα τα εργαλεία παρακολούθησης του έργου, συγκέντρωσης των στοιχείων, τεκμηρίωσης των εργασιών που έχουν εκτελεστεί και αρχειοθέτησής τους.

2. Απαιτείται η εκπόνηση και εφαρμογή Προγράμματος Ποιότητας Έργου σε κάθε έργο, του οποίου ο προϋπολογισμός δημοπράτησης, υπερβαίνει το ποσό 1.500.000 ευρώ χωρίς ΦΠΑ, σύμφωνα με τις διατάξεις των αποφάσεων ΔΕΕΠ/οικ.502/13.10.2000 (Β' 1265), ΔΙΠΑΔ/οικ. 611/ 24.7.2001 (Β' 1013), ΔΙΠΑΔ/οικ.501/1.7.2003 (Β' 928) του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων. Την ποιότητα των έργων αφορούν και οι παρακάτω αποφάσεις: α) ΔΕΕΠΠ/οικ.4/ 19.1.2001 (Β' 94), β) ΔΕΕΠΠ/οικ.110/12.5.2003 (Β' 624) του Υφυπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, γ) η Δ14/43309/5.3.2001 (Β' 332) του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων και δ) ΔΙΠΑΔ/οικ. 12/13.01.2009 (Β' 125B/ 27.01.2009)

Στο Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.) περιλαμβάνονται όλες οι διαδικασίες και οδηγίες εργασιών και ελέγχων που περιγράφονται στη Σύμβαση, όπως ενδεικτικά και όχι περιοριστικά καταγράφονται κατωτέρω:

- Διαδικασία εκτέλεσης, ελέγχου και έγκρισης του λεπτομερούς σχεδιασμού του έργου.
- Διαδικασία αγοράς υλικών του Αναδόχου (Purchasing/Expediting).
- Διαδικασία ελέγχου εγγράφων (Documentation Control).
- Διαδικασία αρίθμησης υλικών, εξοπλισμού, τεχνικών εγγράφων, κλπ. Διαδικασία εργασιών κατασκευής.
- Διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου των εργασιών κατασκευής από τον ανάδοχο (Inspection, Supervision). Στη διαδικασία αυτή θα αναφέρονται τα κριτήρια αποδοχής ή απόρριψης των εργασιών.
- Διαδικασία καταγραφής όλων των εργασιών κατασκευής, ελέγχων και δοκιμών (Quality records/Quality Forms).
- Διαδικασία ελέγχου και παρακολούθησης των υλικών (Materials Control).
- Διαδικασίες ειδικών εργασιών οι οποίες δεν επαληθεύονται με επιθεώρηση & άμεσο έλεγχο παρά μόνον με ειδικές δοκιμές και απαιτούν πιστοποίηση διαδικασίας και προσωπικού.
- Διαδικασία παρακολούθησης του προγράμματος εργασιών (Scheduling).
- Διαδικασία αναφορών προόδου (Progress Reporting).
- Διαδικασία πιστοποιήσεων και επιμετρήσεων.

-
- Διαδικασία ετοιμασίας και παράδοσης των τελικών εγγράφων του έργου (Final Documentation Packages).

Στις διαδικασίες επισυνάπτονται οι φόρμες που θα χρησιμοποιηθούν για τον έλεγχο των εργασιών (Quality Forms) καθώς επίσης και αντίστοιχοι κατάλογοι όπως:

- Κατάλογος προμηθευτών για όλες τις παραγγελίες υλικών και εξοπλισμού που πρόκειται να αναθέσει ο ανάδοχος.
- Κατάλογος σχεδίων που πρόκειται να εκδώσει ο ανάδοχος για την κατασκευή του έργου (Προς Κατασκευή Σχέδια) καθώς και λίστα άλλων τεχνικών εγγράφων.
- Κατάλογος παραγγελιών εξοπλισμού και υλικών που πρόκειται να αναθέσει ο ανάδοχος - σε Προμηθευτές, όπου θα δεικνύεται ο τύπος των υλικών, το μέγεθος, η ποσότητα κλπ.
- Κατάλογος υλικών και εξοπλισμού. Λεπτομερή σχέδια σωληνώσεων και αυτοματισμών (Piping and Instrumentation Diagrams), που θα βασίζονται στα αντίστοιχα σχέδια της σύμβασης.
- Κατάλογος των προδιαγραφών (Standards) που εφαρμόζονται σε συγκεκριμένα πεδία του έργου.

Καμία εργασία δεν πραγματοποιείται πριν την έγκριση του Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.).

Πριν από την έναρξη των εργασιών γίνεται σχετική Προκαταρκτική Σύσκεψη Επιθεώρησης εφαρμογής του Πρόγραμμα Ποιότητας Έργου (Π.Π.Ε.) στην οποία συμμετέχουν:

- (α) ο Μηχανικός Ποιότητας του Αναδόχου που περιγράφεται στη σύμβαση
- (β) ο Ανάδοχος Επιθεώρησης
- (γ) Ο Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου.

Αν το έργο της Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης του Έργου δεν έχει ανατεθεί σε Ανάδοχο, στην σύσκεψη συμμετέχουν τα αντιστοίχως ορισθέντα όργανα της Εταιρείας.

Σκοπός της σύσκεψης είναι να διευκρινιστούν ζητήματα όπως η επικοινωνία, ο ρόλος και οι εξουσιοδοτήσεις των υπεύθυνων ποιότητας των εμπλεκόμενων

Ο Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης του Έργου ελέγχει την ποιότητα κατασκευής και το σύστημα ποιότητας του Αναδόχου μέσω τακτικών και προγραμματισμένων Επιθεωρήσεων καθώς και έκτακτων επισκέψεων στο εργοτάξιο.

Το πρόγραμμα των επιθεωρήσεων συντάσσεται στην αρχή του Έργου λαμβάνοντας υπόψη το χρονοδιάγραμμα του έργου καθώς και πιθανές ειδικές συμβατικές απαιτήσεις.

Ο Ανάδοχος Επιθεώρησης διενεργεί όλους τους απαραίτητους ελέγχους των υλικών και των εργασιών του έργου, τακτικές και έκτακτες επιθεωρήσεις στο εργοτάξιο ή στα σημεία ή στα εργοστάσια, που κατασκευάζονται τμήματα ή υλικά του Έργου. Ο Ανάδοχος Επιθεώρησης υποβάλλει στον Κύριο του Έργου εβδομαδιαίες και μηνιαίες αναφορές σχετικά με την ποιότητα του έργου.

Κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου ο Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης του Έργου και ο Ανάδοχος Επιθεώρησης, αναλόγως του αντικειμένου οφείλουν να καταγράφουν κάθε υλικό, εξοπλισμό ή εργασία αμφίβολης ποιότητας που δεν πληροί καθ' ολοκληρία τις τεχνικές απαιτήσεις του έργου. Σε αυτή την περίπτωση εκδίδεται αντίστοιχα σχετική «ΑΝΑΦΟΡΑ ΑΚΑΤΑΛΛΗΛΟΤΗΤΑΣ» (non conformance report) στην οποία και καθορίζεται σαφώς η αιτία απόρριψης. Ο Ανάδοχος οφείλει με την γνωστοποίηση της αναφοράς ακαταλληλότητας να προβεί σ' όλες τις κατάλληλες διορθωτικές ενέργειες για την άρση της αστοχίας.

Μετά την μηχανολογική περάτωση του έργου ο επιθεωρητής εκδίδει Τελικό Πιστοποιητικό Επιθεώρησης Ποιότητας κατασκευής του έργου.

Άρθρο 24. Ακαταλληλότητα υλικών - Ελαττώματα Παράλειψη συντήρησης

1. Αν κατά την κατασκευή των έργων ο ελέγχων (Ανάδοχος Επιθεώρησης, Ανάδοχος Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργων και ο Κυρίως Επιβλέπωντας) θεωρεί ότι τα προς χρησιμοποίηση υλικά δεν πληρούν τις απαιτήσεις των προδιαγραφών ή γενικά είναι ακατάλληλα, διατάσσεται από τη Διεύθυνση Έργων η μη χρησιμοποίηση των υλικών. Αν ο ανάδοχος διαφωνεί, τα υλικά δεν χρησιμοποιούνται αν δεν κριθεί η καταλληλότητά τους από εργαστηριακό έλεγχο που γίνεται από τα εργαστήρια της Γενικής Γραμματείας Υποδομών ή Πολυτεχνικών Σχολών ή άλλα αναγνωρισμένα εργαστήρια. Η δαπάνη για τις εργαστηριακές έρευνες προκαταβάλλεται από τον ανάδοχο και τον βαρύνει τελικά, αν αποδειχθεί η

ακαταλληλότητα των υλικών. Στην αντίθετη περίπτωση η δαπάνη βαρύνει τον κύριο του έργου και αποδίδεται στον ανάδοχο από τις πιστώσεις του έργου.

2. Αν κατά τη διάρκεια κατασκευής των έργων μέχρι την οριστική παραλαβή οποιαδήποτε εργασία παρουσιάσει ελαττώματα που δεν αποκαθίστανται από τον ανάδοχο, κοινοποιείται σε αυτόν ειδική διαταγή της Διεύθυνσης Έργου. Με την ειδική διαταγή προσδιορίζονται τα ελαττώματα, καθορίζεται αν είναι ουσιώδη, επουσιώδη ή και επικίνδυνα και τάσσεται εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην αποκατάσταση μπορεί να περιλαμβάνεται η καθαίρεση των ελαττωματικών εργασιών και η ανακατασκευή τους, αν αυτό επιβάλλεται. Αν το ελάττωμα δεν είναι ουσιώδες και η αποκατάστασή του απαιτεί δυσανάλογες δαπάνες με την ειδική διαταγή καθορίζεται ποσοστό μείωσης της αμοιβής του αναδόχου για τις αντίστοιχες εργασίες. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η διαταγή μπορεί να περιλαμβάνει και την εκτέλεση ορισμένων εργασιών για τον περιορισμό του ελαττώματος.

3. Η ένσταση του Αναδόχου στην περίπτωση της ειδικής διαταγής που προβλέπει η προηγούμενη παράγραφος ασκείται σε ανατρεπτική προθεσμία δέκα (10) ημερών από την κοινοποίησή της. Με την εμπρόθεσμη ένσταση αναστέλλεται η υποχρέωση εκτέλεσης των εργασιών μέχρις ότου εκδοθεί απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης στην ένσταση. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της ένστασης δεν επέρχεται ή αίρεται, αν ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Έργων χαρακτηρίσει με διαταγή του το ελάττωμα ως επικίνδυνο. Στην περίπτωση αυτή οι εργασίες για την άρση του ελαττώματος ή οι εργασίες που ορίζονται στη διαταγή για την αποτροπή των κινδύνων εκτελούνται αμέσως από τον Ανάδοχο. Ο επιβλέπων ή άλλος εκπρόσωπος της Διεύθυνσης Έργων παρακολουθεί ειδικά τις εργασίες αυτές και καταχωρεί στο ημερολόγιο όλα τα μέτρα που παίρνει ο Ανάδοχος για την εκτέλεση της διαταγής. Το ανασταλτικό αποτέλεσμα της ένστασης δεν επέρχεται επίσης ή αίρεται, αν πρόκειται για εργασίες που θα καλυφθούν από άλλες εργασίες ή αποτελούν την προϋπόθεση άλλων εργασιών, οπότε η διαταγή του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Έργων μπορεί να ορίζει τη μη συνέχιση των εργασιών πριν από την αποκατάσταση των ελαττωμάτων.

4. Αν ο Ανάδοχος με την ένστασή του ζητεί τη διενέργεια εργαστηριακών ερευνών ή άλλων δοκιμών για την εξακρίβωση του ελαττώματος, οι εργασίες αυτές εκτελούνται πριν εκδοθεί απόφαση επί της ενστάσεως, ύστερα από εντολή της Γενικής Διεύθυνσης, που προσδιορίζει το είδος και την έκτασή τους. Οι διατάξεις της παραγράφου 2 για την επιβάρυνση της δαπάνης εφαρμόζονται και στην περίπτωση αυτή.

---

5. Η Γενική Διεύθυνση αποφαινεται οριστικά επί της ενστάσεως και για να εκδώσει την απόφασή της μπορεί να διατάξει τη διενέργεια αυτοψίας ή οποιασδήποτε άλλης έρευνας, αν το κρίνει απαραίτητο. Ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να συμμορφωθεί προς την απόφαση αυτή. Αν τελικά ύστερα από αίτηση θεραπείας ή δικαστικά δικαιωθεί ο ανάδοχος στις απόψεις του, έχει το δικαίωμα να πληρωθεί με τους συμβατικούς όρους και τιμές για τις πρόσθετες εργασίες. Αν οι εργασίες διατάχθηκαν ύστερα από την απομάκρυνση των εγκαταστάσεων του Αναδόχου συντάσσονται νέες τιμές που λαμβάνουν υπόψη τους και το γεγονός αυτό.

6. Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος δεν αποκαταστήσει τις πλημμέλειες μέσα στην προθεσμία που τάσσεται σε αυτόν με την ειδική διαταγή ή αν ασκηθεί εμπρόθεσμη ένσταση, μέσα στην ίδια προθεσμία από την κοινοποίηση της απόφασης επί της ενστάσεως, τότε οι εργασίες αποκατάστασης της πλημμέλειας μπορεί να εκτελεσθούν με μέριμνα της Διεύθυνσης Έργων με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του αναδόχου με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων του κυρίου του έργου ως προς την εφαρμογή των λοιπών κυρώσεων κατά του Αναδόχου.

7. Οι ανωτέρω διατάξεις των παραγράφων 3 έως 7 εφαρμόζονται ανάλογα και για την περίπτωση που ο Ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη αποκατάσταση βλαβών ή τη συντήρηση των έργων όσο διάστημα τον βαρύνει η συντήρηση αυτή.

8. Οι εργασίες που παρουσιάζουν ουσιώδη ελαττώματα δεν περιλαμβάνονται στην πιστοποίηση. Οι εργασίες που παρουσιάζουν επουσιώδη ελαττώματα περιλαμβάνονται με μειωμένη τιμή όπως καθορίζεται στην ειδική διαταγή μέχρι την αποκατάσταση του ελαττώματος. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί αφού έχουν πιστοποιηθεί οι εργασίες, μπορεί η περικοπή να γίνει στην επόμενη ή σταδιακά σε περισσότερες επόμενες πιστοποιήσεις, σύμφωνα με σχετική απόφαση της Διεύθυνσης Έργων.

9. Αν το ελάττωμα αποκαλυφθεί κατά την παραλαβή των έργων, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 4 του άρθρου 34 και η διαπίστωση της αποκατάστασης των ελαττωμάτων γίνεται από τη Διεύθυνση Έργων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3**ΕΚΠΤΩΣΗ ΑΝΑΔΟΧΟΥ - ΔΙΑΛΥΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ - ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ****Άρθρο 25. Έκπτωση Αναδόχου**

1. Αν ο Ανάδοχος δεν εκπληρώνει τις συμβατικές του υποχρεώσεις ή δεν συμμορφώνεται με τις γραπτές εντολές της υπηρεσίας, που είναι σύμφωνες με τη σύμβαση ή το νόμο, κηρύσσεται έκπτωτος από την εργολαβία.

2. Η διαδικασία έκπτωσης κινείται υποχρεωτικά κατά του Αναδόχου, αν συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:

(α) Καθυστερήσει υπαίτια, πέραν του μηνός από της υπογραφής της συμβάσεως την έναρξη των εργασιών ή την υποβολή του αναλυτικού χρονοδιαγράμματος, σύμφωνα και με τα προβλεπόμενα στη σύμβαση.

(β) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, για χρόνο περισσότερο του μηνός, τον προβλεπόμενο στη σύμβαση χρόνο για την ολοκλήρωση της εργοταξιακής του ανάπτυξης.

(γ) Υπερβεί με υπαιτιότητά του, κατά δύο (2) τουλάχιστον μήνες, έστω και μία αποκλειστική προθεσμία του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος. Κατ' εξαίρεση, αν η εκτέλεση των εργασιών καθυστερεί, αλλά ο ανάδοχος έχει ήδη εκτελέσει εργασίες που αντιστοιχούν σε ποσοστό τουλάχιστον ογδόντα τοις εκατό (80%) του συμβατικού αντικειμένου, όπως έχει διαμορφωθεί με τις υπογραφείσες συμπληρωματικές συμβάσεις, είναι δυνατή η χορήγηση παράτασης των προθεσμιών προς το συμφέρον του έργου, έστω κι αν η καθυστέρηση των εργασιών οφείλεται σε υπαιτιότητά του. Η παράταση χορηγείται στην περίπτωση αυτή χωρίς αναθεώρηση τιμών και με επιβολή των προβλεπομένων στις διατάξεις του άρθρου 11.

(δ) Οι εργασίες του είναι κατά σύστημα κακότεχνες ή τα υλικά που χρησιμοποιεί δεν ανταποκρίνονται στις προδιαγραφές. Για να κηρυχθεί ο Ανάδοχος έκπτωτος για το λόγο αυτόν πρέπει να έχει προηγηθεί, τουλάχιστον μία φορά, η εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 23 για την αποκατάσταση των κακοτεχνιών του έργου και να έχει απορριφθεί, στο πλαίσιο της εφαρμογής των διατάξεων αυτών, η ένσταση του αναδόχου.

(ε) Παρεκκλίνει επανειλημμένα από τα εγκεκριμένα σχέδια ή παραλείπει συστηματικά την τήρηση των κανόνων ασφαλείας των εργαζομένων ή προστασίας του περιβάλλοντος. Για να κινηθεί η διαδικασία έκπτωσης στην περίπτωση αυτή απαιτείται η κοινοποίηση δύο (2) τουλάχιστον σχετικών εγγράφων προειδοποιήσεων της Διεύθυνση Έργων προς τον Ανάδοχο.

(στ) Διαπιστωθεί ότι προσκόμισε πλαστή εγγυητική επιστολή

3. Η περίπτωση γ' της ανωτέρω παραγράφου εφαρμόζεται αναλογικά και στην περίπτωση παραβίασης των ενδεικτικών προθεσμιών της παρούσας παραγράφου. Για την εφαρμογή της καθορίζονται υποχρεωτικά στα συμβατικά τεύχη και για την περίοδο έναρξης των εργασιών εκτέλεσης, ενδεικτικές τμηματικές προθεσμίες και τις συνθήκες εκτέλεσης. Οι ως άνω ενδεικτικές προθεσμίες τίθενται για το διάστημα από την υπογραφή της σύμβασης μέχρι το πέρας του ενός τετάρτου (1/4) της αρχικής συμβατικής προθεσμίας περαιώσης. Το χρονικό αυτό διάστημα δεν μπορεί να είναι μικρότερο από έξι (6) μήνες.

4. Αν υφίσταται λόγος έκπτωσης, κοινοποιείται στον Ανάδοχο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 7, ειδική πρόσκληση της Διεύθυνσης Έργων, η οποία αναφέρεται απαραίτητα στις διατάξεις του άρθρου αυτού και περιλαμβάνει συγκεκριμένη αναλυτική περιγραφή ενεργειών ή εργασιών που πρέπει να εκτελέσει ο Ανάδοχος μέσα στην τασσόμενη προθεσμία, με εκτίμηση του κόστους εφόσον αφορούν τιμολογούμενες εργασίες. Η τασσόμενη προθεσμία πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή ανάλογη του χρόνου που απαιτείται κατά την κοινή αντίληψη για την εκτέλεση των εργασιών ή των ενεργειών. Δεν μπορεί πάντως να είναι μικρότερη από δέκα (10) ημέρες, ούτε και μεγαλύτερη από τριάντα (30) ημέρες.

Όταν ζητείται η λήψη μέτρων για την αποτροπή επείγοντος κινδύνου, η προθεσμία που τάσσεται μπορεί να είναι μικρότερη των δέκα (10) ημερών.

Κατ' εξαίρεση δεν απαιτείται η κοινοποίηση ειδικής πρόσκλησης και η έκπτωση κηρύσσεται άμεσα, ύστερα από προηγούμενη ακρόαση, κατόπιν κλήσης η οποία επιδίδεται προ πέντε (5) ημερών, με απόφαση της Διεύθυνσης Έργων, στις περιπτώσεις που ο Ανάδοχος υποπίπτει, αποδεδειγμένα, σε ένα από τα αδικήματα ή τα πειθαρχικά παραπτώματα που επισύρουν τον αποκλεισμό του, σύμφωνα με την διακήρυξη του διαγωνισμού στον οποίο αναδείχθηκε Ανάδοχος, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων των παραγράφων 7 έως 13.

5. Παρά την κοινοποίηση της ειδικής πρόσκλησης και τις προθεσμίες που τάσσει για την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών ή ενεργειών, ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να τηρεί τις εκ της συμβάσεως υποχρεώσεις του, για την εμπρόθεσμη εκτέλεση των έργων ή τμημάτων του και υφίσταται τις νόμιμες συνέπειες από την υπέρβαση των συμβατικών προθεσμιών.

6. Αν η προθεσμία που τέθηκε με την ειδική πρόσκληση παρήλθε χωρίς ο Ανάδοχος να συμμορφωθεί με το περιεχόμενό της, κηρύσσεται έκπτωτος αμέσως και πάντως πριν από την παρέλευση δεκαπέντε (15) ημερών από την πάροδο της προθεσμίας, με απόφαση του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Έργων η οποία κοινοποιείται στον ανάδοχο, σύμφωνα με τις προβλέψεις της παραγράφου 1 του άρθρου 7. Στην απόφαση προσδιορίζονται οι εργασίες και ενέργειες που εκτέλεσε ο Ανάδοχος, σε συμμόρφωση προς την ειδική πρόσκληση και αιτιολογείται η έκπτωση, με αναφορά στις εργασίες που δεν εκτέλεσε και ενέργειες που δεν συμμορφώθηκε.

7. Αν κατά της απόφασης έκπτωσης δεν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση ή αν απορριφθεί η ένσταση από την Γενική Διεύθυνση, η έκπτωση καθίσταται οριστική. Αν ασκηθεί εμπρόθεσμα ένσταση, αναστέλλονται οι συνέπειες της έκπτωσης μέχρι αυτή να οριστικοποιηθεί και ο ανάδοχος υποχρεούται να συνεχίσει τις εργασίες της εργολαβίας. Η απόφαση επί της ενστάσεως εκδίδεται, μετά από γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου, από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας και κοινοποιείται υποχρεωτικά, εντός δύο (2) μηνών από την κατάθεσή της. Η αποδοχή ή απόρριψη της ένστασης αιτιολογείται, μεταξύ δε των λόγων αποδοχής μπορεί να περιλαμβάνεται και η καταφανής βελτίωση του ρυθμού ή της ποιότητας των εκτελούμενων εργασιών, ώστε να πιθανολογείται βάσιμα η έγκαιρη και έντεχνη εκτέλεση του έργου. Αν η ανωτέρω δίμηνη προθεσμία παρέλθει άπρακτη, ο ανάδοχος υποχρεούται να διακόψει τις εργασίες, έως ότου εκδοθεί ρητή απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης επί της ενστάσεώς του. Για το χρόνο διάρκειας της διακοπής δικαιούται ισόποση παράταση προθεσμίας με αναθεώρηση, εφόσον η ένστασή του γίνει τελικά αποδεκτή, ενώ η διακοπή των εργασιών δεν αποτελεί λόγο για τη διάλυση της σύμβασης. Ουδεμία εργασία εκτελούμενη μετά την ημέρα της κατά τα άνω υποχρεωτικής διακοπής των εργασιών και μέχρι την έκδοση θετικής για τον ανάδοχο αποφάσεως πιστοποιείται για πληρωμή.

Μόλις οριστικοποιηθεί η έκπτωση, με την κοινοποίηση στον Ανάδοχο της απόφασης επί της ενστάσεως, η Γενική Διεύθυνση υποχρεούται να ενημερώσει εγγράφως τη Διεύθυνση Μητρώων της Γενικής Γραμματείας Υποδομών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.

8. Αν μετά την κήρυξη της έκπτωσης και πριν από την οριστικοποίησή της ο Ανάδοχος εξακολουθεί να παραμελεί τις υποχρεώσεις του, η Διεύθυνση Έργων μπορεί να επέμβει για την αποτροπή ενδεχόμενων κινδύνων για το έργο και εκτελεί τις απαιτούμενες προς τούτο εργασίες σε βάρος και για λογαριασμό του Αναδόχου. Επίσης εκτελεί τις απαραίτητες κατεπείγουσες εργασίες μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης και μέχρι

τον καθορισμό του τρόπου εκτέλεσης των υπολειπόμενων εργασιών, από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας. Η εκτέλεση των εργασιών της παραγράφου αυτής γίνεται με απευθείας εντολή ανάθεσης σε άλλον εργολήπτη ή με πρόχειρο διαγωνισμό η οποία εκδίδεται από τον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Έργων.

9. Αν η έκπτωση καταστεί οριστική, ο Ανάδοχος αποξενώνεται και αποβάλλεται αμέσως από το έργο και η εργολαβία εκκαθαρίζεται το συντομότερο δυνατό.

Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτραπεί στον έκπτωτο Ανάδοχο να συμπληρώσει ημιτελείς εργασίες, ώστε να καταστεί δυνατή η επιμέτρησή τους ή να εκτελέσει εργασίες προς άρση ή αποτροπή κινδύνων.

10. Κατά του οριστικά έκπτωτου Αναδόχου επέρχονται αθροιστικά οι εξής συνέπειες, τις οποίες υποχρεούται να υλοποιήσει η Διεύθυνση Έργων εντός μηνός από την οριστικοποίηση της έκπτωσης:

(α) Καθίσταται άμεσα απαιτητό το αναπόσβεστο μέρος της προκαταβολής προσαυξημένο με τους νόμιμους τόκους και εισπράττεται από τον κύριο του έργου με κατάπτωση ανάλογου ποσού της αντίστοιχης εγγύησης.

(β) Καταπίπτει υπέρ του Κυρίου του Έργου, ως ειδική ποινική ρήτρα, της κατατεθειμένης εγγυήσεως για την καλή εκτέλεση του έργου που αντιστοιχεί στο λόγο Α/Σ, όπου Σ το χρηματικό αντικείμενο της σύμβασης, όπως διαμορφώθηκε με τον τελευταίο εγκεκριμένο ανακεφαλαιωτικό - συγκριτικό πίνακα και Α το ανεκτέλεστο μέρος της σύμβασης, όπως προκύπτει ως διαφορά Σ-Π και όπου Π το σύνολο των πιστοποιημένων εργασιών μέχρι την έκδοση της απόφασης για την Έκπτωση. Στους υπολογισμούς αυτούς δεν λαμβάνονται υπόψη ποσά για απρόβλεπτα.

(γ) Καταπίπτει το σύνολο των ποινικών ρητρών που προβλέπονται για την υπέρβαση της συνολικής προθεσμίας περαίωσης του έργου και για τις τμηματικές προθεσμίες. Οι ποινικές ρήτρες περιλαμβάνονται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας.

11. Για την εκκαθάριση της εργολαβίας καλείται ο έκπτωτος Ανάδοχος να υποβάλει μέσα σε έναν (1) μήνα την επιμέτρηση των εργασιών που έχει εκτελέσει. Αν αμελήσει την υποχρέωσή του αυτή, η Διεύθυνση Έργων προβαίνει η ίδια στη σύνταξη της επιμέτρησης ή την αναθέτει σε ιδιώτη μηχανικό, καλώντας τον έκπτωτο Ανάδοχο να παραστεί. Η επιμέτρηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τη Διεύθυνση Έργων εντός μηνός από της υποβολής της και κοινοποιείται στον έκπτωτο Ανάδοχο, ο οποίος μπορεί να υποβάλει ένσταση εντός δεκαπέντε (15) ημερών. Το ίδιο ισχύει αναλογικά και αν η

επιμέτρηση συνταχθεί με επιμέλεια της Διεύθυνση Έργων. Επί της ένστασης αποφαινεται η Γενική Διεύθυνση εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Αν η επιμέτρηση ανατεθεί προς σύνταξη σε ιδιώτη μηχανικό, η σχετική δαπάνη καταβάλλεται από τις πιστώσεις του έργου με απόφαση της Διεύθυνσης Έργων και περιλαμβάνεται στον εκκαθαριστικό λογαριασμό της έκπτωτης εργολαβίας. Η επιμέτρηση περιλαμβάνει μόνο ολοκληρωμένες εργασίες. Κατ' εξαίρεση ημιτελείς εργασίες και εισκομισθέντα στο εργοτάξιο υλικά περιλαμβάνονται στην επιμέτρηση, αν κατά την κρίση της υπηρεσίας είναι χρήσιμα για τον Κύριο του Έργου, εν όψει της προοπτικής συνέχισής του.

12. Στον εκκαθαριστικό λογαριασμό περιλαμβάνεται το σύνολο των ποινικών ρητρών της παρ. 10 και κάθε άλλη εκκαθαρισμένη απαίτηση κατά του έκπτωτου Αναδόχου. Αν ο εκκαθαριστικός λογαριασμός είναι αρνητικός, η διαφορά εισπράττεται, σύμφωνα με τις διατάξεις που ισχύουν για την είσπραξη των απαιτήσεων του Κυρίου του Έργου. Αν κατά την παραλαβή των εργασιών της έκπτωτης εργολαβίας, που διενεργείται ταυτόχρονα ως προσωρινή και οριστική, προκύψουν διαφορές στα ποσά του εκκαθαριστικού λογαριασμού, συντάσσεται νέος τελικός λογαριασμός, αλλιώς ο εκκαθαριστικός λογαριασμός ισχύει ως τελικός.

13. Αν, μετά την οριστικοποίηση της έκπτωσης, η Γενική Διεύθυνση αποφασίσει την ολοκλήρωση του έργου, προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη του διαγωνισμού, στον οποίο αναδείχθηκε ο έκπτωτος Ανάδοχος και του προτείνει να αναλάβει αυτός το έργο ολοκλήρωσης της έκπτωτης εργολαβίας, με τους ίδιους όρους και προϋποθέσεις και βάσει της προσφοράς που υπέβαλε στο διαγωνισμό. Η σύμβαση εκτέλεσης συνάπτεται εφόσον εντός δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίηση της πρότασης περιέλθει στην η Γενική Διεύθυνση έγγραφη και ανεπιφύλακτη αποδοχή της. Η άπρακτη πάροδος της προθεσμίας θεωρείται ως απόρριψη της πρότασης. Αν ο ανωτέρω μειοδότης δεν δεχθεί την πρόταση σύναψης σύμβασης, η Γενική Διεύθυνση προσκαλεί τον επόμενο κατά σειρά μειοδότη, ακολουθώντας κατά τα λοιπά την ίδια διαδικασία. Εφόσον και αυτός απορρίψει την πρόταση, η Γενική Διεύθυνση για την ανάδειξη αναδόχου στο έργο προσφεύγει ύστερα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας είτε σε ανοικτή δημοπρασία είτε στη διαδικασία με διαπραγμάτευση.

Η διαδικασία της παραγράφου αυτής δεν εφαρμόζεται μόνο στην περίπτωση που η Γενική Διεύθυνση κρίνει αιτιολογημένα ότι οι παραπάνω προσφορές δεν είναι ικανοποιητικές για τον Κύριο του Έργου, ενώ μπορεί να εφαρμόζεται αναλογικά και σε περίπτωση ολοκλήρωσης του έργου, ύστερα από αυτοδίκαιη διάλυση της σύμβασης

κατόπιν πτώχευσης του αναδόχου ή διάλυση με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου κατά τις κείμενες διατάξεις.

14. Η Σύμβαση λύεται αυτοδικαίως όταν ο Ανάδοχος πτωχεύσει, με τις συνέπειες που προβλέπονται στις οικίες παραγράφους του παρόντος Άρθρου.

Κατά την κρίση του Κυρίου του Έργου, ο Ανάδοχος μπορεί να κηρυχθεί έκπτωτος όταν αυτός τεθεί σε αναγκαστική διαχείριση, ή κινηθεί εναντίον του διαδικασία κήρυξης του σε πτώχευση, αναγκαστική διαχείριση, συμβιβασμός πτώχευσης, ή συμφωνήσει να εκτελέσει τη Σύμβαση υπό την επίβλεψη επιτροπής των πιστωτών του, ή σε περίπτωση Κοινοπραξίας όταν πτωχεύσουν ή τεθούν σε αναγκαστική διαχείριση όλα τα μέρη της Κοινοπραξίας, ή εκδοθεί εντολή κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων του Αναδόχου, όπως επίσης και στην περίπτωση που, κατά παράβαση των διατάξεων του Άρθρου 12 της Ε.Σ.Υ., ο Ανάδοχος εκχώρησε ολικά ή μερικά τη Σύμβαση ή υποκαταστήσει τον εαυτό του ολικά ή μερικά κατά την εκτέλεση της Σύμβασης με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς προηγούμενη έγκριση του Κυρίου του Έργου.

Άρθρο 26. Διακοπή εργασιών – Διάλυση της σύμβασης

1. Η σύμβαση διαλύεται από την κοινοποίηση στον Ανάδοχο διαταγής του κυρίου του έργου για οριστική διακοπή των εργασιών, εκτός αν με τη διαταγή αυτή ορίζεται μεταγενέστερος χρόνος διάλυσης, για να εκτελεσθούν οριζόμενες στη διαταγή εργασίες.

2. Ο Ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης:

(α) Αν μετά την υπογραφή της σύμβασης καθυστερήσει η έναρξη των εργασιών περισσότερο από τρεις (3) μήνες με υπαιτιότητα του Κυρίου του Έργου, εκτός αν στη σύμβαση ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών.

(β) Αν οι εργασίες, ύστερα από την έναρξή τους, διακοπούν είτε με διαταγή είτε από υπαιτιότητα του Κυρίου του Έργου για διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την κοινοποίηση της διαταγής διακοπής στην πρώτη περίπτωση ή από την υποβολή ειδικής δήλωσης του Αναδόχου στη δεύτερη.

(γ) Σε περίπτωση διακοπής για καθυστέρηση πληρωμών, σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 16, η διάλυση μπορεί να ζητηθεί μετά δίμηνο από τη δήλωση διακοπής των εργασιών.

δ) Αν η καθυστέρηση των εργασιών χωρίς υπαιτιότητα του αναδόχου υπερβεί την οριακή προθεσμία.

3. Αν υπάρχει υπαιτιότητα του κυρίου του έργου, για διακοπή των εργασιών, ο Ανάδοχος υποβάλλει την ειδική δήλωση διακοπής των εργασιών στον προϊστάμενο της Διεύθυνσης Έργων. Με τη δήλωση αυτή:

(α) Καθορίζεται συγκεκριμένα η υπαιτιότητα, που αποδίδεται στον Κύριο του Έργου, η οποία προκαλεί τη διακοπή των εργασιών.

(β) Δίνονται στοιχεία για τα τμήματα του έργου που έχουν κατασκευαστεί μέχρι τη διακοπή των εργασιών και για την εκτίμηση της αξίας τους.

(γ) Περιγράφονται τα τμήματα του έργου που υπολείπονται για εκτέλεση και αιτιολογείται για καθένα από αυτά η έλλειψη δυνατότητας κατασκευής, λόγω της υπαιτιότητας του Κυρίου του Έργου, αν πρόκειται για τέτοια περίπτωση.

Δήλωση που δεν περιλαμβάνει τα ανωτέρω στοιχεία, δεν παράγει έννομο αποτέλεσμα.

4. Μετά την επίδοση της ειδικής δήλωσης, κατά την παρ. 3 η Διεύθυνση Έργων εξακριβώνει μέσα σε δέκα πέντε (15) ημέρες τα στοιχεία της δήλωσης και εκδίδει απόφαση που αποδέχεται ή απορρίπτει το περιεχόμενο της δήλωσης.

5. Αν περάσει διάστημα μεγαλύτερο των τριών (3) μηνών από την υποβολή της ειδικής δήλωσης του αναδόχου, για διακοπή των εργασιών με υπαιτιότητα του κυρίου του έργου ή δύο (2) μηνών, σε περίπτωση καθυστέρησης πληρωμών, ο Ανάδοχος μπορεί να ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης. Στην περίπτωση αυτή, τα στοιχεία των προηγούμενων παραγράφων συνεκτιμώνται για το σχηματισμό γνώμης στο αίτημα του Αναδόχου.

6. Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος ζητήσει τη διάλυση της σύμβασης, λόγω παρέλευσης της οριακής προθεσμίας με υπαιτιότητα του Κυρίου του Έργου, η απόφαση της Διεύθυνσης Έργων πρέπει να κοινοποιηθεί αμελλητί στον Ανάδοχο μέσα σε προθεσμία τριάντα (30) ημερών. Μέχρι τότε, όπως και σε περίπτωση απορριπτικής απόφασης, οι εργασίες συνεχίζονται μέχρι την επίλυση της σχετικής διαφοράς, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

7. Το δικαίωμα του Αναδόχου για αίτηση διάλυσης της σύμβασης, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από το στοιχείο α' και από το στοιχείο β' της παρ. 2, ασκείται μόνο μετά πάροδο τριών (3) μηνών από την υπογραφή της σύμβασης, αν σε αυτή δεν ορίζεται διαφορετικά σχετικά με την έναρξη των εργασιών ή από την κοινοποίηση της διαταγής

διακοπής των εργασιών. Η αίτηση επιδίδεται με δικαστικό επιμελητή στη Διεύθυνση Έργων και κοινοποιείται στον Κύριο του Έργου. Για την αίτηση αποφασίζει η Διεύθυνση Έργων που κοινοποιεί την απόφασή της στην Γενική Διεύθυνση.

8. Στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται διαφορετικά, αν δεν εκδοθεί απόφαση μέσα σε δύο (2) μήνες από την επίδοση της αίτησης στη Διεύθυνση Έργων, θεωρείται ότι η αίτηση έγινε δεκτή. Η αποδοχή της διάλυσης επέχει τη θέση της βεβαίωσης για την περαίωση των εργασιών. Στις περιπτώσεις διάλυσης της σύμβασης, ο Ανάδοχος μπορεί με αίτησή του να ζητήσει να εγκριθεί η διενέργεια και της οριστικής παραλαβής μαζί με την προσωρινή, χωρίς να απαιτείται η παρέλευση του χρόνου εγγύησης, αν από τη φύση των εργασιών δεν δικαιολογείται η συντήρησή τους, ούτε απαιτείται η δοκιμασία του χρόνου.

9. Ο Κύριος του Έργου διατηρεί το δικαίωμα μονομερούς λύσης σύμβασης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 338 του ν.4412/2016.

Άρθρο 27. Ματαίωση διάλυσης

1. Σε περίπτωση που ο Ανάδοχος συμφωνεί μπορεί να ματαιωθεί η διάλυση, αφού αποζημιωθεί ο ανάδοχος για τις θετικές του μόνο ζημίες που προκλήθηκαν από την καθυστέρηση της έναρξης ή τη διακοπή των εργασιών.

2. Για τη ματαίωση της διάλυσης, ο Ανάδοχος υποβάλλει οίκοθεν ή ύστερα από πρόσκληση της υπηρεσίας σχετική αίτηση με στοιχεία υπολογισμού της αποζημίωσης που αξιώνει. Η Διεύθυνση Έργων διαβιβάζει την αίτηση στην Γενική Διεύθυνση, με ταυτόχρονη σχετική εισήγησή της. Η Γενική Διεύθυνση συγκροτεί επιτροπή που ερευνά το βάσιμο των απαιτήσεων του Αναδόχου και εκτιμά το ύψος των θετικών ζημιών που προκλήθηκαν από την καθυστέρηση της έναρξης ή τη διακοπή των εργασιών. Η επιτροπή μπορεί να ζητήσει από τον ανάδοχο πληροφορίες και συμπληρωματικά στοιχεία.

3. Η ματαίωση διάλυσης της σύμβασης και η σχετική αποζημίωση εγκρίνονται με απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης. Η έγκριση ματαίωσης της διάλυσης γίνεται μετά από προηγούμενη γραπτή αποδοχή του ύψους της αποζημίωσης από τον Ανάδοχο. Η αποζημίωση δεν μπορεί να είναι ανώτερη από αυτή που έχει εκτιμήσει η επιτροπή της προηγούμενης παραγράφου, εκτός αν πρόκειται για διόρθωση ή συμπλήρωση των στοιχείων της έκθεσης της επιτροπής. Με την έγκριση της ματαίωσης μπορεί να εγκριθούν και οι αναγκαίες προσαρμογές στις προθεσμίες του έργου.

Άρθρο 28. Αποζημίωση Αναδόχου λόγω διάλυσης της σύμβασης

1. Σε όλες τις περιπτώσεις, που διαλύεται η σύμβαση από τον κύριο του έργου και υπό την προϋπόθεση ότι μέχρι το χρόνο εκείνον έχουν εκτελεσθεί εργασίες αξίας μικρότερης από τα τρία τέταρτα (3/4) του αρχικού συμβατικού ποσού χωρίς αναθεώρηση, καθώς και στις περιπτώσεις που διαλύεται η σύμβαση με αίτηση του αναδόχου, καταβάλλεται στον Ανάδοχο, εκτός από την αξία των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί:

(α) Η αξία των υλικών που έχουν προσκομισθεί ή βρίσκονται στο στάδιο παραγωγής ή προμήθειας. Η αξία των υλικών καταβάλλεται εφόσον είχε δοθεί σχετική εντολή εργασίας και επιβάλλονταν η προμήθεια τους από το χρονοδιάγραμμα των εργασιών.

(β) Η αξία του αναπόσβεστου μέρους των εγκαταστάσεων. Η αξία αυτή καταβάλλεται μόνον εφόσον πρόκειται για τις πράγματι απαραίτητες για το έργο εγκαταστάσεις, αφού ληφθεί υπόψη η χρησιμοποίησή τους από τον Ανάδοχο σε άλλα έργα ή η υπαίτια παράλειψη χρησιμοποίησής τους.

(γ) Αποζημίωση για το τεκμαιρόμενο όφελος που δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερη του πέντε τοις εκατό (5%) του αρχικού συνολικού συμβατικού ποσού χωρίς αναθεώρηση, μειωμένου κατά το ένα τέταρτο (1/4) και ύστερα από αφαίρεση της αξίας των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί, καθώς και των υλικών και του αναπόσβεστου μέρους των εγκαταστάσεων που η αποζημίωσή τους αναγνωρίζεται στη συγκεκριμένη περίπτωση. Για τον προσδιορισμό της αποζημίωσης λαμβάνονται υπόψη όλες οι σχετικές συνθήκες και ιδίως το μέγεθος του έργου, ο χρόνος αποδέσμευσης του αναδόχου και η ωφέλεια του Αναδόχου από άλλη εργασία κατά τους όρους του τελευταίου εδαφίου του άρθρου 700 του Αστικού Κώδικα.

2. Η ανωτέρω αποζημίωση, καθώς και η αποζημίωση για το τεκμαιρόμενο όφελος του αναδόχου προτείνεται από την επιτροπή παραλαβής του έργου και καθορίζεται με απόφαση της Γενικής Διεύθυνσης κατά την έγκριση του πρωτοκόλλου παραλαβής.

Άρθρο 28. Υποκατάσταση

1. Η υποκατάσταση απαγορεύεται, χωρίς έγκριση της Γενικής Διεύθυνσης, η οποία αποφασίζει ύστερα από αίτηση του αναδόχου και πρόταση της Διεύθυνσης Έργων.

Εφόσον το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας διαπιστώσει ότι έχει χωρήσει υποκατάσταση του Αναδόχου χωρίς έγκριση κηρύσσει έκπτωτο τον Ανάδοχο. Δεν θεωρείται υποκατάσταση η, εκ μέρους του αναδόχου, υπεργολαβική ανάθεση συγκεκριμένων εργασιών του έργου.

---

2. Σε κάθε περίπτωση υποκατάστασης ο Ανάδοχος ευθύνεται μαζί με τον υποκατάστατο εις ολόκληρον προς τον Κύριο του Έργου, το προσωπικό του έργου και οποιονδήποτε τρίτο. Κατ' εξαίρεση μπορεί να εγκριθεί η υποκατάσταση με απαλλαγή του Αναδόχου από την ευθύνη του προς τον Κύριο του Έργου, αν αυτό επιβάλλεται από το συμφέρον του έργου και ο Ανάδοχος βρίσκεται σε προφανή αδυναμία να περατώσει το έργο.

3. Για να εγκριθεί η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη του αρχικού Αναδόχου, στην αίτηση του Αναδόχου προσδιορίζεται το τμήμα της εργολαβίας, για το οποίο ζητείται η υποκατάσταση με απαλλαγή από την ευθύνη και η πιστοποίηση μετά την οποία όλες οι πληρωμές θα διενεργούνται απευθείας στον νέο Ανάδοχο. Μαζί με την αίτηση υποβάλλεται και δήλωση του νέου Αναδόχου ότι αποδέχεται το περιεχόμενο της αίτησης, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου αυτού. Με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή καθορίζεται το τμήμα της εργολαβίας για το οποίο ισχύει η υποκατάσταση, αν η υποκατάσταση δεν γίνεται για το σύνολο του έργου, η πιστοποίηση μετά την οποία οι πληρωμές θα διενεργούνται στον νέο ανάδοχο, οι εγγυήσεις του νέου Αναδόχου και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα. Στις περιπτώσεις της παραγράφου αυτής ο υποκατάστατος του αναδόχου επέχει στο εξής θέση αναδόχου και αναλαμβάνει όλες τις ευθύνες για το σύνολο του έργου ή για τα τμήματα του έργου που προσδιορίζονται με την απόφαση έγκρισης της υποκατάστασης με απαλλαγή της ευθύνης του αρχικού Αναδόχου. Επίσης αναλαμβάνει και τις υποχρεώσεις του αρχικού Αναδόχου προς το προσωπικό που εργάσθηκε στο έργο τους τελευταίους τρεις (3) μήνες πριν από την υποκατάσταση. Οι εγγυήσεις επ' ονόματι του αρχικού αναδόχου ή το μέρος τους που ορίζεται με την εγκριτική απόφαση αποδίδονται, αφού προηγουμένως κατατεθούν νέες ισόποσες εγγυήσεις από τον νέο ανάδοχο. Μόνο μετά την κατάθεση αυτή επέρχεται η απαλλαγή του αρχικού αναδόχου από την ευθύνη του.

4. Σε περίπτωση αναδόχου κοινοπραξίας που την υποκατάσταση ζητεί μέλος της, απαιτείται η συναίνεση όλων των μελών της κοινοπραξίας και κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι προηγούμενες παράγραφοι.

5. Σε κάθε περίπτωση υποκατάστασης γίνεται ανακοίνωση στο Μ.Ε.ΕΠ. για να ληφθεί υπόψη κατά την κρίση της εκχωρούσας επιχείρησης, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4**ΥΠΕΡΓΟΛΑΒΙΑ - ΠΤΩΧΕΥΣΗ - ΘΑΝΑΤΟΣ****Άρθρο 29. Υπεργολαβία κατά την εκτέλεση**

1. Ο Ανάδοχος, μετά την ανάθεση της σύμβασης και το αργότερο κατά την έναρξη της εκτέλεσής της, υποχρεούται να αναφέρει στον Κύριο του Έργου το όνομα, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νόμιμους εκπροσώπους των υπεργολάβων του, οι οποίοι συμμετέχουν στο έργο, εφόσον είναι γνωστό τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή και εφόσον δεν είχαν δηλωθεί με την προσφορά του. Ο Ανάδοχος υποχρεούται να γνωστοποιεί στον Κύριο του Έργου κάθε αλλαγή των πληροφοριών αυτών, κατά τη διάρκεια της σύμβασης, καθώς και τις απαιτούμενες πληροφορίες σχετικά με κάθε νέο υπεργολάβο, τον οποίο πρόκειται να χρησιμοποιήσει στο Έργο. Οι υποχρεώσεις του άρθρου αυτού επεκτείνονται στους υπεργολάβους του Αναδόχου και σε κάθε περαιτέρω υπεργολάβο μεταξύ όσων περιλαμβάνονται στην αλυσίδα της υπεργολαβίας.

2. Κατά την εκτέλεση των συμβάσεων, οι υπεργολάβοι υποχρεούνται να τηρούν τις υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τις διατάξεις της περιβαλλοντικής, κοινωνικοασφαλιστικής και εργατικής νομοθεσίας, που έχουν θεσπισθεί με το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο Παράρτημα XIV του Προσαρτήματος Β΄ του βιβλίου II του ν. 4412/16.

3. Ο Κύριος του Έργου μπορεί να προβλέπει στα έγγραφα της σύμβασης ότι, κατόπιν αιτήσεως του υπεργολάβου και όταν το επιτρέπει η φύση της σύμβασης, δύναται να καταβάλλει απευθείας στον υπεργολάβο την οφειλόμενη αμοιβή του για την εκτέλεση έργου, δυνάμει σύμβασης υπεργολαβίας με τον ανάδοχο. Στην περίπτωση αυτή, στα έγγραφα της σύμβασης καθορίζονται τα ειδικότερα μέτρα ή μηχανισμοί που επιτρέπουν στον ανάδοχο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές, καθώς και οι ρυθμίσεις που αφορούν αυτόν τον τρόπο πληρωμής.

4. Η σύμβαση υπεργολαβίας δεν αίρει σε καμία περίπτωση την ευθύνη του αναδόχου.

5. Προκειμένου να μην αθετούνται οι υποχρεώσεις της παρ. 3, ο Κύριος του Έργου δύναται να επαληθεύσει τη μη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού στο πρόσωπο του υπεργολάβου, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 του ν. 4412/2016.

Στην περίπτωση αυτή:

(α) απαιτεί από τον Ανάδοχο να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι υπάρχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού.

(β) μπορεί να απαιτεί από τον Ανάδοχο να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν δυνητικοί λόγοι αποκλεισμού του.

6. Κατά παρέκκλιση της προηγούμενης παραγράφου, αν το τμήμα της σύμβασης, το οποίο ο ανάδοχος είχε αναφέρει στην προσφορά του, κατά την παράγραφο 3, είτε κατά την έναρξη εκτέλεσης της σύμβασης είτε κατά τη διάρκεια αυτής, σύμφωνα με την παρ. 5 ότι προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, υπερβαίνει το ποσοστό του τριάντα τοις εκατό (30%) της συνολικής αξίας της σύμβασης, όπως έχει τροποποιηθεί, σύμφωνα με το άρθρο 337 του ν. 4412/16, ο Κύριος του Έργου:

(α) επαληθεύει υποχρεωτικά τη συνδρομή των λόγων αποκλεισμού για τους υπεργολάβους, σύμφωνα με τα άρθρα 73 και 74 του ν. 4412/2016 και

(β) απαιτεί υποχρεωτικά από τον Ανάδοχο να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την ως άνω επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού του.

7. Όταν συνάπτεται σύμβαση υπεργολαβίας μεταξύ του Αναδόχου και άλλης εργοληπτικής επιχείρησης, για την κατασκευή μέρους του έργου που έχει αναλάβει να εκτελέσει ο Ανάδοχος, ο υπεργολάβος θεωρείται «εγκεκριμένος» με τις συνέπειες της παρούσας Διαδικασίας, μετά από έγκριση του Κυρίου του Έργου όταν συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

Ο Ανάδοχος, πριν από την εγκατάσταση του υπεργολάβου στο έργο έχει γνωστοποιήσει στον Κύριο του Έργου τη σύμβαση υπεργολαβίας.

Ο Ανάδοχος του έργου πρέπει να διατηρεί ποσοστό τουλάχιστον εβδομήντα τοις εκατό (70%) του ποσού της αξίας σύμβασής του, αρχικής και συμπληρωματικών, με τον Κύριο του Έργου, αφού ληφθούν υπόψη όλες οι συμβάσεις υπεργολαβιών που έχουν εγκριθεί.

8. Ο Κύριος του Έργου μπορεί με απόφασή του, που εκδίδεται μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την ανωτέρω γνωστοποίηση, να μην εγκρίνει την υπεργολαβία αυτή.

9. Κατά την υπογραφή της σύμβασης εκτέλεσης ο ανάδοχος οφείλει να προσκομίσει την υπεργολαβική σύμβαση. Η Διεύθυνση Έργων μπορεί να χορηγήσει προθεσμία στον ανάδοχο και κατ' αίτησή του, για την προσκόμιση της υπεργολαβικής σύμβασης με τον αρχικώς προταθέντα υπεργολάβο ή άλλον που διαθέτει τα αναγκαία κατά την κρίση της υπηρεσίας αυτής προσόντα, εφόσον συντρέχει σοβαρός λόγος. Η Διεύθυνση Έργων

υποχρεούται να κινήσει τη διαδικασία έκπτωσης του αναδόχου, εφόσον δεν συνάψει εν τέλει την υπεργολαβική σύμβαση.

10. Η έγκριση της υπεργολαβίας έχει τις εξής συνέπειες:

(α) Το ποσό της σύμβασης της υπεργολαβίας, όπως αυτό προκύπτει ιδίως από τα τιμολόγια που εκδίδονται από τον υπεργολάβο προς τον ανάδοχο, λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό της εμπειρίας.

(β) Για το ποσό της σύμβασης υπεργολαβίας ο ανάδοχος δεν δικαιούται πιστοποιητικό εμπειρίας για χρήση στο Μ.Ε.ΕΠ., ενώ τα στελέχη του αναδόχου δικαιούνται πιστοποιητικό εμπειρίας, το οποίο για την εξέλιξη στο Μ.Ε.Κ. ανάγεται στο μισό του χρόνου επίβλεψης.

Άρθρο 30. Όροι και διαδικασία υπεργολαβίας

1. Για την αναγνώριση υπεργολάβου ως εγκεκριμένου, υποβάλλεται στη Διεύθυνση Έργων κοινή αίτηση του αναδόχου και του υπεργολάβου μαζί με πρωτότυπο συμφωνητικό και φάκελο δικαιολογητικών, σύμφωνα με την παρ. 2. Στο συμφωνητικό της υπεργολαβίας πρέπει να αναφέρονται συγκεκριμένα οι εργασίες ή το μέρος του έργου που αναλαμβάνει ο υπεργολάβος, καθώς και η αξία της σύμβασης υπεργολαβίας.

2. Ο φάκελος των δικαιολογητικών που συνοδεύει την αίτηση της παραγράφου 1 περιέχει ιδίως τα εξής:

α) Τα νομιμοποιητικά έγγραφα που τεκμηριώνουν τα στοιχεία των συμβαλλομένων και την εγκυρότητα των πράξεων, όπως τα ισχύοντα καταστατικά, αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων, εξουσιοδοτήσεις κ.λπ..

(β) Σαφή αναφορά των στοιχείων του υπεργολάβου, από τα οποία να αποδεικνύεται ότι έχει τις ιδιότητες που απαιτούνται από τις διατάξεις του άρθρου 29 και ειδικότερα:

(αα) Εάν πρόκειται περί ατομικής εργοληπτικής επιχείρησης εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ., το ονοματεπώνυμο, την ισχύουσα επαγγελματική διεύθυνση και τον αριθμό εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και την τάξη και τις κατηγορίες έργων στις οποίες είναι γραμμένη και τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. σε απλό αντίγραφο.

(ββ) Εάν πρόκειται περί εργοληπτικής επιχείρησης με νομική προσωπικότητα εγγεγραμμένης στο Μ.Ε.ΕΠ., την πλήρη επωνυμία και το διακριτικό τίτλο της εταιρίας, την ισχύουσα διεύθυνση, τον αριθμό εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. και την τάξη και τις κατηγορίες έργων στις οποίες είναι εγγεγραμμένη, καθώς και το ονοματεπώνυμο, την

ισχύουσα διεύθυνση, το επάγγελμα και την ιδιότητα του φυσικού προσώπου, το οποίο είναι εξουσιοδοτημένο για την υπογραφή του συμφωνητικού της υπεργολαβίας και τα στοιχεία της απόφασης του οργάνου, το οποίο δεσμεύει την εταιρία κατά το καταστατικό της, για την εκτέλεση του έργου σε υπεργολαβία και τη βεβαίωση εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ. σε απλό αντίγραφο.

(γγ) Εάν πρόκειται για εργοληπτική επιχείρηση με έδρα εκτός Ελλάδος, μη εγγεγραμμένη στο Μ.Ε.ΕΠ., τα στοιχεία των περιπτώσεων αα) και ββ) και αντί των στοιχείων εγγραφής στο Μ.Ε.ΕΠ., τα στοιχεία που αποδεικνύουν ότι πρόκειται περί εργοληπτικής επιχείρησης η οποία μπορεί, σύμφωνα με το δίκαιο της έδρας της, να συμμετέχει σε δημοπρασίες και να αναλαμβάνει την εκτέλεση δημόσιων έργων, της τάξης και της κατηγορίας του συγκεκριμένου έργου το οποίο αναφέρεται στο συμφωνητικό υπεργολαβίας.

(γ) Πιστοποιητικά από τα οποία να αποδεικνύεται ότι ο υπεργολάβος δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση, αναγκαστική διαχείριση ή προκειμένου για επιχείρηση με έδρα εκτός Ελλάδας, σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη από τη νομοθεσία της έδρας της.

(δ) Πιστοποιητικά από τα οποία να αποδεικνύεται ότι τα παρακάτω πρόσωπα δεν έχουν καταδικασθεί με αμετάκλητη δικαστική απόφαση για αδικήματα τα οποία στερούν το δικαίωμα συμμετοχής σε δημοπρασία, όπως καθορίζονται κάθε φορά στη διακήρυξη δημοπράτησης του συγκεκριμένου έργου. Τα πιστοποιητικά αυτά πρέπει να έχουν εκδοθεί από την αρμόδια εισαγγελική αρχή ή την αντίστοιχη δημόσια αρχή (επί επιχειρήσεων με έδρα εκτός Ελλάδας, μη εγγεγραμμένων στο Μ.Ε.ΕΠ.) και αφορούν στα εξής φυσικά πρόσωπα:

(αα) επί ατομικής επιχείρησης, στο πρόσωπο που ανήκει αυτή,

(ββ) επί προσωπικής εταιρίας, στους διαχειριστές,

(γγ) επί Ε.Π.Ε. στους διαχειριστές,

(δδ) επί Α.Ε. στον πρόεδρο του διοικητικού συμβουλίου και στον Διευθύνοντα Σύμβουλο.

(ε) Υπεύθυνη δήλωση του νόμιμου εκπροσώπου του υπεργολάβου ότι δεν του επιβλήθηκε για πειθαρχικό παράπτωμα ποινή η οποία του στερεί το δικαίωμα συμμετοχής σε δημοπρασία.

(στ) Βεβαιώσεις των αρμόδιων οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης (βεβαιώσεις ασφαλιστικής ενημερότητας), από τις οποίες να αποδεικνύεται ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά στην καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία ή με τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος.

(ζ) Βεβαιώσεις των αρμόδιων φορολογικών αρχών (βεβαιώσεις φορολογικής ενημερότητας), από τις οποίες να αποδεικνύεται ότι έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του τις σχετικές με την πληρωμή των φόρων, σύμφωνα με την ισχύουσα ελληνική νομοθεσία ή με τη νομοθεσία της χώρας που είναι εγκατεστημένος.

3. Εργοληπτικές επιχειρήσεις κάτοχοι «ενημερότητας πτυχίου» σε ισχύ δεν προσκομίζουν όσα από τα ανωτέρω δικαιολογητικά προσκομίστηκαν για την έκδοση της ενημερότητας πτυχίου.

4. Η απόφαση έγκρισης ή μη της σύναψης της σύμβασης της προηγούμενης παραγράφου λαμβάνεται από τη Διεύθυνση Έργων εντός εύλογου χρονικού διαστήματος και σε κάθε περίπτωση όχι μεγαλύτερου των 20 ημερών από την αίτηση του αναδόχου και του υπεργολάβου . Αν κατά την εξέταση της αίτησης διαπιστωθούν ελλείψεις, μπορεί να προσκληθεί ο ανάδοχος για τη συμπλήρωσή τους. Στην περίπτωση αυτή μπορεί να ανασταλεί η ανωτέρω προθεσμία, μέχρι τη συμπλήρωση των ελλείψεων και την υποβολή των δικαιολογητικών που λείπουν. Μέχρι την έγκριση ή μέχρι την παρέλευση της προθεσμίας αυτής δεν επιτρέπεται η σύμπραξη του υπεργολάβου στην κατασκευή του έργου.

5. Η Διεύθυνση Έργων, με ειδική αιτιολόγηση, μπορεί να μην εγκρίνει τη σύσταση της υπεργολαβίας, οι δε λόγοι μη έγκρισης μπορούν να βασίζονται μόνο σε τεκμηριωμένα στοιχεία προερχόμενα κυρίως από την υπηρεσία του μητρώου των εργοληπτικών επιχειρήσεων, σχετικά με την ικανότητα και αξιοπιστία των εργοληπτικών επιχειρήσεων, για την καλή και έγκαιρη κατασκευή του έργου που συμφωνήθηκε ως αντικείμενο της υπεργολαβίας. Η απόφαση αυτή της Διεύθυνσης Έργων, περί μη έγκρισης της σύστασης της υπεργολαβίας, εκδίδεται μόνο εντός της προθεσμίας που αναφέρεται ανωτέρω και κοινοποιείται αμέσως στον ανάδοχο και τον υπεργολάβο, κατά τις διατάξεις του άρθρου 7, καθώς και στην Γενική Διεύθυνση, μαζί με απλό αντίγραφο του υποβληθέντος συμφωνητικού σύστασης της υπεργολαβίας.

Εάν η έγκριση του υπεργολάβου γίνει αυτοδικαίως λόγω παρέλευσης της προθεσμίας που αναφέρεται ανωτέρω η Διεύθυνση Έργων οφείλει, εντός δέκα (10) ημερών από τότε που θα το ζητήσει εγγράφως ο ανάδοχος, να εκδώσει σχετική βεβαίωση για την

ανάληψη του έργου από τον υπεργολάβο, προς χρήση ενώπιον των αρμόδιων φορολογικών, ελεγκτικών ή άλλων αρχών, χορηγώντας του και επικυρωμένο αντίγραφο του υποβληθέντος συμφωνητικού μίσθωσης έργου.

Άρθρο 31. Πτώχευση, θάνατος

1. Αν ο Ανάδοχος πτωχεύσει, η σύμβαση διαλύεται αυτοδίκαια.
2. Σε περίπτωση πτώχευσης ενός ή μερικών από τα μέλη της κοινοπραξίας εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου.

Αν τα μέλη της κοινοπραξίας ήταν δύο και πτωχεύσει το ένα, η κοινοπραξία θεωρείται διαλυμένη ως προς τον κύριο του έργου και η εργολαβία συνεχίζεται κατ' ευχέρεια του κυρίου του έργου για το σύνολο του έργου από το άλλο μέλος μόνο, το οποίο αναλαμβάνει έναντι του κυρίου του έργου όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πτώχευσε και που απορρέουν από την εργολαβική σύμβαση. Αν τα μέλη της κοινοπραξίας ήταν περισσότερα από δύο, η κοινοπραξία συνεχίζεται έναντι του κυρίου του έργου από τα λοιπά μέλη. Απαιτήσεις ή υποχρεώσεις του μέλους ή της κοινοπραξίας που συνεχίζει το έργο έναντι του μέλους που πτώχευσε κρίνονται κατά τις διατάξεις του πτωχευτικού δικαίου. Η παράγραφος αυτή εφαρμόζεται ανάλογα και σε περίπτωση πτώχευσης δύο ή περισσότερων μελών της κοινοπραξίας. Αν κηρυχθούν σε πτώχευση δύο ή περισσότερα από τα μέλη της κοινοπραξίας και από την αιτία αυτή εκτίθεται σε κίνδυνο η προσήκουσα εκτέλεση της εργολαβικής σύμβασης, ο Κύριος του Έργου μπορεί κατά την κρίση του να διαλύσει τη σύμβαση, αζημίως γι' αυτόν.

3. Αν ο Ανάδοχος είναι ατομική επιχείρηση και αποβιώσει αυτός που την ασκεί, η σύμβαση διαλύεται αυτοδίκαια, επιφυλασσόμενου του κυρίου του έργου για κάθε δικαίωμά του που απορρέει από την Σύμβαση και από τον νόμο, εκτός αν εγκριθεί από την Γενική Διεύθυνση η αποπεράτωση των εργασιών από τους κληρονόμους, οι οποίοι στην περίπτωση αυτή αναλαμβάνουν όλες τις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του Αναδόχου. Η έγκριση γίνεται ύστερα από αίτηση των κληρονόμων που πρέπει να υποβληθεί μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία τριάντα (30) ημερών από το θάνατο του Αναδόχου.

4. Σε περίπτωση θανάτου ενός ή περισσότερων φυσικών προσώπων που μετείχαν στην κοινοπραξία με τις ατομικές τους επιχειρήσεις, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου. Αν μέλη της κοινοπραξίας ήταν δύο φυσικά πρόσωπα που μετείχαν σε αυτήν με τις ατομικές τους επιχειρήσεις και πεθάνει ο ένας, η κοινοπραξία

θεωρείται διαλυμένη ως προς τον Κύριο του Έργου και η εργολαβία συνεχίζεται για το σύνολο του έργου υποχρεωτικά από το άλλο μέλος που αναλαμβάνει απέναντι στον κύριο του έργου όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις αυτού που πέθανε. Οι σχέσεις που προκύπτουν από την εργολαβία μεταξύ των κληρονόμων του θανόντα και του άλλου μέλους της κοινοπραξίας ρυθμίζονται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Αν τα μέλη της κοινοπραξίας ήταν περισσότερα από δύο, η κοινοπραξία συνεχίζεται μεταξύ των λοιπών που αναλαμβάνουν απέναντι στον Κύριο του Έργου όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του θανόντος, που προκύπτουν από την εργολαβική σύμβαση, ενώ κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι διατάξεις των προηγούμενων εδαφίων.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5 ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΛΑΒΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ

Άρθρο 32. Βεβαίωση περάτωσης εργασιών – Πιστοποιητικό Μηχανικής Ολοκλήρωσης

1. Μετά τη λήξη της προθεσμίας περάτωσης του τμήματος που αντιστοιχεί σε εντολή εργασίας που έχει εκδώσει η Διεύθυνση Έργων και μέσα σε διάστημα 20 ημερών από την λήξη του εγκεκριμένου χρόνου περαίωσης, και εφόσον έχουν ολοκληρωθεί επιτυχώς οι δοκιμασίες και έχουν εκδοθεί όλα τα πιστοποιητικά, σχέδια και εν γένει η τεχνική τεκμηρίωση του Έργου, που προβλέπονται στην σύμβαση, ο Ανάδοχος με αίτησή του προς την επίβλεψη του έργου, γνωστοποιεί στον Κύριο του Έργου ότι περάτωσε τις προβλεπόμενες εργασίες που προβλέπει η σύμβαση και ζητά να του δοθεί η βεβαίωση περάτωσης ή το Πιστοποιητικό Μηχανικής Ολοκλήρωσης (Mechanical Completion Certificate), κατά τα οριζόμενα στη σύμβαση. Στην συνέχεια η επίβλεψη του έργου αφού εξετάσει την αίτηση του αναδόχου αναφέρει, δια του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης και Επίβλεψης Έργου, εφόσον υπάρχει, στη Διεύθυνση Έργων κατά πόσον οι εργασίες έχουν περατωθεί και έχουν υποστεί ικανοποιητικά τις δοκιμές που προβλέπονται στην σύμβαση ή αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί, αναφέρει συγκεκριμένα ποιες εργασίες απομένουν για εκτέλεση (Λίστα Εκκρεμοτήτων). Αν οι εργασίες έχουν περατωθεί και έχουν εκδοθεί όλα τα προβλεπόμενα πιστοποιητικά, σχέδια και γενικά όλη η τεχνική τεκμηρίωση του Έργου που προβλέπεται στην σύμβαση η Διεύθυνση Έργων εκδίδει βεβαίωση για το χρόνο περάτωσης των εργασιών ή Πιστοποιητικό Μηχανικής Ολοκλήρωσης. Η βεβαίωση αυτή σε καμία περίπτωση δεν αναπληρώνει την προσωρινή παραλαβή του Έργου. Εάν η βεβαίωση περάτωσης ή το Πιστοποιητικό Μηχανικής Ολοκλήρωσης δεν εκδοθούν μέσα στην πιο

πάνω προθεσμία, τότε θεωρείται ότι έχει εκδοθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον Ανάδοχο της σχετικής όχλησης.

Την έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης ή του Πιστοποιητικού Μηχανικής Ολοκλήρωσης μπορεί να ζητήσει ο Ανάδοχος και πριν από την λήξη των προθεσμιών, που αναφέρονται στο συμβατικό Χρονοδιάγραμμα, αν έχει περατώσει τις εργασίες.

2. Αν στις εργασίες που έχουν περατωθεί διαπιστωθούν επουσιώδεις μόνο ελλείψεις που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του έργου, ο προϊστάμενος της Διεύθυνσης Έργων γνωστοποιεί με διαταγή του προς τον Ανάδοχο τις ελλείψεις που έχουν επισημανθεί και τάσσει εύλογη προθεσμία για την αποκατάστασή τους. Στην περίπτωση αυτή η βεβαίωση περάτωσης ή το Πιστοποιητικό Μηχανικής Ολοκλήρωσης εκδίδεται μετά την εμπρόθεσμη αποκατάστασή των ελλείψεων και αναφέρει το χρόνο που περατώθηκε το έργο, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης.

3. Αν οι εργασίες δεν έχουν περατωθεί ή οι ελλείψεις που διαπιστώθηκαν δεν είναι επουσιώδεις ή αν δεν περατώθηκαν από τον Ανάδοχο εμπρόθεσμα οι εργασίες αποκατάστασης επουσιωδών ελλείψεων, σύμφωνα με την προηγούμενη παράγραφο εφαρμόζονται, ανάλογα με την περίπτωση, οι διατάξεις των άρθρων σχετικά με τις καθυστερήσεις του έργου (ποινικές ρήτρες, έκπτωση κ.τ.λ.).

Άρθρο 33. Παραλαβή για χρήση

1. Οποτεδήποτε και πριν από την προσωρινή παραλαβή, το έργο ή αυτοτελή του τμήματα που έχουν περατωθεί μπορεί να δοθούν σε χρήση, ύστερα από τη διενέργεια σχετικής παραλαβής για χρήση.

2. Η παραλαβή για χρήση γίνεται με πρωτόκολλο μεταξύ του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Έργων, του Κυρίως Επιβλέποντος, του προϊσταμένου της Διεύθυνσης Λειτουργίας και Συντήρησης και του Αναδόχου. Αν ο ανάδοχος κληθεί και δεν παραστεί ή αρνηθεί την υπογραφή του πρωτοκόλλου, αυτό συντάσσεται από τους υπόλοιπους, με σχετική μνεία και αυτό κοινοποιείται αρμόδια. Το πρωτόκολλο περιλαμβάνει στοιχεία του έργου ή των τμημάτων που παραδίδονται για χρήση και συνοπτική περιγραφή της κατάστασης των εργασιών.

3. Η κατά την προηγούμενη παράγραφο παραλαβή για χρήση γίνεται αμέσως μετά την περάτωση των εργασιών του έργου ή αυτοτελών τμημάτων του, αν αυτό προβλέπεται από τα συμβατικά τεύχη.

4. Η παραλαβή για χρήση δεν αναπληρώνει τη διενέργεια της προσωρινής και οριστικής παραλαβής του έργου.

Άρθρο 34. Προσωρινή παραλαβή του έργου

1. Μετά τη έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών ή του Πιστοποιητικού Μηχανικής Ολοκλήρωσης το έργο παραλαμβάνεται προσωρινά. Με την προσωρινή παραλαβή ελέγχονται οι εργασίες ποσοτικά και ποιοτικά. Οι εργασίες συμπληρωματικών συμβάσεων παραλαμβάνονται μαζί με τις εργασίες της αρχικής σύμβασης. Για τη διενέργεια της Προσωρινής Παραλαβής, θα πρέπει προηγουμένως να έχει ετοιμασθεί ο φάκελος παραλαβής ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τα κάτωθι :

(α) Επιστολή Αποδέσμευσης (Release Letter) του Αναδόχου.

(β) Αντίγραφο της Σύμβασης.

(γ) Χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης του έργου, σε σχέση με το συμβατικό, με προτάσεις του Αναδόχου Παροχής Υπηρεσιών Διοίκησης Έργων (εφόσον υπάρχει), για τυχόν δικαιολόγηση καθυστερήσεων ή και επιβολή ποινικών ρητρών, επί ενστάσεων του Αναδόχου, κ.λπ.

(δ) Αντίγραφο τελικής επιμέτρησης ή και πιστοποίησης.

(ε) Έκθεση Αποπεράτωσης (Close Out Report) όπως καθορίζεται από τις διαδικασίες,

(στ) Τα "ως κατασκευάστηκε" σχέδια του Έργου.

(ζ) Οποιοδήποτε πρόσθετο στοιχείο κρίνεται απαραίτητο και ζητηθεί από την Επιτροπή Προσωρινής Παραλαβής.

2. Η προσωρινή παραλαβή διενεργείται μέσα σε έξι (6) μήνες από τη βεβαιωμένη περάτωση του έργου ή την έκδοση του Πιστοποιητικού Μηχανικής Ολοκλήρωσης, δηλαδή από την ημερομηνία που στη σχετική βεβαίωση ή στο Πιστοποιητικό φέρεται ως ημερομηνία που αυτό περατώθηκε ή, στην περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 32, από την ημερομηνία έκδοσης της σχετικής βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών ή του Πιστοποιητικού Μηχανικής Ολοκλήρωσης, αν υποβληθούν από τον Ανάδοχο, μέσα σε δύο (2) μήνες από τις πιο πάνω ημερομηνίες, η τελική επιμέτρηση και ο φάκελος παραλαβής, ο οποίος περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία του έργου «όπως κατασκευάστηκε». Αν η τελική επιμέτρηση και ο φάκελος παραλαβής υποβληθούν από τον Ανάδοχο μεταγενέστερα, η πιο πάνω προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής

αρχίζει από την υποβολή της τελικής επιμέτρησης και του φακέλου παραλαβής. Αν δεν υποβληθεί τελική επιμέτρηση και ο φάκελος παραλαβής από τον Ανάδοχο, η προθεσμία για τη διενέργεια της παραλαβής αρχίζει από την κοινοποίηση στον Ανάδοχο της τελικής επιμέτρησης που συντάχθηκε από την Διεύθυνση Έργων. Αν η παραλαβή δεν διενεργηθεί ή το πρωτόκολλο δεν εγκριθεί μέσα στις πιο πάνω προθεσμίες, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια τριάντα (30) ημέρες μετά την υποβολή από τον Ανάδοχο σχετικής ειδικής όχλησης για τη διενέργειά της. Αν ο Ανάδοχος δεν παραστεί κατά την παραλαβή ή υπογράψει «με επιφύλαξη» το σχετικό πρωτόκολλο, η παραλαβή θεωρείται ότι έχει συντελεστεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή ειδικής όχλησης.

3. Για τη διενέργεια της προσωρινής παραλαβής η Γενική Διεύθυνση ορίζει την επιτροπή παραλαβής, αφού προηγουμένως η Διεύθυνση Έργων της ανακοινώσει την περάτωση των εργασιών και την υποβολή ή σύνταξη της τελικής επιμέτρησης. Η επιτροπή είναι τριμελής, όταν όμως πρόκειται για σημαντικά έργα μπορεί να ορισθούν μέχρι και τέσσερα (4) επιπλέον μέλη για να περιληφθούν σε αυτήν τεχνικοί διαφόρων ειδικοτήτων, ανάλογα με τη φύση του έργου. Στην επιτροπή παραλαβής των έργων τουλάχιστον ο πρόεδρος δεν ορίζεται από υπαλλήλους της Διεύθυνσης Έργων. Η επιτροπή παραλαβής συνέρχεται και διενεργεί την παραλαβή με πρωτοβουλία και ευθύνη του προέδρου της. Για την παραλαβή συντάσσεται πρωτόκολλο που υπογράφεται από όλα τα μέλη της επιτροπής, από τον τελευταίο επιβλέποντα που παρίσταται κατά τη διενέργειά της και από τον Ανάδοχο που παραδίδει το έργο. Αν υπάρξει αδυναμία υπογραφής από τον Πρόεδρο ή μέλος της επιτροπής ή τον επιβλέποντα, το πρωτόκολλο υπογράφεται από τους υπόλοιπους με σχετική μνεία των λόγων της αδυναμίας υπογραφής.

4. Η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο ποσοτικά και ποιοτικά, ελέγχει κατά το δυνατόν τις επιμετρήσεις, τα επιμετρητικά ή τα σχέδια, καταγράφει στο πρωτόκολλο τις ποσότητες της τελικής επιμέτρησης, όπως διορθώνονται από τους ελέγχους που γίνονται, χωρίς να δεσμεύεται από το περιεχόμενο του τελικού συνοπτικού επιμετρητικού πίνακα, στον οποίο μπορεί να επέμβει διορθωτικά, αιτιολογεί τις τροποποιήσεις στις ποσότητες και αναγράφει τις παρατηρήσεις της για εργασίες που έχουν εκτελεσθεί. Η επιτροπή επίσης ελέγχει κατά το δυνατόν την ποιότητα των εργασιών και αναγράφει στο πρωτόκολλο τις παρατηρήσεις της, ιδίως για τις εργασίες που κρίνονται απορριπτές ή ελαττωματικές, ουσιώδεις ή επουσιώδεις που πρέπει να αποκατασταθούν ή παραδεκτές μεν αλλά με μείωση της τιμής τους. Ως επουσιώδεις θεωρούνται αποκλειστικά οι εργασίες που δεν επηρεάζουν τη λειτουργικότητα του

έργου, την ασφάλεια των χρηστών και δεν παραβιάζουν όρους αδειοδοτήσεων του έργου.

5. Στην παραλαβή καλείται, σύμφωνα με την περ. β' της παραγράφου 1 του άρθρου 7 να παραστεί ο ανάδοχος. Η παραλαβή γίνεται νόμιμα και χωρίς την παρουσία του αναδόχου αν αυτός έχει κληθεί να παραστεί. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, όπως και στην περίπτωση που ο Ανάδοχος αρνείται την υπογραφή του πρωτοκόλλου, του κοινοποιείται το πρωτόκολλο, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 1 του άρθρου 7. Το πρωτόκολλο θεωρείται ως πράξη της Διεύθυνσης Έργων και η σχετική ένσταση ασκείται μέσα στην προθεσμία της παραγράφου 1 του άρθρου 38, υπολογιζόμενη από την υπογραφή του με επιφύλαξη ή από την κοινοποίηση στον Ανάδοχο. Η προσωρινή παραλαβή ολοκληρώνεται με την έγκριση του πρωτοκόλλου από την Γενική Διεύθυνση. Αυτή μπορεί να αναβάλει την έγκριση του πρωτοκόλλου μέχρι να αποκατασταθούν από τον ανάδοχο τα ελαττώματα που διαπιστώθηκαν.

Το πρωτόκολλο συντάσσεται υποχρεωτικά σε κάθε περίπτωση.

Στην περίπτωση που η επιτροπή διαπιστώσει την ύπαρξη απορριπτέων ή ελαττωματικών ουσιωδών εργασιών συντάσσει το πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, σύμφωνα με την παρ. 4 και προτείνει την αναβολή της παραλαβής μέχρι την αποκατάσταση των αναφερομένων εργασιών. Το εν λόγω πρωτόκολλο υπογράφεται από την επιτροπή και τον Ανάδοχο και διαβιβάζεται με τις απόψεις της Διεύθυνσης Έργων επί της ένστασης του Αναδόχου στην Γενική Διεύθυνση η οποία εξετάζει το πρωτόκολλο και την ένσταση και εκδίδει τη σχετική απόφαση. Η απόφαση αυτή κοινοποιείται αμελλητί στον Ανάδοχο, μαζί με ειδική διαταγή της Διεύθυνσης Έργων για την αποκατάσταση και είναι υποχρεωμένος να αποκαταστήσει τις απορριπτέες ή ελαττωματικές εργασίες εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος. Από την ημερομηνία κοινοποίησης της ειδικής διαταγής στον Ανάδοχο αναστέλλεται η προθεσμία αυτοδίκαιης έγκρισης της προσωρινής παραλαβής. Μετά την παρέλευση του χρόνου αυτού ή αν ο Ανάδοχος ειδοποιήσει ότι αποκατέστησε αυτές τις εργασίες, η Διεύθυνση Έργων ενημερώνει αμελλητί τον πρόεδρο της επιτροπής παραλαβής, ο οποίος προσκαλεί άμεσα την επιτροπή παραλαβής η οποία συντάσσει εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος και πάντως όχι περισσότερο των δεκαπέντε ημερών και υπογράφει από κοινού με τον Ανάδοχο συμπληρωματικό πρωτόκολλο. Το συμπληρωματικό πρωτόκολλο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του αρχικού πρωτοκόλλου και διαβιβάζεται με ένσταση του Αναδόχου για έγκριση από την Γενική Διεύθυνση η οποία το εγκρίνει εντός μηνός από την υποβολή του.

Στην περίπτωση που επιτροπή διαπιστώσει την ύπαρξη απορριπτέων ή ελαττωματικών επουσιωδών εργασιών συντάσσει το πρωτόκολλο προσωρινής παραλαβής, σύμφωνα με την παρ. 4 και παραλαμβάνει το έργο με παραδεκτές τις ελαττωματικές εργασίες.

6. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου έχουν ανάλογη εφαρμογή και για τις περιπτώσεις παραλαβής τμημάτων έργων που περατώθηκαν και μπορεί να έχουν αυτοτελή χρήση, όπου αυτό προβλέπεται από τη σύμβαση, καθώς επίσης και σε όλες τις περιπτώσεις που μια εργολαβία δεν συνεχίζεται, όπως στις περιπτώσεις διάλυσης και έκπτωσης.

Άρθρο 35. Χρόνος Εγγύησης καλής λειτουργίας

1. Ο χρόνος εγγύησης καλής λειτουργίας είναι ο χρόνος κατά τον οποίο ο ανάδοχος υποχρεούται στην αποκατάσταση κάθε βλάβης που δεν οφείλεται στην κακή χρήση του εξοπλισμού από την Εταιρεία αλλά σε υπαιτιότητα του Αναδόχου, κατά τον οποίο ο Ανάδοχος φέρει τον κίνδυνο του έργου και υποχρεούται στη συντήρησή του, σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 21 και την παρ. 2 του άρθρου 36 και μετά την πάροδο του οποίου ενεργείται η οριστική παραλαβή, ορίζεται γενικά σε δεκαπέντε (15) μήνες, υπό την επιφύλαξη των οριζόμενων στα έγγραφα της σύμβασης.

Στην περίπτωση έκδοσης περισσότερων της μιας εντολών εργασίας, ο χρόνος εγγύησης καλής λειτουργίας της πρώτης εκδοθησόμενης εντολής εργασίας, άρχεται με τη έκδοση της βεβαίωσης περάτωσης των εργασιών της ή του Πιστοποιητικού Μηχανικής Ολοκλήρωσης αν μέσα σε δύο (2) μήνες από αυτή υποβληθεί από τον Ανάδοχο η οριστική αναλυτική επιμέτρηση, άλλως από την ημερομηνία που υποβλήθηκε ή με οποιονδήποτε άλλο τρόπο συντάχθηκε η οριστική αναλυτική επιμέτρηση και ολοκληρώνεται με το πέρας του χρόνου εγγύησης καλής λειτουργίας της τελευταίας εκδοθησόμενης εντολής εργασίας.

2. Κατά το χρόνο εγγύησης καλής λειτουργίας ο Ανάδοχος είναι υποχρεωμένος να επιθεωρεί τακτικά τα έργα, να τα διατηρεί σε ικανοποιητική κατάσταση και να αποκαθιστά κάθε βλάβη τους μετά την αναγγελία αυτής από την Διεύθυνση Έργων. Αν ο Ανάδοχος παραλείπει τις υποχρεώσεις του για τη συντήρηση των έργων κατά το χρόνο εγγύησης καλής λειτουργίας, οι απαραίτητες εργασίες μπορεί να εκτελεσθούν από την υπηρεσία με οποιονδήποτε τρόπο σε βάρος και για λογαριασμό του υπόχρεου Αναδόχου ή όπως αλλιώς προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη. Οι εργασίες και ενέργειες συντήρησης καταγράφονται σε ειδικό τεύχος ο μορφότυπος του οποίου και η

συχνότητα καταγραφής προβλέπεται στα συμβατικά τεύχη ή συμφωνούνται με την Διεύθυνση Έργων.

Άρθρο 36. Οριστική παραλαβή

1. Στην οριστική παραλαβή εφαρμόζονται οι διατάξεις για την προσωρινή παραλαβή των παραγράφων 3, 5 και 6 του άρθρου 34, όσον αφορά τις αντίστοιχες διαδικασίες για το αντικείμενο της οριστικής παραλαβής.

2. Η οριστική παραλαβή γίνεται μετά την προσωρινή και την πάροδο του χρόνου εγγύησης και καλής λειτουργίας. Πρέπει να διενεργηθεί μέσα σε δύο (2) μήνες από τότε που λήγει ο χρόνος εγγύησης και καλής λειτουργίας, σύμφωνα με το άρθρο 35.

3. Για την διενέργεια της οριστικής παραλαβής η Διεύθυνση Έργων υποβάλλει στον πρόεδρο της επιτροπής τον φάκελο παραλαβής ο οποίος περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο τα κάτωθι:

(α) Την αίτηση του αναδόχου (εφόσον προβλέπεται στη σύμβαση) για την Οριστική Παραλαβή του έργου.

(β) Αιτιολογημένη εισήγηση της Διεύθυνσης Έργων για τη διενέργεια της Οριστικής Παραλαβής με ειδική αναφορά στην εκπλήρωση των προϋποθέσεων και των υποχρεώσεων του Αναδόχου που περιλαμβάνονται στην σύμβαση.

(γ) Αντίγραφα πιστοποιητικών ελέγχων και δοκιμών που έγιναν κατά την περίοδο εγγυήσεως.

(δ) Βεβαίωση της Διεύθυνσης Λειτουργίας και Συντήρησης, ότι το έργο λειτουργεί ικανοποιητικά και ότι έχουν, πλήρως αποκατασταθεί όλες οι τυχόν εμφανισθείσες βλάβες ή ελλείψεις. Σε περίπτωση μη ικανοποιητικής λειτουργίας του έργου ή μη αποκατάστασης τυχόν βλαβών ή συμπλήρωσης των ελλείψεων, δεν θα εκδίδεται η βεβαίωση αυτή αλλά θα ειδοποιείται εγγράφως η Διεύθυνση Έργων για να ενεργήσει αρμοδίως.

(ε) Αντίγραφο του Πρωτοκόλλου Προσωρινής Παραλαβής και της εγκρίσεώς του.

4. Αν η οριστική παραλαβή δεν διενεργηθεί μέσα σε αυτήν την προθεσμία, θεωρείται ότι έχει συντελεσθεί αυτοδίκαια εξήντα (60) ημέρες μετά την υποβολή από τον ανάδοχο σχετικής ειδικής όχλησης για τη διενέργειά της. Αν η προσωρινή παραλαβή δεν έχει διενεργηθεί μέχρι την οριστική παραλαβή, διενεργείται ταυτόχρονα προσωρινή και οριστική παραλαβή.

-
5. Κατά την οριστική παραλαβή η επιτροπή παραλαβής παραλαμβάνει το έργο όσον αφορά την καλή κατάσταση των εργασιών.
6. Μετά την οριστική παραλαβή του έργου ο ανάδοχος ευθύνεται κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα. Σε περιπτώσεις ειδικών έργων, με τα συμβατικά τεύχη μπορεί να ορίζονται πρόσθετες ευθύνες ή υποχρεώσεις του αναδόχου και μετά την οριστική παραλαβή.
7. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου εφαρμόζονται είτε η οριστική παραλαβή διενεργηθεί πραγματικά είτε συντελεσθεί αυτοδίκαια.
8. Η συντέλεση της οριστικής παραλαβής αποτελεί την αφετηρία της παραγραφής των απαιτήσεων του Αναδόχου από την εργολαβική σύμβαση που δεν έχουν ήδη παραγραφεί, σύμφωνα με τις ειδικότερες διατάξεις του παρόντος νόμου.
9. Αν η παραλαβή συντελεσθεί αυτοδίκαια και διαπιστωθούν εκ των υστέρων διαφορές στις ποσότητες των εργασιών που εκτελέσθηκαν ο Ανάδοχος έχει υποχρέωση να επιστρέψει το εργολαβικό αντάλλαγμα που έχει καταβληθεί για τις εργασίες αυτές.

Άρθρο 37. Απόσβεση δικαιωμάτων αναδόχου

Με την επιφύλαξη μικρότερων προθεσμιών που προβλέπονται στον νόμο 4412/2016 τα εν γένει δικαιώματα του αναδόχου από τη σύμβαση αποσβέννυνται και οποιαδήποτε εξ αυτών αξίωση παραγράφεται, εάν αυτά δεν ασκηθούν, με σχετική αίτησή του προς τη Διεύθυνση Έργων, μέσα σε προθεσμία τεσσάρων (4) μηνών από την εμφάνιση της γενεσιουργού τους αιτίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6**ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ****Άρθρο 38. Διοικητική επίλυση συμβατικών διαφορών**

1. Κατά των εκτελεστών πράξεων ή παραλείψεων της Διεύθυνσης Έργων, που προσβάλλουν για πρώτη φορά δικαίωμα του αναδόχου, χωρεί ένσταση. Η ένσταση απευθύνεται στο Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας και ασκείται με επίδοση σε αυτούς με δικαστικό επιμελητή μέσα σε ανατρεπτική προθεσμία δύο (2) μηνών από την κοινοποίηση της πράξης ή τη συντέλεση της παράλειψης, κοινοποιείται δε εντός της ανωτέρω προθεσμίας και στην υπηρεσία που έχει εκδώσει την προσβαλλόμενη πράξη. Η ανωτέρω κοινοποίηση δύναται να διενεργηθεί και με ταχυδρομική αποστολή επί αποδείξει.

Ένσταση ασκείται επίσης και κατά αποφάσεων ή πράξεων της προϊσταμένης αρχής ή του κυρίου του έργου, εφόσον με τις αποφάσεις ή πράξεις αυτές προκαλείται διαφωνία για πρώτη φορά. Στην τελευταία αυτή περίπτωση η προθεσμία για την άσκηση της ένστασης αρχίζει από την κοινοποίηση της απόφασης ή της πράξης στον ανάδοχο. Η Διεύθυνση Έργων ή η Προϊσταμένη Αρχή οφείλουν, κατά την έκδοση των πράξεων ή αποφάσεών τους, να μνημονεύουν τη δυνατότητα άσκησης ένστασης, την ανατρεπτική προθεσμία για την άσκησή της, το αποφαινόμενο όργανο, καθώς και τις συνέπειες από τη μη άσκησή της, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 39 της παρούσας Διαδικασίας.

2. Με την ένσταση εξετάζεται τόσο η νομιμότητα της πράξης ή παράλειψης όσο και η ουσία της υπόθεσης. Το Διοικητικό Συμβούλιο υποχρεούται να εκδώσει και κοινοποιήσει την απόφασή του μέσα σε τρεις (3) μήνες από την κατάθεση της ένστασης, μετά από αιτιολογημένη γνώμη του Τεχνικού Συμβουλίου.

3. Η ένσταση πρέπει να αναφέρει την πράξη ή την παράλειψη, κατά της οποίας στρέφεται, σύντομο ιστορικό της σύμβασης και της διαφωνίας, τους λόγους, στους οποίους στηρίζει τις απόψεις του αυτός που υποβάλλει την ένσταση και ορισμένα αιτήματα.

4. Η ένσταση συνοδεύεται από αντίγραφο της προσβαλλόμενης πράξης, εφόσον αυτή έχει κοινοποιηθεί.

5. Η Διεύθυνση Έργων ή η Γενική Διεύθυνση, κατά περίπτωση, υποχρεούνται μέσα σε είκοσι (20) εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της ένστασης να διαβιβάσουν στο Τεχνικό Συμβούλιο τις απόψεις τους επί αυτής και το φάκελο της υπόθεσης, ο οποίος

περιλαμβάνει τα συμβατικά τεύχη ή αντίγραφά τους. Τα συμβατικά τεύχη μπορεί να τα προσκομίσει και αυτός που υποβάλλει την ένσταση.

6. Προκειμένου να συζητηθεί η ένσταση στο Τεχνικό Συμβούλιο το οποίο ορίζεται από το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας, η αρμόδια για την εισήγηση υπηρεσία, σε συνεννόηση με τη Γραμματεία του Συμβουλίου καλεί με έγγραφη πρόσκλησή της τον ανάδοχο να παραστεί, σε ορισμένη ημέρα και ώρα και πάντως όχι νωρίτερα από δέκα (10) ημέρες από την επίδοση της πρόσκλησης, αυτοπροσώπως ή με νόμιμα εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο στη συνεδρίαση του Συμβουλίου, για να υποστηρίξει τις απόψεις του και να δώσει κάθε σχετική πληροφορία ή διευκρίνιση που θα ζητηθεί από τα μέλη του Συμβουλίου. Η πρόσκληση επιδίδεται με απόδειξη στον ανάδοχο ή τον αντίκλητό του, με δημόσιο όργανο ή με τηλεομοιοτυπία (FAX). Αντίγραφο της ένστασης διαβιβάζεται και στα μέλη του Συμβουλίου έως πέντε (5) ημέρες πριν από τη συζήτησή της.

7. Αν ο Ανάδοχος, μολονότι κλήθηκε, δεν παρέστη ο ίδιος ή με αντιπρόσωπό του, γίνεται σχετική μνεία στα πρακτικά του Συμβουλίου και το Συμβούλιο προχωρεί στην εξέταση της ένστασης και χωρίς την παρουσία του.

8. Η εξέταση της ένστασης αρχίζει με την προφορική ανάπτυξη της έγγραφης εισήγησης της αρμόδιας υπηρεσίας προς το Συμβούλιο. Η εισήγηση ερευνά πρώτα το εμπρόθεσμο της ένστασης, της επίδοσης αυτής στον αντισυμβαλλόμενο, στις περιπτώσεις που απαιτείται τέτοια επίδοση, καθώς και των αντιρρήσεων του αντισυμβαλλομένου, αν έχουν υποβληθεί αντιρρήσεις. Στη συνέχεια εξετάζει την ουσιαστική βασιμότητα της ένστασης, ανάλογα με τους περιεχόμενους σε αυτή λόγους και τα προβαλλόμενα σχετικά αιτήματα. Αν η ένσταση έχει οικονομικό αντικείμενο, η εισήγηση περιλαμβάνει εκτίμηση αυτού. Την προφορική ανάπτυξη της εισήγησης ακολουθεί συζήτηση για την πλήρη ενημέρωση των μελών του Συμβουλίου στην υπόθεση. Στη συνέχεια καλείται να ακουσθεί αυτός που άσκησε την ένσταση και αυτός που τυχόν υπέβαλε αντιρρήσεις. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου ορίζει τη σειρά ακρόασης ή και την ενδεχόμενη ταυτόχρονη ακρόαση. Όταν οι ενδιαφερόμενοι αποχωρήσουν, συνεχίζεται η συζήτηση από το συμβούλιο, το οποίο μετά το τέλος της συζήτησης γνωμοδοτεί αιτιολογημένα, το αργότερο εντός δέκα (10) ημερών, για την υπόθεση.

9. Αν η ένσταση απορριφθεί εν όλω ή εν μέρει ή αν παρέλθει άπρακτη η τρίμηνη προθεσμία της παραγράφου 2, αυτός που υπέβαλε την ένσταση μπορεί να προσφύγει στο αρμόδιο δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 39. Η έκδοση ή κοινοποίηση απόφασης

επί της ένστασης, μετά την πάροδο του τριμήνου, δεν μεταθέτει την έναρξη της προθεσμίας για άσκηση του ενδίκου βοηθήματος.

10. Αν η ένσταση είναι εμπρόθεσμη, το Διοικητικό Συμβούλιο της εταιρείας μπορεί να εκδώσει και να κοινοποιήσει την απόφασή του και μετά την πάροδο της προθεσμίας της παραγράφου 2, αλλά οπωσδήποτε όχι πέραν του έτους από τη λήξη αυτής, εφόσον δεν έχει λήξει η προθεσμία για την άσκηση προσφυγής ή έχει ασκηθεί εμπρόθεσμα σχετική προσφυγή και δεν έχει χωρήσει συζήτηση αυτής στο Δικαστήριο. Η απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας, που εκδίδεται σύμφωνα με την παράγραφο αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο βοήθημα και είναι εκτελεστή μόνο αν την αποδέχεται αυτός που υπέβαλε την ένσταση και παραιτηθεί από το δικαίωμα δικαστικής προσβολής. Η αποδοχή μπορεί να γίνει σε ανατρεπτική προθεσμία ενός (1) μηνός από την κοινοποίηση στον ανάδοχο της σχετικής απόφασης. Σε κάθε περίπτωση κατισχύει η τυχόν εκδοθείσα απόφαση του Δικαστηρίου.

11. Οι προθεσμίες του παρόντος άρθρου, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι προθεσμίες που τάσσονται στα όργανα του εργοδότη και της διοίκησης, αναστέλλονται κατά το μήνα Αύγουστο.

Άρθρο 39. Δικαστική επίλυση διαφορών

Κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλόμενων μερών που προκύπτει από τη σύμβαση κατασκευής δημόσιου έργου, επιλύεται από τα αρμόδια καθ' ύλην και κατά τόπο δικαστήρια.

ΕΝΟΤΗΤΑ 8
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 40. Γενική ρύθμιση

Τα καθήκοντα και οι αρμοδιότητες που προβλέπονται από την παρούσα Διαδικασία ασκούνται από τα αρμόδια όργανα του Κυρίου του Έργου ύστερα από αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας και σύμφωνα με τις οργανωτικές διατάξεις του.